

A MAGYAR VÉDELMI IPAR JÖVŐJE 2026 UTÁN

PROSUM FOUNDATION
POLICY PAPER

2026. 07. 09.

Szélpál Szilárd

PRESIDENT
PROSUM FOUNDATION

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

Az orosz–ukrán háború, az Európai Unió új védelmi ipari stratégiája (EDIS), valamint a NATO által elindított újrafegyverkezési programok alapvetően megváltoztatták Európa biztonsági és iparpolitikai környezetét.¹ A következő évtizedben az európai védelmi kiadások várhatóan meghaladják az ezermilliárd eurót, miközben az Európai Unió célja egy olyan védelmi ipari bázis kialakítása², amely képes csökkenteni a külső függőségeket és biztosítani a kontinens stratégiai autonómiáját.³

Magyarország az elmúlt években jelentős védelmi ipari beruházásokat hajtott végre. A Lynx-program, a várpalotai löszergyártás, a Gidrán-program, a Colt CZ Hungary, az Airbus Helicopters Hungary, valamint a 4iG és az N7 köré szerveződő technológiai és védelmi ipari struktúrák olyan képességeket hoztak létre, amelyek korábban nem léteztek az országban.⁴ A 2026 utáni időszak legfontosabb kérdése már nem az, hogy szükség van-e magyar védelmi iparra, hanem az, hogy az elmúlt években létrejött

¹ European Commission and High Representative of the Union for Foreign Affairs and Security Policy, *A New European Defence Industrial Strategy: Achieving EU Readiness through a Responsive and Resilient European Defence Industry*, JOIN(2024) 10 final (Brussels, March 5, 2024), 1–3; NATO, *NATO 2022 Strategic Concept* (Brussels: NATO, June 29, 2022), paras. 1–8.

² European Defence Agency, *Defence Data 2024–2025* (Brussels: European Defence Agency, 2025), 4–6; Jakob Mejino-López and Guntram B. Wolff, *A European Defence Industrial Strategy in a Hostile World*, Policy Brief 29/2024 (Brussels: Bruegel, 2024), 1–3.

³ Council of the European Union, *A Strategic Compass for Security and Defence: For a European Union That Protects Its Citizens, Values and Interests and Contributes to International Peace and Security* (Brussels: Council of the European Union, March 21, 2022), 7–13; European Commission and High Representative, *A New European Defence Industrial Strategy*, 1–3.

⁴ Rheinmetall AG, “NATO Member Hungary Orders 218 Lynx Infantry Fighting Vehicles from Rheinmetall Worth More Than €2 Billion,” press release, September 10, 2020; Airbus, “Airbus Helicopters and Hungarian Government to Establish Manufacturing Site in Gyula,” press release, May 28, 2019; Nurol Makina Hungary, “Nurol Makina Hungary Announces Strategic Joint Venture with Rába Group,” press release; 4iG Plc., *Consolidated Financial and Management Report 2024 Q4* (Budapest: 4iG, 2025).

kapacitások milyen tulajdonosi, intézményi és nemzetbiztonsági keretek között működjenek tovább.⁵

A tanulmány fő megállapítása, hogy Magyarország érdeke nem a meglévő védelmi ipari kapacitások lebontása, hanem azok depolitizálása, átláthatóbbá tétele, valamint olyan stratégiai állami kontroll kialakítása, amely egyensúlyt teremt a nemzetbiztonsági érdekek és a piaci versenyképesség között. A tanulmány arra a következtetésre jut, hogy Magyarország számára a legnagyobb jövőbeni lehetőséget nem a teljes fegyverrendszerek önálló fejlesztése, hanem a lőszergyártás, a katonai mobilitás, a logisztika, az életciklus-támogatás, a védelmi digitalizáció, a kiberbiztonság, valamint a kettős felhasználású technológiák területén történő specializáció jelentheti.

A következő kormány előtt álló történelmi feladat annak biztosítása, hogy a magyar védelmi ipar pártpolitikai kötődésektől független, exportképes, európai integrációjú és hosszú távon fenntartható nemzeti stratégiai ágazattá váljon.

A tanulmány ezért elsősorban egy jövőbeli magyar kormányhoz és annak katonai vezetéséhez szól. Központi szakpolitikai kérdése az, hogy miként lehet az előző kormányzati ciklus alatt létrehozott védelmi ipari kapacitásokat megőrizni, ugyanakkor kiszabadítani a pártpolitikai függésekből, stratégiai állami kontroll alá rendezni, és beilleszteni a Magyar Honvédség haderőszerkezetébe, hadrafoghatósági követelményeibe és szövetségi kötelezettségeibe. A cél nem ideológiai visszafordítás, hanem az örökölt gazdasági-katonai struktúrák elszámoltatható nemzeti képességekké alakítása, amelyek egyszerre szolgálják Magyarország védelmét, a NATO elrettentési és védelmi rendszerét, valamint az Európai Unió új védelmi ipari ösztönzőrendszeréhez való kapcsolódást.

⁵ European Union, Regulation (EU) 2019/452 of the European Parliament and of the Council of 19 March 2019 Establishing a Framework for the Screening of Foreign Direct Investments into the Union, Official Journal of the European Union L 79I/1, March 21, 2019; European Union, Directive (EU) 2022/2557 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2022 on the Resilience of Critical Entities, Official Journal of the European Union L 333/164, December 27, 2022.

MÓDSZERTANI MEGJEGYZÉS

A tanulmány nyílt forrású információkra (Open Source Intelligence – OSINT), hivatalos kormányzati és vállalati dokumentumokra, európai uniós és NATO-forrásokra, tudományos szakirodalomra, valamint nemzetközi gazdasági és biztonságpolitikai elemzésekre épül.⁶

A kutatás során felhasznált források főbb csoportjai:

- Európai Bizottság dokumentumai (EDIS, EDIP, ASAP, EDF)
- Európai Védelmi Ügynökség (EDA) jelentései
- NATO stratégiai dokumentumai és csúcstalálkozó nyilatkozatok
- SIPRI adatbázisok és tanulmányok
- OECD és Bruegel elemzések
- Reuters, Financial Times
- Rheinmetall, Airbus, Colt CZ, Rába, 4iG és más vállalatok hivatalos közleményei
- Magyar és európai jogszabályok

A tanulmány célja nem egyes vállalatok vagy tulajdonosi körök politikai értékelése, hanem annak vizsgálata, hogy a kialakult védelmi ipari struktúrák miként járulhatnak hozzá Magyarországnak hosszú távú gazdasági, biztonságpolitikai és technológiai érdekeihez.

⁶ A módszertani megközelítés nyílt forrású dokumentumelemzésre, hivatalos jogi és vállalati forrásokra, valamint szakpolitikai elemzésekre épül. A forrástípusok tekintetében lásd különösen: European Defence Agency, *Defence Data 2024–2025*; SIPRI, *SIPRI Yearbook 2024: Armaments, Disarmament and International Security* (Oxford: Oxford University Press, 2024); NATO, *Washington Summit Declaration* (Washington, DC: NATO, July 10, 2024).

PROBLÉMATÉRKÉP: MIÉRT IGÉNYEL ÚJ ÁLLAMI STRATÉGIÁT A MAGYAR VÉDELMI IPAR?

A magyar védelmi ipar 2026 utáni újrapozicionálásának kiindulópontja nem az, hogy az elmúlt években létrejött kapacitások értéktelenek lennének. Éppen ellenkezőleg: a Lynx-program, a várpalotai lőszergyártás, a Gidrán–Rába-vonal, az Airbus gyulai beruházása, a Colt CZ Hungary, valamint a 4iG/N7 köré szerveződő technológiai és védelmi ipari struktúrák valós nemzetgazdasági és nemzetbiztonsági értéket képviselnek.⁷ A probléma nem elsősorban az ipari képességek meglétében, hanem abban az intézményi, tulajdonosi és ellenőrzési környezetben rejlik, amelyben ezek működnek.

Az első probléma a tulajdonosi koncentráció. A védelmi gyártás, a távközlés, az űripar, a digitális infrastruktúra, a rendszerintegráció és az adatkommunikáció részben egymással összefonódó vállalati körökben jelent meg. A koncentráció önmagában nem idegen a modern védelmi ipartól, de Magyarországon nem mindig világos, hol ér véget a méretgazdaságosság, hol kezdődik a politikailag támogatott vállalati növekedés, és mikortól válik mindez nemzetbiztonsági kockázattá.⁸

A második probléma a gyenge parlamenti és közpénzügyi kontroll. A védelmi iparban bizonyos adatok szükségszerűen nem lehetnek nyilvánosak, de ez nem jelentheti azt, hogy több százmillió vagy több milliárd eurós állami kivettségek, hosszú távú karbantartási kötelezettségek, tulajdonosi átrendeződések és stratégiai szerződések érdemi demokratikus ellenőrzés nélkül szülessenek. A jelenlegi rendszerben hiányzik az a többszintű kontrollmodell, amely egyszerre védi a minősített adatokat és biztosítja a közpénzek ellenőrizhetőségét.⁹

A harmadik probléma az állami megrendelésfüggés. A magyar védelmi ipari szereplők jelentős része ma még erősen kötődik állami beszerzésekhez, haderőfejlesztési programokhoz és politikailag meghatározott iparfejlesztési döntésekhez. Ez egy induló

⁷ Lásd a jelen tanulmány 1.1–1.7. alfejezeteiben tárgyalt vállalati és programforrásokat: Rheinmetall AG, “NATO Member Hungary Orders 218 Lynx”; Rheinmetall AG, “New Ammunition Factory in Hungary,” press release, January 17, 2023; Airbus, “Airbus Helicopters and Hungarian Government”; Colt CZ Group SE, *Annual Financial Report 2024* (Prague: Colt CZ Group, 2025); 4iG Plc., *Consolidated Financial and Management Report 2024 Q4*.

⁸ European Commission, Fourth Annual Report on the Screening of Foreign Direct Investments into the Union, COM(2024) 464 final, Brussels, October 17, 2024, For the most recent overview, see: European Commission, Fifth Annual Report on the Screening of Foreign Direct Investments into the Union, COM(2025) 632 final, Brussels, October 14, 2025; Magyarország Országgyűlése, 2018. évi LVII. törvény a Magyarország biztonsági érdekét sértő külföldi befektetések ellenőrzéséről.

⁹ European Union, Directive 2009/81/EC of the European Parliament and of the Council of 13 July 2009 on Defence and Security Procurement, Official Journal of the European Union L 216/76, August 20, 2009; Magyarország Országgyűlése, 2016. évi XXX. törvény a védelmi és biztonsági célú beszerzésekről; Consolidated Version of the Treaty on the Functioning of the European Union, art. 346.

védelmi ipar esetében részben természetes, de hosszú távon kockázatos. Ha a vállalatok nem épülnek be európai beszállítói láncokba, nem szereznek exportpiacokat és nem termelnek önálló technológiai hozzáadott értéket, akkor a védelmi ipar nem versenyképes ágazattá, hanem költségvetési függőségi rendszerré válik.¹⁰

A negyedik probléma az állami támogatások gyenge teljesítményfeltétel-rendszere. A védelmi ipar fejlesztése jelentős állami szerepvállalás nélkül nem képzelhető el, de minden támogatásnak mérhető stratégiai eredményhez kell kapcsolódnia. Igazolni kell, milyen magyar hozzáadott értéket hoz létre, milyen technológiát telepít az országba, milyen beszállítói kört épít, milyen exportpotenciált teremt, és milyen válsághelyzeti képességet biztosít az államnak. Enélkül az iparfejlesztés könnyen politikai járadékfinanszírozássá válik.¹¹

Az ötödik probléma a kritikus infrastruktúrák magánkoncentrációja. A modern védelmi ipar már nem választható el a távközléstől, adatközpontoktól, műholdas szolgáltatásoktól, kiberbiztonságtól és digitális logisztikai rendszerektől. Ha ezek a képességek néhány, politikailag is beágyazott piaci szereplőnél koncentrálódnak, az korlátozhatja az állam válsághelyzeti mozgásterét. A kérdés nem az, hogy mindennek állami tulajdonban kell-e lennie, hanem az, hogy az állam rendelkezik-e auditjoggal, vétőjoggal, válsághelyzeti rendelkezési joggal és stratégiai hozzáféréssel.¹²

A hatodik probléma az exportstratégia hiánya. Egy kis ország védelmi ipara nem épülhet kizárólag saját hadereje megrendeléseire. Magyarország számára a reális út a specializált európai és NATO-kompatibilis beágyazódás: löszergyártás, katonai mobilitás, harcjármű-élelciklus-támogatás, MRO, kézfegyveripari komponensek, digitális logisztika, kiberbiztonság és dual-use technológiák. Ehhez azonban világos

¹⁰ European Commission and High Representative, A New European Defence Industrial Strategy, 4-7; European Commission, Proposal for a Regulation Establishing the European Defence Industry Programme and a Framework of Measures to Ensure the Timely Availability and Supply of Defence Products, COM(2024) 150 final (Brussels, March 5, 2024), 1-4.

¹¹ Consolidated Version of the Treaty on the Functioning of the European Union, art. 107; Consolidated Version of the Treaty on the Functioning of the European Union, art. 346; European Commission, *Proposal for a Regulation Establishing the European Defence Industry Programme*, 1-4.

¹² European Union, Directive (EU) 2022/2557 on the Resilience of Critical Entities; European Union, Directive (EU) 2022/2555 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2022 on Measures for a High Common Level of Cybersecurity across the Union, Official Journal of the European Union L 333/80, December 27, 2022; Magyarország Országgyűlése, 2012. évi CLXVI. törvény a létfontosságú rendszerek és létesítmények azonosításáról, kijelöléséről és védelméről; Magyarország Országgyűlése, 2024. évi LXIX. törvény Magyarország kiberbiztonságáról.

exportprofil, célpiaci stratégia, exportkontroll-rendszer és nemzetközi partnerségi háló szükséges.¹³

A hetedik probléma a világos védelmi ipari döntési architektúra hiánya. Békeidőben a védelmi iparpolitika iparfejlesztési, állami vagyonkezelési, beszerzési, nemzetbiztonsági átvilágítási és külkereskedelmi kérdésnek tűnhet. Válsághelyzetben azonban ezek a funkciók összeérnek. Az államnak pontosan tudnia kell, ki rendelkezik felhatalmazással a katonai ellátás elsőbbségének kijelölésére, a vészhelyzeti termelés aktiválására, a logisztikai kapacitások átirányítására, a kritikus digitális és távközlési rendszerek biztosítására, a tulajdonosi tranzakciók felfüggesztésére vagy jóváhagyására, valamint a NATO- és EU-partnerekkel való koordinációra. Ilyen döntési architektúra nélkül még az értékes ipari eszközök sem feltétlenül válnak ténylegesen használható katonai képességgé.

E problémák közös nevezője, hogy a magyar védelmi ipar gyorsabban épült fel, mint az azt szabályozó jogi, intézményi és stratégiai kontrollrendszer.¹⁴ Létrejöttek gyárak, vegyesvállalatok, holdingok, technológiai portfóliók és nemzetközi partnerségek, de nem épült ki velük párhuzamosan az a demokratikus és nemzetbiztonsági keret, amely hosszú távon biztosítaná az ágazat politikai semlegességét, exportképességét és közérdekű működését.

A megoldási logika ezért nem a visszabontás, hanem a stratégiai rendezés. Először pontosan fel kell térképezni, milyen kapacitások jöttek létre, kik gyakorolnak felettük tényleges kontrollt, milyen technológiai és szerződéses függőségek állnak fenn, és mely elemek minősülnek kritikus nemzetbiztonsági infrastruktúrának. Ezután differenciált modellt kell alkalmazni: amit meg kell őrizni, azt stabilizálni kell; amit politikailag túlkonzentráltak, azt át kell alakítani; amit kritikus állami érdek érint, azt stratégiai kontroll alá kell venni; ahol pedig innovációra, exportra és versenyre van szükség, ott teret kell adni a szabályozott magántőkének és a nemzetközi partnerségeknek.

A magyar védelmi ipar jövője nem abban dől el, hogy állami vagy magánkézben van-e minden egyes vállalat. Abban dől el, hogy létrejön-e egy átlátható, jogállami és szövetségi keretekhez illeszkedő stratégiai modell, amely a meglévő képességeket nemzeti vagyonná, az ipari kapacitásokat exportképes teljesítménnyé, a politikailag

¹³ Council of the European Union, Council Common Position 2008/944/CFSP of 8 December 2008 Defining Common Rules Governing Control of Exports of Military Technology and Equipment, Official Journal of the European Union L 335/99, December 13, 2008; United Nations, Arms Trade Treaty, adopted April 2, 2013, entered into force December 24, 2014; Wassenaar Arrangement Secretariat. The Wassenaar Arrangement on Export Controls for Conventional Arms and Dual-Use Goods and Technologies: Initial Elements. Vienna: Wassenaar Arrangement Secretariat. Accessed June 26, 2026.

¹⁴ European Union, *Directive 2009/81/EC*; European Union, *Regulation (EU) 2019/452*; European Union, *Directive (EU) 2022/2557*; European Union, *Directive (EU) 2022/2555*; Magyarország Országgyűlése, 2016. évi XXX. törvény; Magyarország Országgyűlése, 2024. évi LXIX. törvény.

terhelt struktúrákat pedig demokratikusan ellenőrzött védelmi ipari ökoszisztémává alakítja.¹⁵

I. MIT ÖRÖKÖLT MAGYARORSZÁG? A MAGYAR VÉDELMI IPARI ÖKOSZISZTÉMA FELTÉRKÉPEZÉSE

Bevezetés

A magyar védelmi iparról szóló közbeszéd egyik legnagyobb problémája, hogy gyakran politikai szereplők, kormányzati döntésektől erősen függő tulajdonosi struktúrák vagy egyes üzleti körök felől közelíti meg a kérdést, miközben háttérbe szorul maga a lényeg: milyen valós ipari, technológiai és nemzetbiztonsági képességek jöttek létre Magyarországon az elmúlt másfél évtizedben.

A 2026-os kormányváltás után az új magyar kormány egyik legfontosabb stratégiai kihívása éppen az lesz, hogy különválassza egymástól a politikailag kedvezményezett tulajdonosi körök elemeit és azokat a valódi nemzeti képességeket, amelyek megőrzése Magyarország hosszú távú érdeke.

A feladat nem egyszerű. Az elmúlt években ugyanis nem pusztán állami megrendelésekről vagy külföldi fegyvervásárlásokról volt szó. Magyarországon fokozatosan létrejött egy olyan védelmi ipari ökoszisztéma, amely gyártóüzemeket, kutatás-fejlesztési együttműködések, nemzetközi technológiai partnerségeket, logisztikai kapacitásokat és egyre növekvő beszállítói hálózatot foglal magában.

A tanulmány első lépése ezért nem lehet más, mint annak bemutatása, hogy pontosan miből áll ma a magyar védelmi ipar.

A magyar védelmi ipar szerkezete

A magyar védelmi ipar 2026-ban alapvetően hét nagy pillérre épül:

1. Páncélozott harcjármű- és katonai járműgyártás
2. Lőszer- és robbanóanyag-gyártás
3. Kézifegyvergyártás
4. Repülőipari és helikopteripari alkatrészgyártás
5. Katonai elektronikai, informatikai és kommunikációs rendszerek
6. Védelmi logisztika és karbantartás
7. Űripari és kettős felhasználású technológiák

¹⁵ European Union, *Directive 2009/81/EC*; European Union, *Regulation (EU) 2019/452*; European Union, *Directive (EU) 2022/2557*; European Union, *Directive (EU) 2022/2555*; Magyarország Országgyűlése, 2016. évi XXX. törvény; Magyarország Országgyűlése, 2024. évi LXIX. törvény.

A következőkben ezen területek fő szereplőit és stratégiai jelentőségét vizsgáljuk meg.¹⁶

Rheinmetall Hungary és a Lynx-program

A magyar védelmi ipar legnagyobb és legismertebb projektje kétségtelenül a zalaegerszegi Lynx-program. A német Rheinmetall és a magyar állam közös vállalatoként létrejött Rheinmetall Hungary célja a Lynx KF41 gyalogsági harcjárművek gyártása és hosszú távú támogatása. A program összértéke meghaladja a kétmilliárd eurót, a Magyar Honvédség pedig több mint kétszáz jármű beszerzését rendelte meg.¹⁷

A projekt jelentősége messze túlmutat a gyártáson. A Rheinmetall Magyarországon nem egyszerű összeszerelő üzemet hozott létre, hanem olyan gyártási, mérnöki és minőségbiztosítási kompetenciákat telepített az országba, amelyek korábban nem léteztek.¹⁸

Nemzetbiztonsági szempontból a Lynx-program azt jelenti, hogy Magyarország a jövőben nem kizárólag vásárlóként jelenik meg a modern szárazföldi harcjárművek piacán, hanem részben képes részt venni saját haderejének ellátásában, fenntartásában és korszerűsítésében. Nemzetgazdasági szempontból pedig a program hosszú távú beszállítói és exportlehetőségeket nyit meg a magyar ipar számára.

Rheinmetall Munitions és a várpalotai lőszeripar

A második pillért a várpalotai lőszer- és robbanóanyag-ipari beruházások jelentik. Az ukrajnai háború egyik legfontosabb tanulsága az volt, hogy Európa lőszergyártó kapacitásai messze elmaradnak a modern konfliktusok igényeitől.¹⁹ A Rheinmetall és a magyar állam közös projektje erre a problémára adott részleges választ. A várpalotai üzem nemcsak a Magyar Honvédség igényeit képes kiszolgálni, hanem potenciálisan

¹⁶ A hétpilléres tipológia a szerző saját rendszerezése a magyar védelmi ipari beruházások nyilvánosan hozzáférhető vállalati, kormányzati és EU/NATO-stratégiai forrásai alapján. Lásd: Rheinmetall AG, "NATO Member Hungary Orders 218 Lynx"; Rheinmetall AG, "New Ammunition Factory in Hungary"; Airbus, "Airbus Helicopters and Hungarian Government"; Colt CZ Group SE, *Annual Financial Report 2024*; 4iG Plc., *Consolidated Financial and Management Report 2024 Q4*.

¹⁷ Rheinmetall AG, "NATO Member Hungary Orders 218 Lynx Infantry Fighting Vehicles from Rheinmetall Worth More Than €2 Billion," press release, September 10, 2020.

¹⁸ Rheinmetall AG, "Rheinmetall Opens Lynx Infantry Fighting Vehicle Factory in Zalaegerszeg, Hungary," press release, August 18, 2023; Rheinmetall AG, "Rheinmetall Hands Over the First Lynx from Hungarian Production," press release, July 26, 2024.

¹⁹ European Commission and High Representative, *A New European Defence Industrial Strategy*, 8–11; European Union, Regulation (EU) 2023/1525 of the European Parliament and of the Council of 20 July 2023 on Supporting Ammunition Production (ASAP), Official Journal of the European Union L 185/7, July 24, 2023.

1. ábra: A magyarországi védelmi ipari gyártóegységek országos elhelyezkedése 2026-ban.

(Forrás: saját szerkesztés Rheinmetall AG, Airbus, Nurol Makina Hungary, Colt CZ Group SE, Rába Nyrt., 4iG Nyrt. és a Magyar Honvédség nyilvános közlései alapján)

az európai lőszerellátási lánc részévé is válhat.²⁰ A következő években ez a kapacitás stratégiai jelentőségű maradhat, különösen akkor, ha az európai újrafegyverkezés tartós folyamatnak bizonyul.

1.1. A magyar védelmi ipar újraalapítása: a Rheinmetall–Lynx program és a szárazföldi haderőipar újjászületése

A magyar védelmi ipar jelenlegi szerkezetének megértéséhez mindenekelőtt azt kell felismerni, hogy a 2010-es évek végéig Magyarország lényegében nem rendelkezett olyan komplex szárazföldi haditechnikai gyártókapacitással, amely európai összehasonlításban is releváns szereplővé tehetné volna az országot. Bár bizonyos

²⁰ Rheinmetall AG, “New Ammunition Factory in Hungary,” press release, January 17, 2023; Rheinmetall AG, “Ammunition Production Capacity Increasing: Várpalota Ammo Plant Continues to Grow,” press release, January 30, 2024.

hagyományos vállalatok, köztük a Rába, illetve egyes kisebb védelmi ipari szereplők megőrizték termelési képességeiket, a rendszerváltást követő évtizedekben a magyar védelmi ipar fokozatosan periférikus helyzetbe került.²¹

A fordulópontot a Zrínyi 2026 haderőfejlesztési program jelentette.²² A program eredeti célja a Magyar Honvédség eszközállományának modernizációja volt, azonban hamar nyilvánvalóvá vált, hogy a pusztán beszerzések nem elegendőek. A nemzetközi tapasztalatok azt mutatják, hogy a hosszú távon fenntartható katonai képességek mögött minden esetben ipari háttér áll. A védelmi képességek nem kizárólag a beszerzett eszközök számától függenek, hanem attól is, hogy az adott ország mennyiben képes részt venni az eszközök gyártásában, karbantartásában és korszerűsítésében.

Ebben a kontextusban született meg a Rheinmetall és a magyar állam együttműködése, amelynek központi eleme a Lynx KF41 gyalogsági harcjármű magyarországi gyártása lett. A 2020-ban bejelentett szerződés értéke meghaladta a kétmilliárd eurót, és összesen 218 Lynx jármű, valamint kapcsolódó támogató rendszerek beszerzésére vonatkozott.²³ A csomag nem csupán a járművek leszállítását foglalta magában, hanem képzési, szimulációs, alkatrész-ellátási és fenntartási szolgáltatásokat is.

A projekt stratégiai jelentőségét az adja, hogy a második gyártási szakaszban a járművek jelentős része már Magyarországon készül. A zalaegerszegi üzem nem egyszerű összeszerelő telephelyként jött létre, hanem a Rheinmetall globális termelési hálózatának részeként.²⁴ A vállalat 2023-ban nyitotta meg hivatalosan az üzemet, amelyhez fejlesztőközpont, tesztpálya és több száz új munkahely kapcsolódik.

2024-ben a Rheinmetall átadta az első Magyarországon gyártott Lynx KF41 járművet a Magyar Honvédség számára, ezzel Magyarország azon kevés európai ország közé került, amelyek saját területükön képesek modern lánctalpas harcjárművek gyártására.²⁵

²¹ Olivér Balogh, "The Hungarian Governmental Defence and Military Development Program 'Zrínyi 2026' as a National and Regional Security Factor," *Security and Defence Quarterly* 24, no. 2 (2019): 55–70; József Padányi and László Földi, "Military Technical Developments in Hungary in the Frame of Zrínyi 2026 Program," in *Proceedings of the 2019 IEEE 17th International Symposium on Intelligent Systems and Informatics* (Piscataway, NJ: IEEE, 2019).

²² Balogh, "The Hungarian Governmental Defence and Military Development Program," 55–70; Magyarország Országgyűlése, 2021. évi CXL. törvény a honvédelemről és a Magyar Honvédségről.

²³ Rheinmetall AG, "NATO Member Hungary Orders 218 Lynx Infantry Fighting Vehicles from Rheinmetall Worth More Than €2 Billion."

²⁴ Rheinmetall AG, "Rheinmetall Opens Lynx Infantry Fighting Vehicle Factory in Zalaegerszeg, Hungary."

²⁵ Rheinmetall AG, "Rheinmetall Hands Over the First Lynx from Hungarian Production."

A program jelentősége azonban túlmutat magán a Lynxen. A modern védelmi iparban a legfontosabb érték nem maga a végtermék, hanem az a tudásrendszer, amely lehetővé teszi annak előállítását és fenntartását. A zalaegerszegi beruházás olyan kompetenciákat telepített Magyarországra, mint a katonai minőségbiztosítás, a páncélozott járművek integrációja, a beszállítói láncok menedzsmentje, valamint a több évtizedes életciklus-támogatás megszervezése.²⁶

Nemzetgazdasági szempontból a Lynx-program három okból is kiemelt jelentőségű.

Egyrészt a beruházás magas hozzáadott értékű mérnöki és technológiai munkahelyeket hozott létre. Másrészt lehetőséget biztosít magyar beszállítók bekapcsolására a Rheinmetall nemzetközi ellátási láncába. Harmadrészt olyan exportpotenciált teremt, amely hosszabb távon függetlenedhet a Magyar Honvédség megrendeléseitől.²⁷

Nemzetbiztonsági szempontból talán még fontosabb a program hatása. Az ukrajnai háború világosan megmutatta, hogy a modern konfliktusok során nem elegendő modern haditechnikai eszközöket birtokolni. Azok fenntartása, javítása és alkatrész-utánpótlása legalább akkora stratégiai jelentőséggel bír, mint maga a beszerzés.²⁸ A Lynx-program ennek a képességnek az alapjait teremti meg Magyarországon.

A szakirodalomban ezt a jelenséget gyakran "defence industrial base" vagy "védelmi ipari bázis" néven írják le.²⁹ A NATO-országok tapasztalatai azt mutatják, hogy azok az államok rendelkeznek nagyobb stratégiai autonómiával, amelyek nem csupán felhasználói, hanem részben gyártói és fenntartói is saját fegyverrendszereiknek. A magyar-német együttműködés ebből a szempontból nem egyszerű beszerzésként, hanem egy hosszú távú iparfejlesztési projektként értelmezhető.

1.2. A löszergyártás visszatérése: Rheinmetall Munitions és Várpalota

Ha a Lynx-program a magyar védelmi ipar újjászületésének legismertebb szimbóluma, akkor a várpalotai Rheinmetall Munitions beruházás annak talán legfontosabb stratégiai eleme. A közvélemény figyelme természetesen a látványosabb páncélozott járművek és harceszközök felé fordul, a modern hadviselés tapasztalatai

²⁶ NATO, *NATO Industrial Capacity Expansion Pledge* (Washington, DC: NATO, July 10, 2024); European Commission and High Representative, *A New European Defence Industrial Strategy*, 8–11.

²⁷ Rheinmetall AG, *Annual Report 2024* (Düsseldorf: Rheinmetall AG, 2025), sections on Vehicle Systems and international orders; Rheinmetall AG, "Rheinmetall Opens Lynx Infantry Fighting Vehicle Factory in Zalaegerszeg, Hungary."

²⁸ NATO, *NATO Industrial Capacity Expansion Pledge*; NATO, *Washington Summit Declaration* (Washington, DC: NATO, July 10, 2024), paras. 5–7.

²⁹ European Commission and High Representative, *A New European Defence Industrial Strategy*, 4–7; NATO, *NATO Industrial Capacity Expansion Pledge*.

azonban azt mutatják, hogy a háborúk kimenetelét gyakran nem a legmodernebb platformok, hanem a rendelkezésre álló lőszerkészletek és a gyártási kapacitások határozzák meg.

Az ukrajnai háború egyik legfontosabb tanulsága éppen az volt, hogy a hidegháború utáni Európa drámai mértékben alábecsülte a nagy intenzitású konfliktusok lőszerigényét. Az európai hadseregek és a NATO döntéshozói hosszú időn keresztül olyan műveletekre készültek, mint Afganisztán vagy Irak, ahol a lőszerfelhasználás összehasonlíthatatlanul alacsonyabb volt, mint egy hagyományos államközi háborúban. Az ukrán fronton azonban rövid idő alatt kiderült, hogy a napi tüzérségi lőszerfelhasználás sokszorosan meghaladja az európai gyártókapacitások békeidőben megszokott szintjét.

2022-ben és 2023-ban számos európai ország szembesült azzal, hogy saját készletei veszélyesen alacsony szintre csökkentek. Az Európai Unió ezért elindította az ASAP (Act in Support of Ammunition Production)³⁰ programot, amelynek célja az európai lőszergyártási kapacitások gyors bővítése volt. Az Európai Bizottság szerint a program egyik elsődleges célja az volt, hogy az uniós tagállamok közösen növeljék a lőszergyártást, különösen a tüzérségi rendszerekhez szükséges kaliberek esetében, miközben megerősítik az európai ellátási láncokat és csökkentik a külső függőségeket.

Ebben a stratégiai környezetben különösen fontossá vált a várpalotai Rheinmetall-beruházás.

A német Rheinmetall és a magyar állam együttműködésében megvalósuló projekt eredetileg is azzal a céllal indult, hogy Magyarország ismét jelentős lőszergyártó kapacitásokkal rendelkezzen. Az ukrajnai háború kitörése azonban teljesen új jelentőséget adott a beruházásnak. Ami korábban elsősorban nemzeti haderőfejlesztési projektnek tűnt, az néhány év alatt európai stratégiai jelentőségű beruházássá vált.³¹

A Rheinmetall közlése szerint a várpalotai komplexum nem egyszerűen egy új gyár, hanem egy integrált lőszer- és robbanóanyag-gyártó központ.³² A projekt több üzemegységet foglal magában, amelyek különböző kaliberű löszerek, robbanóanyagok

³⁰ European Union, Regulation (EU) 2023/1525 on Supporting Ammunition Production (ASAP).

³¹ European Union, *Regulation (EU) 2023/1525 of the European Parliament and of the Council of 20 July 2023 on Supporting Ammunition Production (ASAP)*, Official Journal of the European Union L 185/7, July 24, 2023; European Commission and High Representative of the Union for Foreign Affairs and Security Policy, *A New European Defence Industrial Strategy: Achieving EU Readiness through a Responsive and Resilient European Defence Industry*, JOIN(2024) 10 final (Brussels, March 5, 2024), 8–11.

³² Rheinmetall AG, "New Ammunition Factory in Hungary," press release, January 17, 2023; Rheinmetall AG, "Ceremonial Handover in Hungary: Rheinmetall Takes Over Ammunition Factory in Várpalota, Hungary, after Completion," press release, July 30, 2024.

és hajtóanyagok előállítására alkalmasak. A cél nem csupán a Magyar Honvédség ellátása, hanem az európai és NATO-piacok kiszolgálása is.³³

A beruházás stratégiai jelentősége részben abból fakad, hogy a modern lőszergyártás nem pusztán összeszerelési tevékenység. A gyártási lánc rendkívül összetett, és számos olyan technológiai elemet foglal magában, amelyek Európában ma már korlátozott számban állnak rendelkezésre.³⁴ A robbanóanyagok előállítása, a hajtóanyagok gyártása, a különböző gyújtórendszerek fejlesztése és a katonai minőségbiztosítás olyan kompetenciák, amelyek felépítése hosszú éveket igényel.

A védelmi gazdaságtani szakirodalom egyre gyakrabban használja a "munitions sovereignty" vagyis lőszerszuverenitás fogalmát.³⁵ A kifejezés arra utal, hogy egy ország vagy egy regionális szövetségi rendszer mennyire képes saját maga biztosítani a konfliktusok során szükséges lőszerutánpótlást. A hidegháború utáni Európa egyik legnagyobb stratégiai hibája éppen az volt, hogy ezt a képességet részben leépítette vagy kiszervezte.

Az Európai Védelmi Ügynökség és több NATO-tanulmány is arra a következtetésre jutott, hogy a jövő konfliktusaiban nem a fegyverrendszerek hiánya jelentheti a legnagyobb problémát, hanem azok fenntartása. Egy modern tüzérségi rendszer vagy gyalogsági harcjármű csak addig jelent katonai képességet, amíg rendelkezésre áll a megfelelő mennyiségű lőszer. A lőszergyártás tehát nem egyszerű iparág, hanem a hadviselési képességek alapja.³⁶

Magyarország számára a várpalotai beruházás ebből a szempontból kettős jelentőséggel bír.

Nemzetbiztonsági szempontból csökkenti az ország függőségét a külföldi beszállítóktól. Bár a Magyar Honvédség továbbra sem válik teljesen önellátóvá, a hazai

³³ Rheinmetall AG, "Ammunition Production Capacity Increasing: Várpalota Ammo Plant Continues to Grow," press release, January 30, 2024; NATO, *NATO Industrial Capacity Expansion Pledge* (Washington, DC: NATO, July 10, 2024).

³⁴ European Commission and High Representative, *A New European Defence Industrial Strategy*, 8–11; European Union, Regulation (EU) 2023/1525 on Supporting Ammunition Production (ASAP), recitals 1–7.

³⁵ European Commission and High Representative, *A New European Defence Industrial Strategy*, 8–11; NATO, *NATO Industrial Capacity Expansion Pledge*; Financial Times, "Europe Builds for War as Arms Factories Expand at Triple Speed," August 11, 2025.

³⁶ NATO, *NATO Industrial Capacity Expansion Pledge*; NATO, *Washington Summit Declaration* (Washington, DC: NATO, July 10, 2024), paras. 5–7; European Defence Agency, *Defence Data 2024–2025* (Brussels: European Defence Agency, 2025), 4–7.

gyártókapacitás megléte jelentősen növeli az ellátásbiztonságot válsághelyzetben.³⁷ Ez különösen fontos egy olyan időszakban, amikor az európai országok egyre nagyobb hangsúlyt helyeznek saját stratégiai tartalékaik feltöltésére.

Nemzetgazdasági szempontból a beruházás lehetőséget kínál arra, hogy Magyarország bekapcsolódjon az európai lőszerellátási láncokba. Az Európai Unió és a NATO tagállamai várhatóan a következő évtizedben is jelentős megrendeléseket adnak majd le különböző lőszertípusokra. A várpalotai üzem így nem kizárólag a magyar piacra termelhet, hanem potenciálisan exportpiacokon is megjelenhet.³⁸

A projekt ugyanakkor rámutat a magyar védelmi ipar egyik legfontosabb strukturális kihívására is. A jelenlegi rendszer jelentős része külföldi technológiai partnerekre épül.³⁹ A Rheinmetall jelenléte kétségtelenül magas szintű technológiát és nemzetközi piacokat hozott Magyarországra, ugyanakkor a stratégiai függőség kérdését sem lehet figyelmen kívül hagyni. A következő évek egyik kulcskérdése az lesz, hogy a magyar ipar mennyire képes önálló kompetenciákat kiépíteni a technológiaátadásra épülő együttműködésekben.

Ez a kérdés különösen fontos lehet egy új kormány számára. A cél nem lehet a nemzetközi partnerségek gyengítése, hiszen a modern védelmi ipar alapvetően globális és szövetségi rendszerekben működik. Ugyanakkor a hosszú távú nemzeti érdek azt kívánja, hogy a Magyarországon létrejövő gyártókapacitások mellett fokozatosan erősödjenek a hazai mérnöki, kutatás-fejlesztési és beszállítói képességek is.

A várpalotai beruházás tehát jóval több, mint egy új gyár felépítése. A projekt annak tesztje, hogy Magyarország képes-e a jövőben nemcsak fegyverrendszerek felhasználójaként, hanem az európai védelmi ellátási láncok aktív szereplőjeként megjelenni.⁴⁰ Ha a Lynx-program a magyar szárazföldi járműipar újjászületését jelenti,

³⁷ European Union, Regulation (EU) 2023/1525 on Supporting Ammunition Production (ASAP); European Commission and High Representative, A New European Defence Industrial Strategy, 8–11; Rheinmetall AG, “Ceremonial Handover in Hungary.”

³⁸ Rheinmetall AG, “Ammunition Production Capacity Increasing”; Rheinmetall AG, *Annual Report 2024* (Düsseldorf: Rheinmetall AG, 2025), sections on Weapon and Ammunition and international capacity expansion.

³⁹ Rheinmetall AG, “New Ammunition Factory in Hungary”; Rheinmetall AG, “NATO Member Hungary Orders 218 Lynx Infantry Fighting Vehicles from Rheinmetall Worth More Than €2 Billion,” press release, September 10, 2020; Airbus, “Airbus Helicopters and Hungarian Government to Establish Manufacturing Site in Gyula,” press release, May 28, 2019.

⁴⁰ European Commission and High Representative, A New European Defence Industrial Strategy, 4–11; European Commission, Proposal for a Regulation Establishing the European Defence Industry Programme and a Framework of Measures to Ensure the Timely Availability and Supply of Defence Products, COM(2024) 150 final (Brussels, March 5, 2024), 1–4.

akkor Várpalota a löszerszuverenitás és a védelmi ipari önállóság egyik legfontosabb pillére lehet a következő évtizedben.

1.3. A Gidrán-program, a Rába és a katonai mobilitás magyar modellje

A magyar védelmi ipar fejlődésének egyik legérdekesebb sajátossága, hogy miközben a közbeszéd elsősorban a Lynx-programra koncentrált, a katonai mobilitás és a kerekes harcjárművek területén⁴¹ párhuzamosan egy másik, hosszú távon legalább ugyanilyen fontos képességépítés zajlott. A Gidrán-program, a Rába újjáéledő katonai szerepvállalása, valamint a különböző nemzetközi partnerségek együtt egy olyan ipari és logisztikai ökoszisztéma alapjait teremthetik meg, amely Magyarország számára akár nagyobb stratégiai jelentőséggel is bírhat, mint maga a harcjárműgyártás.

A modern hadseregek működésének egyik alapvető tapasztalata ugyanis, hogy a legtöbb katonai feladatot nem harckocsik vagy gyalogsági harcjárművek végzik. A napi működés gerincét a különböző kerekes járművek, logisztikai platformok, szállítóeszközök, felderítő járművek, parancsnoki rendszerek és támogató járművek adják.⁴² Ezekből minden hadsereg nagyságrendekkel többet üzemeltet, mint nehéz páncélozott eszközökből.

A magyar Gidrán-program pontosan erre a felismerésre épül.

A Gidrán alapját a török Nurol Makina által fejlesztett Ejder Yalçın 4x4 páncélozott jármű adja, amelyet a Magyar Honvédség igényei szerint alakítottak át.⁴³ A program kezdetben egyszerű beszerzésnek tűnt, azonban néhány év alatt fokozatosan iparfejlesztési projektté vált. A magyar cél ugyanis nem pusztán járművek vásárlása volt, hanem olyan hazai integrációs és fenntartási kapacitások kiépítése, amelyek hosszú távon önálló ipari értéket képviselhetnek.⁴⁴

⁴¹ Nurol Makina Hungary, "Nurol Makina Hungary Announces Strategic Joint Venture with Rába Group," press release, December 18, 2023; Rába Automotive Holding Plc., "Announcement of RÁBA Automotive Holding Plc. on the Establishment of the Hungarian-Turkish Joint Venture Company," Budapest Stock Exchange disclosure, December 18, 2023.

⁴² European Commission and High Representative, *A New European Defence Industrial Strategy*, 8–11; NATO, *NATO Industrial Capacity Expansion Pledge*; European Commission, *Action Plan on Military Mobility 2.0*, JOIN(2022) 48 final (Brussels, November 10, 2022), 1–6.

⁴³ Nurol Makina, "EJDER YALÇIN 4x4," product information; Nurol Makina Hungary, "Nurol Makina Hungary Announces Strategic Joint Venture with Rába Group."

⁴⁴ Nurol Makina Hungary, "Nurol Makina Hungary Announces Strategic Joint Venture with Rába Group"; Defence.hu, "Hungarian-Turkish Joint Venture Being Formed," December 19, 2023.

A Gidrán Vehicles nevű vállalat létrehozása ebből a szempontból fontos mérföldkő volt.⁴⁵ A projektben a török Nurol Makina, a magyar Rába és a magyar államhoz kötődő szereplők egyaránt megjelentek. A cél már nem kizárólag a járművek összeszerelése, hanem a fokozatos lokalizáció, az alkatrészgyártás, a fenntartás és a későbbi fejlesztések támogatása lett.⁴⁶

A katonai mobilitás területén a Rába szerepe külön figyelmet érdemel. A győri vállalat a magyar ipar egyik legrégebbi szereplője, amely történelmileg mindig szorosan kapcsolódott a járműgyártáshoz és a honvédelmi szektorhoz. A rendszerváltás után ugyan a katonai profil jelentős része háttérbe szorult, de a vállalat megőrizte azokat a kompetenciákat, amelyek a nehézgépjárművek, futóművek és speciális járműalkatrészek gyártásához szükségesek.⁴⁷

A Rába ma évente több tízezer haszongépjármű számára gyárt különböző főegységeket és alkatrészeket. Ez első pillantásra nem tűnik védelmi ipari tevékenységnek, valójában azonban pontosan az a tudásbázis, amelyre a katonai járműgyártás épül. Egy modern katonai teherautó vagy páncélozott jármű esetében a futómű, a hajtáslánc, a terhelhetőség és az üzembiztonság legalább olyan fontos, mint maga a fegyverzet.

A következő évek egyik legfontosabb kérdése az lehet, hogy a Rába milyen szerepet kap a magyar védelmi ipar átalakulásában. Az elmúlt időszakban több olyan együttműködés is napvilágot látott, amely a cseh–szlovák Czechoslovak Group, a Tatra és a magyar védelmi ipari szereplők kapcsolatának erősítését célozta. Ha ezek a projektek megvalósulnak, Magyarország olyan regionális központtá válhat, ahol nemcsak a Gidránok, hanem más katonai járművek karbantartása, modernizációja és részbeni gyártása is megjelenehet.⁴⁸

Ennek jelentőségét sokszor alábecsülik.

⁴⁵ Rába Automotive Holding Plc., "Announcement of RÁBA Automotive Holding Plc. on the Establishment of the Hungarian-Turkish Joint Venture Company," Budapest Stock Exchange disclosure, December 18, 2023; Defence.hu, "Hungarian-Turkish Joint Venture Being Formed."

⁴⁶ Nurol Makina Hungary, "Nurol Makina Hungary Announces Strategic Joint Venture with Rába Group"; Rába Automotive Holding Plc., "Announcement of RÁBA Automotive Holding Plc.," December 18, 2023.

⁴⁷ Rába Automotive Holding Plc., *Annual Report 2024* (Győr: Rába Automotive Holding Plc., 2025), sections on Axle, Vehicle and Components business units; Rába Automotive Holding Plc., *Q1-Q4 2023 Report* (Győr: Rába Automotive Holding Plc., 2024).

⁴⁸ Rába Automotive Holding Plc., "Announcement of RÁBA Automotive Holding Plc.," December 18, 2023; Nurol Makina Hungary, "Nurol Makina Hungary Announces Strategic Joint Venture with Rába Group."

A modern hadseregek egyik legnagyobb problémája ugyanis nem a beszerzés, hanem az életciklus-támogatás.⁴⁹ Egy katonai jármű beszerzési ára gyakran csak a teljes életciklus-költség jelentős részét teszi ki.⁵⁰ A fennmaradó rész a karbantartásból, javításból, alkatrészellátásból, modernizációból, logisztikából és személyzeti támogatásból áll össze.

Aki képes ezeknek a szolgáltatásoknak a biztosítására, az hosszú távon sokszor nagyobb gazdasági értéket teremt, mint maga a gyártó.

Ez az a pont, ahol a Gidrán-program túlmutat önmagán.

Magyarország földrajzi helyzete lehetővé teszi, hogy a közép-európai katonai mobilitás egyik csomópontjává váljon.⁵¹ Az Európai Unió és a NATO az ukrajnai háború óta egyre nagyobb hangsúlyt fektet a katonai mobilitásra. Nem véletlen, hogy az EU külön programokat indított a katonai közlekedési infrastruktúra fejlesztésére, a vasúti hálózatok korszerűsítésére, valamint a katonai logisztikai útvonalak összehangolására.⁵² Ebben a rendszerben a Gidrán és a Rába nem egyszerűen járműgyártási projektként értelmezhető. Sokkal inkább egy potenciális regionális logisztikai és fenntartási ökoszisztéma alapjaként.

A következő évtizedben a magyar védelmi ipar egyik legfontosabb exportképes szolgáltatása nem feltétlenül egy új fegyverrendszer lehet, hanem a katonai járművek életciklus-menedzsmentje.⁵³ A NATO és az EU tagállamai számára ugyanis egyre nagyobb értéket jelenthetnek azok a központok, amelyek képesek járművek javítására, korszerűsítésére, diagnosztikájára, alkatrészellátására és logisztikai támogatására.⁵⁴ Ebből a szempontból a Gidrán-program különösen fontos tanulságot hordoz egy jövőbeli magyar kormány számára.

⁴⁹ NATO, *NATO Industrial Capacity Expansion Pledge*; European Commission, *Action Plan on Military Mobility 2.0*, 1–6; European Commission and High Representative, *A New European Defence Industrial Strategy*, 8–11.

⁵⁰ IISS, *The Military Balance 2024* (London: International Institute for Strategic Studies, 2024), section on defence procurement and sustainment; RAND Corporation, *Expanding Operating and Support Cost Analysis for Major Programs*, RR-2527, 2018 (Santa Monica, CA: RAND Corporation, 2018).

⁵¹ European Commission, *Action Plan on Military Mobility 2.0*; Council of the European Union, *A Strategic Compass for Security and Defence* (Brussels: Council of the European Union, March 21, 2022), 30–34.

⁵² European Commission, *Action Plan on Military Mobility 2.0*; European Parliament and Council, Regulation (EU) 2024/1679 of 13 June 2024 on Union Guidelines for the Development of the Trans-European Transport Network, Official Journal of the European Union L, June 28, 2024.

⁵³ NATO, *NATO Industrial Capacity Expansion Pledge*; European Commission and High Representative, *A New European Defence Industrial Strategy*, 8–11.

⁵⁴ European Commission, *Action Plan on Military Mobility 2.0*; NATO, *Washington Summit Declaration*, paras. 5–7.

A projektet nem kizárólag beszerzési vagy politikai kérdésként kell kezelni. A valódi érték nem magukban a járművekben rejlik, hanem azokban a képességekben, amelyek a program körül fokozatosan felépültek. A mérnöki tudás, a karbantartási infrastruktúra, a beszállítói kapcsolatok és a logisztikai kompetenciák olyan nemzeti vagyont jelentenek, amelynek megőrzése és továbbfejlesztése nemzetbiztonsági érdek.

Éppen ezért egy új kormány számára nem az lehet a kérdés, hogy megtartsa-e a Gidrán-programot, hanem az, hogy miként lehet azt a magyar katonai mobilitási és logisztikai stratégia központi elemévé fejleszteni. Ha a Lynx-program a nehéz szárazföldi haditechnikai képességek újjáépítését jelenti, akkor a Gidrán és a Rába köré szerveződő ökoszisztéma a magyar védelmi ipar egyik legnagyobb jövőbeni növekedési lehetőségét képviselheti.

1.4. Kézifegyvergyártás és technológiai transzfer: a Colt CZ Hungary és a kiskunfélegyházi fegyveripari klaszter

A magyar védelmi ipar újjáépítéséről szóló vitákban a figyelem természetes módon a nagy értékű programokra, a páncélozott járművekre, a löszergyártásra vagy a légijármű-ipari beruházásokra összpontosul. Ezzel párhuzamosan azonban zajlott egy kevésbé látványos, de hosszú távon legalább ennyire fontos folyamat is: a hazai kézifegyvergyártás újjáépítése.⁵⁵ Míg a Lynx vagy a Gidrán a nehéz haditechnikai képességek fejlődését jelképezi, addig a kiskunfélegyházi fegyvergyártás a klasszikus védelmi ipari alapkompenciák visszatérését testesíti meg.

A rendszerváltást követően Magyarország fokozatosan elveszítette korábbi kézifegyvergyártó kapacitásainak jelentős részét. A FÉG és más hagyományos magyar fegyveripari szereplők leépülésével az ország gyakorlatilag kiszorult abból a nemzetközi piacból, ahol korábban évtizedeken keresztül jelen volt. Ez önmagában nem jelentett azonnali problémát, hiszen a NATO-tagság és a nemzetközi piacok hozzáférhetősége lehetővé tette a szükséges fegyverek beszerzését. Hosszabb távon azonban egyre világosabbá vált, hogy egy modern hadsereg számára nemcsak a fegyverek birtoklása fontos, hanem az azokhoz kapcsolódó gyártási, karbantartási és fejlesztési kompetenciák megléte is.

Ebben a környezetben született meg az együttműködés a cseh Česká zbrojovka, illetve később a Colt CZ Group és a magyar állam között.⁵⁶ A kiskunfélegyházi üzem létrehozásának célja kezdetben a Magyar Honvédség kézifegyver-állományának modernizálása volt, azonban a projekt hamar túlnőtt ezen az eredeti feladaton. A Colt

⁵⁵ Colt CZ Group SE, "Colt CZ Group Signed a Joint Venture Agreement in Hungary," press release, December 22, 2022; Colt CZ Group SE, *Annual Financial Report 2024* (Prague: Colt CZ Group SE, 2025).

⁵⁶ Colt CZ Group SE, "Colt CZ Group Signed a Joint Venture Agreement in Hungary."

CZ Hungary ma már nem pusztán összeszerelő üzemként működik, hanem fokozatosan egy olyan regionális fegyveripari központtá válik, amely modern gyártási technológiákat, NATO-kompatibilis minőségbiztosítási rendszereket és nemzetközi technológiai kapcsolatokat integrál Magyarországra.⁵⁷

A gyártás gerincét olyan fegyverrendszerek adják, mint a CZ BREN 2 gépkarabély, a Scorpion EVO 3 géppisztoly, valamint különböző szolgálati pisztolyok.⁵⁸ Ezek a fegyverek ma már számos NATO-tagállam és szövetséges ország fegyveres erőinél szolgálnak. A BREN 2 például nemcsak Csehországban, hanem Franciaországban, Portugáliában és több más országban is megjelent különböző speciális alakulatoknál. Ez azért fontos, mert a magyar gyártás így nem egy elszigetelt nemzeti program része, hanem egy szélesebb nemzetközi ellátási láncba kapcsolódik.⁵⁹

A Colt CZ Group közlései szerint a kiskunfélegyházi üzem modern kovácsolási, mélyfúrási, csőgyártási, hőkezelési és minőségellenőrzési technológiákkal rendelkezik.⁶⁰ Ezek első látásra technikai részleteknek tűnhetnek, valójában azonban pontosan azok a kompetenciák, amelyek meghatározzák, hogy egy ország képes-e hosszú távon fenntartani saját kézfegyver-iparát.⁶¹ A védelmi iparban ugyanis a valódi értéket ritkán a végső összeszerelés jelenti. Sokkal fontosabb az a gyártási tudás, amely lehetővé teszi az alkatrészek, csövek, zárszerkezetek vagy más kritikus elemek előállítását.

A kézfegyvergyártás stratégiai jelentősége gyakran háttérbe szorul a nagyobb volumenű projektek mellett, pedig a történelem azt mutatja, hogy a gyalogsági fegyverek gyártása és fenntartása minden hadsereg működésének alapvető része. Az ukrajnai háború egyik kevésbé látványos tanulsága éppen az volt, hogy a lőfegyverek, az alkatrészek és a kapcsolódó logisztikai rendszerek iránti kereslet a modern konfliktusokban sem csökkent. A drónok és precíziós fegyverek korában is több százezer katona szolgál hagyományos kézfegyverekkel, amelyek fenntartása, javítása és cseréje folyamatos ipari háttérrel igényel.

⁵⁷ Colt CZ Group SE, "Colt CZ Group Signed a Joint Venture Agreement in Hungary"; CZ Firearms, "The CZ Brand Expands Production Capacity with Colt CZ Hungary," July 14, 2024.

⁵⁸ Colt CZ Group SE, *Annual Financial Report 2024*, section on Colt CZ Hungary and production programme; CZ Firearms, "The CZ Brand Expands Production Capacity with Colt CZ Hungary."

⁵⁹ Colt CZ Group SE, *Annual Financial Report 2024*, section on Colt CZ Hungary and production programme; CZ Firearms, "The CZ Brand Expands Production Capacity with Colt CZ Hungary."

⁶⁰ CZ Firearms, "The CZ Brand Expands Production Capacity with Colt CZ Hungary"; Colt CZ Group SE, *Annual Financial Report 2024*.

⁶¹ Colt CZ Group SE, *Annual Financial Report 2024*; European Commission and High Representative, *A New European Defence Industrial Strategy*, 8–11.

A kiskunfélegyházi beruházás egyik legfontosabb hozadéka ezért nem feltétlenül a Magyar Honvédség számára gyártott fegyverek száma, hanem a technológiaátadás.⁶² A modern védelmi ipari együttműködések sikerét ugyanis gyakran az határozza meg, hogy a fogadó ország mennyire képes a külföldi technológiát saját kompetenciává alakítani. Magyarország esetében a Colt CZ együttműködés lehetőséget teremt arra, hogy a hazai mérnökök, technikusok és beszállítók olyan tudást szerezzenek meg, amely később más védelmi ipari projekteken is hasznosítható.

Nemzetgazdasági szempontból a program különösen azért érdekes, mert viszonylag alacsony belépési küszöböt kínál a magyar beszállítók számára. Míg egy páncélozott harcjármű vagy egy repülőipari rendszer gyártása rendkívül tőkeigényes és technológiailag komplex feladat, addig a kézfegyveripar számos olyan alkatrész- és komponensgyártási lehetőséget kínál, amelybe kisebb és közepes vállalkozások is bekapcsolódhatnak.⁶³ Ez hozzájárulhat egy szélesebb védelmi ipari beszállítói kör kialakulásához, amely később más területeken is versenyképessé válhat.

Az új magyar kormány számára ugyanakkor a kiskunfélegyházi projekt fontos tanulságokat hordoz. A program jól példázta, hogy a védelmi ipari fejlesztések nem feltétlenül jelentenek teljes technológiai önállóságot. A modern védelmi ipar alapvetően nemzetközi együttműködésekre épül. A kérdés nem az, hogy Magyarország képes-e minden fegyvert önállóan megtervezni és legyártani. Sokkal inkább az, hogy milyen mértékben képes részt venni a magas hozzáadott értékű folyamatokban, és mennyire tudja a külföldi technológiát saját tudássá alakítani.⁶⁴

A Colt CZ Hungary ebből a szempontból jóval több, mint egy fegyvergyár. Egy olyan technológiai transzferprojekt, amelynek sikerét nem elsősorban a legyártott fegyverek száma, hanem a megszerzett kompetenciák, a létrejövő beszállítói kapcsolatok és a nemzetközi integráció mélysége fogja meghatározni. Egy új, hosszú távú védelmi ipari stratégia szempontjából ezért a projekt legfontosabb kérdése nem az, hogy ki birtokolja az üzemet, hanem az, hogy a Magyarországon felhalmozott tudás mennyire válik tartósan a magyar gazdaság és a magyar védelmi képességek részévé.⁶⁵

⁶² Colt CZ Group SE, "Colt CZ Group Signed a Joint Venture Agreement in Hungary"; CZ Firearms, "The CZ Brand Expands Production Capacity with Colt CZ Hungary."

⁶³ European Commission and High Representative, A New European Defence Industrial Strategy, 12–15; European Commission, Proposal for a Regulation Establishing the European Defence Industry Programme, 13–18.

⁶⁴ European Commission and High Representative, A New European Defence Industrial Strategy, 4–11; OECD, OECD Science, Technology and Innovation Outlook 2023: Enabling Transitions in Times of Disruption (Paris: OECD Publishing, 2023), sections on technology diffusion and industrial innovation.

⁶⁵ Colt CZ Group SE, *Annual Financial Report 2024*; European Commission and High Representative, A New European Defence Industrial Strategy, 12–15.

1.5. Airbus Helicopters Hungary: a magyar repülőipari klaszter újjászületése és stratégiai jelentősége

A magyar védelmi ipar fejlődésének egyik legkevésbé látványos, ugyanakkor hosszú távon talán egyik legértékesebb eleme a repülőipari kapacitások újjáépítése. Míg a Lynx-program vagy a Gidrán-program könnyen megragadja a közvélemény figyelmét, a repülőipar sokkal kevésbé látható terület. Ennek ellenére a nemzetgazdasági és technológiai jelentősége gyakran nagyobb, mint a hagyományos hadiipari projekteké, mivel a repülőipar a világ egyik legmagasabb hozzáadott értéket előállító iparága, ahol a minőségbiztosítási, mérnöki és gyártási követelmények a legszigorúbbak közé tartoznak.

Magyarország a rendszerváltás után gyakorlatilag elveszítette korábbi repülőipari pozícióinak jelentős részét. Bár egyes vállalatok és kutatóintézetek megőriztek bizonyos kompetenciákat, az ország nem rendelkezett olyan nemzetközi jelentőségű repülőipari gyártóbázissal, amely képes lett volna integrálódni a globális légijármű-gyártási láncokba. Ez a helyzet változott meg alapvetően, amikor az Airbus Helicopters és a magyar kormány 2019-ben megállapodott egy új gyártóüzem létrehozásáról Gyulán.⁶⁶

Az Airbus döntése önmagában jelentős visszaigazolást jelentett a magyar ipar számára. A világ egyik vezető repülőgép- és helikoptergyártó vállalata nem pusztán összeszerelő üzemet telepített Magyarországra, hanem olyan gyártókapacitást, amely közvetlenül bekapcsolódik az Airbus Helicopters globális termelési rendszerébe.⁶⁷ A gyulai üzem feladata nagy pontosságú szerkezeti és dinamikus alkatrészek gyártása az Airbus teljes helikopter-portfóliója számára. Az Airbus hivatalos közlése szerint a gyár elsősorban acél- és titánalkatrészeket állít elő,⁶⁸ amelyek a helikopterek egyik legkritikusabb szerkezeti elemei közé tartoznak.

Ez első látásra technikai részletnek tűnhet, valójában azonban rendkívüli jelentőséggel bír. A repülőiparban ugyanis nem minden alkatrész egyforma értékű. Egyes komponensek gyártása viszonylag könnyen kiszervezhető, míg más elemek olyan szigorú minőségi követelményekhez kötöttek, hogy csak kevés vállalat képes azokat előállítani. A titán- és nagy szilárdságú acélalkatrészek gyártása pontosan ebbe a kategóriába tartozik.

⁶⁶ Airbus, "Airbus Helicopters and Hungarian Government to Establish Manufacturing Site in Gyula," press release, May 28, 2019.

⁶⁷ Airbus, "Airbus Helicopters and Hungarian Government to Establish Manufacturing Site in Gyula"; Airbus, "Working at Airbus in Hungary," corporate careers page, accessed June 2026.

⁶⁸ Airbus, "Airbus Helicopters and Hungarian Government to Establish Manufacturing Site in Gyula"; ABT Treuhand Group, "New Airbus Helicopters Factory Inaugurated in Gyula," July 2022.

A gyulai beruházás jelentőségét az Airbus későbbi nyilatkozatai tovább erősítették. A vállalat több alkalommal hangsúlyozta, hogy bizonyos alkatrészek esetében a magyarországi üzem kizárólagos vagy közel kizárólagos beszállítói szerepet tölt be a helikoptergyártási láncon belül.⁶⁹ Ez azt jelenti, hogy a gyár nem egy regionális összeszerelő egységként működik, hanem közvetlenül kapcsolódik a vállalat globális termelési rendszeréhez.

Nemzetgazdasági szempontból ennek a jelentősége nehezen túlbecsülhető. A repülőipar az egyik legmagasabb tudásintenzitású iparág a világon. Az OECD és az Európai Bizottság iparpolitikai elemzéseik rendszeresen rámutatnak arra, hogy a repülőipari beszállítók termelékenysége, kutatás-fejlesztési intenzitása és exportteljesítménye jelentősen meghaladja a feldolgozóipari átlagot.⁷⁰ Egyetlen Airbus-beszállítói kapcsolat gyakran több évtizedes együttműködést jelent, amely folyamatos technológiai fejlődést és stabil nemzetközi piaci jelenlétet biztosíthat.

A gyulai üzem stratégiai jelentősége azonban túlmutat a közvetlen gazdasági hatásokon. A repülőipar sajátossága, hogy rendkívül magas belépési küszöbökkel működik. Azok a vállalatok, amelyek egyszer képesek megfelelni az Airbus vagy más nagy gyártók minőségi követelményeinek, olyan tudást halmoznak fel, amely később más ágazatokban is hasznosítható. A precíziós megmunkálás, a speciális anyagtechnológia, a digitális minőségbiztosítás, az automatizált gyártási rendszerek és a fejlett mérnöki folyamatok mind olyan kompetenciák, amelyek a teljes magyar ipar technológiai színvonalát emelhetik.⁷¹

Nemzetbiztonsági szempontból a kérdés még összetettebb. Az Airbus-beruházás önmagában nem jelenti azt, hogy Magyarország repülőgépeket vagy helikoptereket gyártana. A modern védelmi iparban azonban a teljes önellátás szinte sehol nem létezik. A valódi stratégiai értéket az jelenti, ha egy ország képes bekapcsolódni a kritikus technológiai és gyártási folyamatokba. Az Airbus Helicopters magyarországi jelenléte pontosan ezt teszi lehetővé.

Különösen fontos ez annak fényében, hogy Magyarország az elmúlt években jelentős helikopterbeszerzéseket hajtott végre. A Magyar Honvédség H145M és H225M típusú Airbus helikoptereket állított rendszerbe, amelyek a következő évtizedekben a magyar

⁶⁹ Government of Hungary, "New Joint Venture Serving Strategic and National Interests Established," July 22, 2020; Airbus, "Working at Airbus in Hungary."

⁷⁰ OECD, *OECD Science, Technology and Innovation Outlook 2023*; European Commission, *Annual Single Market Report 2024* (Brussels: European Commission, 2024), sections on aerospace, advanced manufacturing and strategic technologies.

⁷¹ European Commission, *Annual Single Market Report 2024*; OECD, *OECD Science, Technology and Innovation Outlook 2023*.

légierő és különleges műveleti képességek meghatározó elemei lesznek.⁷² Bár a gyulai üzem nem közvetlenül ezeknek a helikoptereknek a karbantartására jött létre, az Airbus magyarországi jelenléte hosszú távon hozzájárulhat ahhoz, hogy az ország egyre nagyobb szerepet vállaljon a fenntartási, javítási és logisztikai feladatokban is.

A repülőipari klaszter kialakulása szempontjából külön figyelmet érdemel az a kérdés, hogy az Airbus milyen tovaggyűrűző hatást gyakorolhat a magyar beszállítói körre. A nemzetközi tapasztalatok azt mutatják, hogy a nagy repülőipari beruházások ritkán maradnak elszigetelt projektek. Körük idővel kisebb alkatrészgyártók, mérnöki szolgáltatók, szoftverfejlesztő vállalatok és kutatás-fejlesztési központok épülnek. Ez történt Franciaországban Toulouse körül, Németországban Hamburg térségében vagy Lengyelország délkeleti részén is, ahol az úgynevezett Aviation Valley klaszter ma már több száz vállalatot foglal magába.⁷³

Magyarország számára éppen ez jelentheti a következő fejlődési szakaszt. A gyulai üzem önmagában fontos beruházás, de valódi stratégiai értéke akkor mutatkozhat meg, ha képes maga köré vonzani egy szélesebb repülőipari ökoszisztémát. Egy ilyen klaszter nemcsak a védelmi ipar számára lenne fontos, hanem a teljes magyar ipar technológiai fejlődését is gyorsíthatná.

Egy új magyar kormány számára ezért az Airbus Helicopters Hungary nem egyszerűen egy külföldi beruházás. Sokkal inkább egy olyan technológiai hídfőállás, amely összekapcsolja Magyarországot Európa egyik legfontosabb iparágával. A jövő stratégiai kérdése nem az lesz, hogy megmarad-e a gyár, hanem az, hogy az ország mennyire képes kihasználni a körülötte kialakuló tudás- és innovációs potenciált.

A magyar védelmi ipar szempontjából az Airbus-projekt különleges helyet foglal el. Míg a Lynx a szárazföldi hadviseléshez, a Várpalota-projekt a lőszerellátáshoz, a Gidrán pedig a katonai mobilitáshoz kapcsolódik, addig a gyulai üzem a magas technológiai szintű repülőipari integráció első valóban jelentős magyar példája.⁷⁴ Hosszú távon éppen ez teheti az egyik legértékesebb elemévé a magyar védelmi ipari ökoszisztémának.

1.6. 4iG, N7 Defence és a magyar védelmi holdingmodell: technológiai szuverenitás vagy túlzott koncentráció?

⁷² Airbus, "Hungary Orders 20 H145M Military Helicopters," press release, June 29, 2018; Airbus, "Hungary Orders 16 H225M Multi-Purpose Helicopters," press release, December 14, 2018; Hungarian Defence Forces / Defence.hu, relevant delivery and capability updates.

⁷³ Aviation Valley Association, About Aviation Valley; European Commission, European Cluster Collaboration Platform: Aviation Valley, accessed June 2026.

⁷⁴ Airbus, "Airbus Helicopters and Hungarian Government to Establish Manufacturing Site in Gyula"; Airbus, "Working at Airbus in Hungary"; Government of Hungary, "New Joint Venture Serving Strategic and National Interests Established."

A magyar védelmi ipar jövőjéről szóló viták középpontjában ma már nem kizárólag a gyárak, a fegyverrendszerek vagy a klasszikus hadiipari beruházások állnak. Egyre inkább előtérbe kerül az a kérdés, hogy ki ellenőrzi azokat a technológiai, informatikai, kommunikációs és ipari infrastruktúrákat, amelyek a modern hadseregek és modern államok működésének alapját jelentik. Ebben a kontextusban a 4iG és az N7 Defence körül kialakult struktúra⁷⁵ messze túlmutat egy egyszerű vállalatfelvásárláson vagy tulajdonosi átrendeződésen. Valójában a magyar állam és a magántőke közötti viszony egyik legfontosabb tesztjévé vált.⁷⁶

A kérdés jelentőségét csak akkor lehet megérteni, ha felismerjük, hogy a 21. századi hadviselés alapvetően különbözik attól, amit a hidegháború vagy akár a 2000-es évek elejének konfliktusai jelentettek. A modern hadseregek működése ma már legalább annyira függ az adatkapcsolatoktól, a kommunikációs rendszerektől, a műholdas szolgáltatásoktól, a digitális logisztikától és a kiberbiztonságtól,⁷⁷ mint a hagyományos fegyverrendszerektől. Egy korszerű harcjármű vagy rakétarendszer önmagában nem jelent katonai képességet, ha nem kapcsolódik hozzá működő kommunikációs hálózat, adatfeldolgozási kapacitás és valós idejű információáramlás.

Ez a változás alapvetően alakította át a védelmi ipar fogalmát.⁷⁸ Míg korábban a hadiipar alatt elsősorban fegyvereket, lőszert vagy katonai járműveket gyártó vállalatokat értettek, ma már ugyanebbe a kategóriába tartoznak a távközlési infrastruktúrát üzemeltető cégek, a műholdas szolgáltatók, a kiberbiztonsági vállalatok, az adatközpontok és a különböző digitális rendszereket fejlesztő technológiai vállalkozások is.

A 4iG fejlődése pontosan ezt a globális trendet tükrözi. A vállalat eredetileg informatikai és rendszerintegrációs szereplőként vált ismertté, majd fokozatosan jelent meg a távközlési, műholdas, úripari és végül a védelmi ipari szektorban. A Reuters és a Financial Times elemzései szerint a vállalat növekedése részben a magyar állammal kialakított szoros kapcsolatokra épült, ugyanakkor fokozatosan olyan stratégiai

⁷⁵ 4iG Plc., *Consolidated Financial and Management Report 2024 Q4* (Budapest: 4iG Plc., 2025); 4iG Plc., "Historical Step in the Hungarian Defence Sector," press release, June 11, 2025; Reuters, "Hungary's Government to Privatise Majority of Its Stake in the Defence Industry," June 12, 2025.

⁷⁶ 4iG Plc., "Historical Step in the Hungarian Defence Sector"; Reuters, "Hungary's Government to Privatise Majority of Its Stake in the Defence Industry"; European Union, *Regulation (EU) 2019/452 Establishing a Framework for the Screening of Foreign Direct Investments into the Union*, Official Journal of the European Union L 79/1, March 21, 2019.

⁷⁷ European Union, Directive (EU) 2022/2555 on Measures for a High Common Level of Cybersecurity across the Union; NATO, NATO 2022 Strategic Concept (Brussels: NATO, June 29, 2022), paras. 24–25; NATO, Washington Summit Declaration, paras. 5–7.

⁷⁸ European Union, Directive (EU) 2022/2555 on Measures for a High Common Level of Cybersecurity across the Union; NATO, NATO 2022 Strategic Concept (Brussels: NATO, June 29, 2022), paras. 24–25; NATO, Washington Summit Declaration, paras. 5–7.

ágazatokban szerzett pozíciókat, amelyek ma már közvetlen nemzetbiztonsági jelentőséggel bírnak. A vállalat portfóliójába tartoznak távközlési szolgáltatások, adatkommunikációs rendszerek, műholdas projektek, valamint különböző védelmi és technológiai érdekeltségek is.⁷⁹

A 2020-as évek közepére a magyar állam és a 4iG közötti együttműködés új szintre lépett. Az N7 Holding eredetileg azzal a céllal jött létre, hogy az állami hadiipari és védelmi ipari részesedéseket egyetlen szervezetben kezelje.⁸⁰ Az N7 portfóliójába idővel olyan stratégiai eszközök kerültek, mint a Rheinmetall Hungary bizonyos érdekeltségei, az Airbus Helicopters Hungary, különböző fegyveripari vállalatok és más védelmi ipari részesedések. A konstrukció eredeti logikája az volt, hogy az állam egy professzionális vagyonkezelőn keresztül tudja koordinálni a védelmi ipari fejlesztéseket.

A vita akkor vált igazán élessé, amikor felmerült az N7 Defence többségi részesedésének átadása⁸¹ a 4iG érdekeltségébe tartozó védelmi holding számára. A Reuters beszámolóí szerint az ügylet olyan stratégiai eszközöket érintett volna, amelyek már nem csupán gazdasági, hanem nemzetbiztonsági jelentőséggel is bírnak.⁸² Ekkor vált nyilvánvalóvá, hogy a kérdés túlmutat a privatizáció vagy az állami tulajdon hagyományos dilemmáján.

Valójában két eltérő stratégiai logika ütközött egymással.

Az egyik megközelítés szerint Magyarországnak szüksége van olyan nagy, integrált technológiai és védelmi ipari vállalatokra, amelyek képesek nemzetközi szinten is versenyezni. A modern védelmi ipar rendkívül tökeigényes, és a legtöbb sikeres országban valóban megfigyelhető bizonyos fokú koncentráció. Franciaországban a Thales és az Airbus, Olaszországban a Leonardo, Svédországban a Saab, Németországban a Rheinmetall vagy az Airbus Defence & Space olyan szereplők, amelyek mögött jelentős állami támogatás, hosszú távú stratégiai tervezés és nemzeti iparpolitika áll.⁸³

⁷⁹ 4iG Plc., *Consolidated Financial and Management Report 2024 Q4*, sections on telecommunications, space and defence technologies; 4iG Plc., *Annual Report 2024* (Budapest: 4iG Plc., 2025).

⁸⁰ 4iG Plc., "Historical Step in the Hungarian Defence Sector"; 4iG Plc., "Hungarian State and 4iG Group Signed Sale and Purchase Agreements Finalising the Defence Industry Portfolio," press release, October 6, 2025.

⁸¹ Reuters, "Hungary's Government to Privatise Majority of Its Stake in the Defence Industry," June 12, 2025; 4iG Plc., "Historical Step in the Hungarian Defence Sector."

⁸² Reuters, "Hungary's Government to Privatise Majority of Its Stake in the Defence Industry"; 4iG Plc., "Historical Step in the Hungarian Defence Sector"; European Union, *Regulation (EU) 2019/452*.

⁸³ European Commission and High Representative of the Union for Foreign Affairs and Security Policy, *A New European Defence Industrial Strategy: Achieving EU Readiness through a Responsive and Resilient European Defence Industry*, JOIN(2024) 10 final (Brussels, March 5, 2024), 4–7; OECD, *OECD Guidelines on Corporate Governance of State-Owned Enterprises* (Paris: OECD Publishing, 2015).

Ebből a nézőpontból a 4iG köré szerveződő struktúra akár egy magyar technológiai és védelmi bajnok kialakulásának kezdeteként is értelmezhető. A vállalat egyszerre van jelen az informatikában, a távközlésben, az űriparban és a védelmi szektorban, ami elméletileg lehetővé teszi különböző technológiai területek integrációját.⁸⁴ Egy ilyen szereplő képes lehet olyan komplex rendszerek fejlesztésére, amelyekben a kommunikáció, a kiberbiztonság, a műholdas adatkapcsolat és a hagyományos védelmi ipari képességek egyszerre jelennek meg.⁸⁵

A másik megközelítés azonban arra figyelmeztet, hogy a túlzott koncentráció önmagában is nemzetbiztonsági kockázatot jelenthet. A kritikus infrastruktúrák, a védelmi ipari kapacitások, a távközlési rendszerek és a stratégiai adatvagyon egyetlen vállalati kör kezében történő összpontosulása csökkentheti az állam mozgásterét, és növelheti a politikai vagy gazdasági sérülékenységet.⁸⁶

A nemzetközi tapasztalatok azt mutatják, hogy a sikeres modellek többsége nem a teljes állami tulajdonra és nem is a teljes privatizációra épül. Az Egyesült Államok, Franciaország vagy Izrael példája egyaránt azt mutatja, hogy a stratégiai ágazatokban az állam és a magántőke együttműködése a meghatározó, ugyanakkor az állam különböző eszközökkel fenntartja a végső kontroll lehetőségét.⁸⁷ Ilyen eszköz lehet az aranyrészvény, a nemzetbiztonsági vétőjog, a stratégiai tranzakciók jóváhagyási kötelezettsége vagy a kritikus infrastruktúrákra vonatkozó speciális szabályozás.⁸⁸

Egy új magyar kormány számára ezért a kérdés nem az lehet, hogy a 4iG vagy az N7 által felépített struktúrákat teljes egészében meg kell-e szüntetni. Sokkal inkább az, hogy miként lehet a létrejött technológiai és ipari képességeket úgy megtartani, hogy

⁸⁴ 4iG Plc., *Annual Report 2024* (Budapest: 4iG Plc., 2025), sections on telecommunications, space and defence activities; 4iG Plc., "Historical Step in the Hungarian Defence Sector," press release, June 11, 2025.

⁸⁵ NATO, *NATO 2022 Strategic Concept* (Brussels: NATO, June 29, 2022), paras. 24–25; European Union, Directive (EU) 2022/2555 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2022 on Measures for a High Common Level of Cybersecurity across the Union, Official Journal of the European Union L 333/80, December 27, 2022.

⁸⁶ European Union, Regulation (EU) 2019/452 of the European Parliament and of the Council of 19 March 2019 Establishing a Framework for the Screening of Foreign Direct Investments into the Union, Official Journal of the European Union L 79/1, March 21, 2019; European Union, Directive (EU) 2022/2557 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2022 on the Resilience of Critical Entities, Official Journal of the European Union L 333/164, December 27, 2022.

⁸⁷ OECD, *OECD Guidelines on Corporate Governance of State-Owned Enterprises*; European Union, Regulation (EU) 2019/452; European Commission, *Guidance to the Member States concerning Foreign Direct Investment and Free Movement of Capital from Third Countries, and the Protection of Europe's Strategic Assets* (Brussels: European Commission, March 25, 2020).

⁸⁸ European Union, Directive (EU) 2022/2557 on the Resilience of Critical Entities; European Union, Directive (EU) 2022/2555 on Measures for a High Common Level of Cybersecurity across the Union; Magyarország Országgyűlése, 2012. évi CLXVI. törvény a létfontosságú rendszerek és létesítmények azonosításáról, kijelöléséről és védelméről; Magyarország Országgyűlése, 2024. évi LXIX. törvény Magyarország kiberbiztonságáról.

közben a stratégiai kontroll egyértelműen az államnál maradjon.⁸⁹ A nemzetközi példák alapján ez nem feltétlenül igényel teljes államosítást. Sokkal inkább olyan intézményi garanciákra van szükség, amelyek biztosítják, hogy a kritikus döntések, az infrastruktúrák feletti ellenőrzés és a nemzetbiztonsági szempontok ne kerülhessenek kizárólag piaci logika alá.

A 4iG és az N7 története ezért nem elsősorban a múlt kérdése. Sokkal inkább annak előképe, hogy Magyarország milyen modellt kíván követni a következő évtizedekben. A modern védelmi ipar ugyanis egyre kevésbé különül el az informatikától, a távközléstől, az úriparttól és a digitális infrastruktúráktól. Aki ezeket a rendszereket ellenőrzi, az részben a nemzeti szuverenitás felett is rendelkezik.⁹⁰

Éppen ezért egy 2026 utáni új magyar kormány számára a legfontosabb stratégiai feladat nem a meglévő struktúrák egyszerű lebontása lehet, hanem egy olyan új egyensúly kialakítása, amely egyszerre képes megőrizni az elmúlt években létrejött technológiai értékeket, biztosítani a versenyképes működést, valamint garantálni, hogy a kritikus nemzetbiztonsági képességek feletti végső kontroll a demokratikus állam kezében maradjon.⁹¹

1.7. Hirtenberger Defence Systems, a 4iG védelmi portfóliója és az európai lőszerpiac új geopolitikája

A magyar védelmi ipar jövőjének értékelése során könnyű a figyelmet a nagy és látványos beruházásokra összpontosítani. A Lynx-program, a Gidrán-rendszer vagy az Airbus gyulai üzeme valóban meghatározó elemei a kialakuló védelmi ipari ökoszisztémának. Ugyanakkor az elmúlt évek egyik legérdekesebb fejleménye nem Magyarországon, hanem Ausztriában történt, és mégis közvetlen hatással lehet a magyar védelmi ipar jövőjére. Ez a fejlemény a Hirtenberger Defence Systems körül kialakult tulajdonosi és stratégiai együttműködési rendszer.⁹²

A Hirtenberger neve a szélesebb közvélemény számára kevésbé ismert, a védelmi iparban azonban régóta jól csengő márkának számít. Az osztrák vállalat története több mint másfél évszázadra nyúlik vissza, és különösen az aknavetőrendszerek, aknavető-

⁸⁹ European Union, *Regulation (EU) 2019/452*; Consolidated Version of the Treaty on the Functioning of the European Union, art. 346; Magyarország Országgyűlése, 2018. évi LVII. törvény a Magyarország biztonsági érdekét sértő külföldi befektetések ellenőrzéséről.

⁹⁰ NATO, *NATO 2022 Strategic Concept*, paras. 24–25; European Union, *Directive (EU) 2022/2555*; European Union, *Directive (EU) 2022/2557*.

⁹¹ OECD, *OECD Guidelines on Corporate Governance of State-Owned Enterprises*; European Union, *Regulation (EU) 2019/452*; Magyarország Országgyűlése, 2021. évi CXL. törvény a honvédelemről és a Magyar Honvédségről.

⁹² 4iG Plc., "Hungarian State and 4iG Group Signed Sale and Purchase Agreements Finalising the Defence Industry Portfolio," press release, October 6, 2025; 4iG Plc., "Extraordinary Announcement of 4iG Plc. on the Acquisition of Ownership in Certain Subsidiaries of N7 Holding," Budapest Stock Exchange disclosure, February 27, 2026.

lőszer, valamint különböző speciális tüzérségi rendszerek fejlesztése terén rendelkezik komoly tapasztalattal.⁹³ A vállalat termékei számos ország fegyveres erőinél szolgálnak, és a NATO-kompatibilis rendszerek piacán is jelen vannak.⁹⁴

A magyar szempontból a történet akkor vált érdekessé, amikor a Hirtenberger fokozatosan bekerült a 4iG védelmi portfóliójába. A folyamat nem pusztán egy vállalatfelvásárlásként értelmezhető, hanem egy szélesebb stratégiai törekvés részeként, amelynek célja egy integrált közép-európai védelmi ipari hálózat kialakítása lehet.⁹⁵

A Hirtenberger különleges értékét nem egyszerűen a termékei adják. Az aknavető és hozzájuk kapcsolódó lőszer a modern hadviselés egyik legfontosabb, ugyanakkor gyakran alulértékelt kategóriáját jelentik. Az ukrajnai háború világosan megmutatta, hogy a precíziós fegyverek és drónok korábban is rendkívül nagy szerepet játszanak a hagyományos tüzérségi rendszerek és az indirekt tűztámogató eszközök. A NATO és az európai hadseregek ezért jelentős mértékben növelték beszerzéseiket ezen a területen.⁹⁶

A Financial Times, a SIPRI és több európai védelmi elemző intézet vizsgálatai szerint az ukrajnai háború egyik legnagyobb következménye az európai lőszerpiac radikális átalakulása volt.⁹⁷ A kontinens lőszergyártási kapacitásai hosszú időn keresztül békeidős logika szerint működtek. A gyártók arra rendezkedtek be, hogy viszonylag alacsony mennyiségben, de magas technológiai színvonalon állítsanak elő különböző lőszer típusokat. A háború azonban megmutatta, hogy egy intenzív konfliktus során az éves termelési kapacitások néhány hónap alatt felhasználhatók.⁹⁸

⁹³ Hirtenberger Defence Systems, *Company Profile*, accessed June 26, 2026; Czechoslovak Group, "CSG Acquires a 49% Stake in Hirtenberger Defence Systems and Expands Its Capabilities in Mortar Systems and Ammunition," press release, March 31, 2026.

⁹⁴ Hirtenberger Defence Systems, *Company Profile*; Czechoslovak Group, "CSG Acquires a 49% Stake in Hirtenberger Defence Systems."

⁹⁵ 4iG Plc., "4iG S&D, CSG Expand Defence Alliance, CSG Acquires Hirtenberger Stake," press release, March 31, 2026; Czechoslovak Group, "CSG Acquires a 49% Stake in Hirtenberger Defence Systems."

⁹⁶ NATO, *NATO Industrial Capacity Expansion Pledge* (Washington, DC: NATO, July 10, 2024); SIPRI, *Trends in World Military Expenditure, 2024* (Stockholm: SIPRI, 2025); Financial Times, "Europe Builds for War as Arms Factories Expand at Triple Speed," August 11, 2025.

⁹⁷ European Union, Regulation (EU) 2023/1525 of the European Parliament and of the Council of 20 July 2023 on Supporting Ammunition Production (ASAP), Official Journal of the European Union L 185/7, July 24, 2023; SIPRI, *Trends in World Military Expenditure, 2024*; Financial Times, "Europe Builds for War."

⁹⁸ European Commission and High Representative, *A New European Defence Industrial Strategy*, 8–11; NATO, *NATO Industrial Capacity Expansion Pledge*; European Union, Regulation (EU) 2023/1525 on Supporting Ammunition Production (ASAP), recitals 1–7.

Az Európai Bizottság ezért elindította az ASAP-programot, míg több tagállam jelentős állami támogatásokkal segítette a lőszergyártó vállalatok kapacitásbővítését. A SIPRI elemzése szerint a 2022 utáni időszakban az európai védelmi ipar egyik leggyorsabban növekvő szegmense éppen a lőszergyártás lett.⁹⁹ Ez nem csupán a tüzérségi lövedékekre igaz, hanem az aknavető-lőszerekre, a különböző robbanóanyagokra és a speciális harcászati rendszerekre is.

Ebben a környezetben a Hirtenberger megszerzése vagy részleges integrációja már nem egyszerű vállalati tranzakcióként értelmezhető. Sokkal inkább egy olyan stratégiai lépésként, amely hozzáférést biztosíthat olyan technológiákhoz, szabadalmakhoz, gyártási tapasztalatokhoz és exportkapcsolatokhoz, amelyek kiemelt értéket képviselnek a jelenlegi európai piacon.¹⁰⁰

Magyarország szempontjából a kérdés különösen érdekes, mert a Hirtenberger potenciálisan összekapcsolható a várpalotai lőszergyártással és a Rheinmetall által kiépített gyártókapacitásokkal.¹⁰¹ Elméletileg létrejöhet egy olyan regionális védelmi ipari rendszer, amelyben a különböző gyártóegységek nem egymással versenyeznek, hanem egymást kiegészítve működnek. Ez a modell részben hasonlít arra, amit a német, francia vagy olasz védelmi iparban is megfigyelhetünk, ahol az egyes vállalatok specializált szerepet töltenek be egy nagyobb ipari ökoszisztémán belül.¹⁰²

Az új magyar kormány számára ugyanakkor éppen itt jelenik meg az egyik legfontosabb stratégiai dilemma. A Hirtenberger és a kapcsolódó védelmi ipari portfóliók értéke vitathatatlan. A kérdés nem az, hogy szükség van-e ezekre a képességekre, hanem az, hogy milyen intézményi keretek között működjenek.

A nemzetközi tapasztalatok azt mutatják, hogy a sikeres védelmi ipari rendszerek mögött általában három tényező áll. Az első a hosszú távú állami stratégia. A második a jelentős magántőke és vállalkozói rugalmasság. A harmadik pedig az átlátható és kiszámítható szabályozási környezet. Ha bármelyik elem hiányzik, a rendszer hosszú távon instabillá válhat.

⁹⁹ SIPRI, *The SIPRI Top 100 Arms-Producing and Military Services Companies, 2024* (Stockholm: SIPRI, 2025); SIPRI, *Trends in World Military Expenditure, 2024*; European Commission and High Representative, *A New European Defence Industrial Strategy*, 8–11.

¹⁰⁰ 4iG Plc., “Hungarian State and 4iG Group Signed Sale and Purchase Agreements”; Czechoslovak Group, “CSG Acquires a 49% Stake in Hirtenberger Defence Systems”; Hirtenberger Defence Systems, *Company Profile*.

¹⁰¹ Rheinmetall AG, “New Ammunition Factory in Hungary,” press release, January 17, 2023; Rheinmetall AG, “Ceremonial Handover in Hungary: Rheinmetall Takes Over Ammunition Factory in Várpalota, Hungary, after Completion,” press release, July 30, 2024; 4iG Plc., “Hungarian State and 4iG Group Signed Sale and Purchase Agreements.”

¹⁰² European Commission and High Representative, *A New European Defence Industrial Strategy*, 4–11; Mejino-López, Jakob, and Guntram B. Wolff, *A European Defence Industrial Strategy in a Hostile World, Policy Brief 29/2024* (Brussels: Bruegel, 2024), 1–7.

Magyarország esetében az elmúlt években jelentős előrelépés történt az első két területen. Az állam aktívan támogatta a védelmi ipari beruházásokat, miközben megjelentek olyan tőkeerős magánszereplők is, amelyek képesek voltak nagy volumenű tranzakciók lebonyolítására. A legnagyobb kihívás ma már inkább az intézményi és szabályozási környezet kialakítása.¹⁰³

A Hirtenberger példája jól mutatja, hogy a következő évtizedben a magyar védelmi ipar jövője egyre kevésbé a klasszikus fegyvergyártásról fog szólni. Sokkal inkább arról, hogy az ország képes-e bekapcsolódni azokba a nemzetközi hálózatokba, amelyek a technológia, a kutatás-fejlesztés, a gyártás, az export és a logisztika különböző elemeit kapcsolják össze.¹⁰⁴

Ebben a rendszerben a Hirtenberger nem egyszerűen egy osztrák vállalat. Egy olyan tudás- és kapcsolati csomópont, amelyen keresztül Magyarország közelebb kerülhet az európai védelmi ipar egyik leggyorsabban növekvő szegmenséhez.¹⁰⁵

Egy 2026 utáni új magyar kormány számára ezért a legfontosabb kérdés nem az lehet, hogy miként bontsa le ezeket a struktúrákat. Sokkal inkább az, hogy miként lehet azokat átláthatóbbá, versenyképesebbé és politikailag semlegesebbé tenni úgy, hogy közben a létrejött technológiai és ipari értékek ne vesszenek el. A Hirtenberger ügye pontosan azt mutatja meg, hogy a magyar védelmi ipar jövőjének kulcsa nem a múlt tulajdonosi vitáiban, hanem a jövő intézményi modelljében rejlik.¹⁰⁶

1.8. Tulajdonosi struktúrák, keresztkapcsolatok és stratégiai kontroll: ki birtokolja valójában a magyar védelmi ipart?

A magyar védelmi ipar értékelésekor nem elegendő azt vizsgálni, hogy milyen gyárak épültek, milyen eszközök készülnek Magyarországon, vagy mekkora beruházási volumen jelent meg az ágazatban. A meghatározó kérdés az, hogy ki gyakorol tényleges kontrollt a létrejött kapacitások felett. A védelmi iparban ugyanis a formális tulajdonrész önmagában nem mindig azonos a stratégiai befolyással. A technológiai licencek, a szellemi tulajdon, az exportjogok, a menedzsmentjogok, az állami

¹⁰³ OECD, OECD Guidelines on Corporate Governance of State-Owned Enterprises; European Union, Regulation (EU) 2019/452; European Union, Directive (EU) 2022/2557.

¹⁰⁴ European Commission and High Representative, A New European Defence Industrial Strategy, 12–15; European Commission, Proposal for a Regulation Establishing the European Defence Industry Programme and a Framework of Measures to Ensure the Timely Availability and Supply of Defence Products, COM(2024) 150 final (Brussels, March 5, 2024), 13–18.

¹⁰⁵ SIPRI, *The SIPRI Top 100 Arms-Producing and Military Services Companies, 2024*; Czechoslovak Group, “CSG Acquires a 49% Stake in Hirtenberger Defence Systems.”

¹⁰⁶ OECD, OECD Guidelines on Corporate Governance of State-Owned Enterprises; European Union, Regulation (EU) 2019/452; European Commission, Guidance to the Member States concerning Foreign Direct Investment.

megrendelésekhez való hozzáférés és a kritikus infrastruktúrák feletti rendelkezés sokszor fontosabb, mint maga a részvényarány.¹⁰⁷

- A jelenlegi magyar modell központi eleme az N7 Holding és az N7 Defence körül kialakult állami vagyonkezelési struktúra. Ennek eredeti logikája az volt, hogy a magyar állam egy központi szervezeten keresztül kezelje a stratégiai védelmi ipari részesedéseket, és ezzel képes legyen koordinálni a Zrínyi 2026 program nyomán létrejött beruházásokat. Ez a modell önmagában nem szokatlan: több európai országban is léteznek állami vagy félállami védelmi ipari vagyonkezelő rendszerek. A magyar sajátosság azonban az, hogy az állami portfólió jelentős része külföldi technológiai partnerekkel létrehozott vegyesvállalatokban, illetve politikailag érzékeny hazai magánszereplőkkel összekapcsolódó struktúrákban jelent meg.¹⁰⁸
- A Rheinmetall szerepe ebben a rendszerben meghatározó. A német vállalat nem egyszerű beszállítóként van jelen Magyarországon, hanem a zalaegerszegi Lynx-program, a várpalotai lőszeripari beruházás és több kapcsolódó ipari fejlesztés kulcsszereplőjeként.¹⁰⁹ A magyar állam számára ez jelentős előnyt jelent, mert a Rheinmetall technológiát, gyártási kultúrát, minőségbiztosítási rendszereket és nemzetközi piacokat hozott az országba. Ugyanakkor a stratégiai kontroll szempontjából világosan látni kell, hogy a kulstechnológiák, licencek és exportkapcsolatok jelentős része a német partnernél marad.¹¹⁰ A magyar érdek ezért nem a kapcsolat gyengítése, hanem annak biztosítása, hogy a vegyesvállalati modellekből valódi hazai hozzáadott érték, beszállítói fejlődés és hosszú távú fenntartási képesség keletkezzen.
- Az Airbus Helicopters Hungary más típusú modellt képvisel. A gyulai üzem elsősorban nem a magyar haderő közvetlen kiszolgálására, hanem az Airbus globális helikopteripari ellátási láncába való integrációra épül.¹¹¹ Ebben az esetben a magyar stratégiai érdek nem a tulajdonosi kontroll maximalizálása,

¹⁰⁷ European Union, Regulation (EU) 2019/452; European Union, Directive (EU) 2022/2557; European Union, Directive (EU) 2022/2555; OECD, OECD Guidelines on Corporate Governance of State-Owned Enterprises.

¹⁰⁸ 4iG Plc., "Historical Step in the Hungarian Defence Sector"; Reuters, "Hungary's Government to Privatise Majority of Its Stake in the Defence Industry," June 12, 2025; 4iG Plc., "Hungarian State and 4iG Group Signed Sale and Purchase Agreements."

¹⁰⁹ Rheinmetall AG, "NATO Member Hungary Orders 218 Lynx Infantry Fighting Vehicles from Rheinmetall Worth More Than €2 Billion," press release, September 10, 2020; Rheinmetall AG, "New Ammunition Factory in Hungary"; Rheinmetall AG, "Ceremonial Handover in Hungary."

¹¹⁰ Rheinmetall AG, *Annual Report 2024* (Düsseldorf: Rheinmetall AG, 2025), sections on Vehicle Systems and Weapon and Ammunition; Rheinmetall AG, "NATO Member Hungary Orders 218 Lynx."

¹¹¹ Airbus, "Airbus Helicopters and Hungarian Government to Establish Manufacturing Site in Gyula," press release, May 28, 2019; Airbus, "Working at Airbus in Hungary," corporate webpage, accessed June 26, 2026.

hanem az, hogy a gyár körül kialakuljon egy magas hozzáadott értékű hazai repülőipari beszállítói és mérnöki ökoszisztéma. Az Airbus-projekt értéke abban áll, hogy Magyarországot bekapcsolja egy olyan európai iparágba, ahol a minőségbiztosítás, az anyagtechnológia és a precíziós gyártás hosszú távon a teljes magyar ipar technológiai szintjét emelheti.¹¹²

- A 4iG szerepe különösen érzékeny, mert a vállalat nem klasszikus hadiipari gyártóként, hanem digitális, távközlési, űripari és rendszerintegrációs szereplőként kapcsolódik a védelmi ökoszisztémához. A modern hadviselésben ezek a képességek már nem periférikusak: a katonai kommunikáció, a műholdas adatkapcsolat, a kiberbiztonság, az adatközponti infrastruktúra és a digitális logisztika a hadrafoghatóság alapfeltételei. Éppen ezért a 4iG körüli koncentráció nem pusztán versenyjogi vagy iparpolitikai kérdés, hanem nemzetbiztonsági kontrollkérdés is.¹¹³ A probléma nem az, hogy egy magyar technológiai vállalat belép a védelmi szektorba, hanem az, ha az állam nem rendelkezik világos audit-, vétó-, hozzáférési és válsághelyzeti rendelkezési jogokkal az ilyen infrastruktúrák felett.¹¹⁴
- A Rába, a Nurol Makina és a Gidrán-program a katonai mobilitás vegyes modelljét mutatja. A technológiai alapot a török Nurol Makina adja, a magyar ipari és járműipari háttérben a Rába játszhat kulcsszerepet,¹¹⁵ míg az állam a megrendelői és stratégiai koordinátori pozícióból formálja a programot. Ebben a konstrukcióban a legfontosabb kérdés nem önmagában a tulajdoni arány, hanem az, hogy Magyarország képes-e a beszerzésből tartós ipari képességet létrehozni: karbantartást, alkatrészellátást, modernizációt, életciklus-támogatást és regionális logisztikai szolgáltatást. Ha ez sikerül, a Gidrán–Rába-vonal a magyar védelmi ipar egyik legéletképesebb export- és szolgáltatási irányává válhat.¹¹⁶

¹¹² European Commission, *Annual Single Market Report 2024* (Brussels: European Commission, 2024), sections on advanced manufacturing and strategic technologies; OECD, *OECD Science, Technology and Innovation Outlook 2023: Enabling Transitions in Times of Disruption* (Paris: OECD Publishing, 2023).

¹¹³ 4iG Plc., *Annual Report 2024*; 4iG Plc., "Historical Step in the Hungarian Defence Sector"; European Union, *Directive (EU) 2022/2555*; European Union, *Directive (EU) 2022/2557*.

¹¹⁴ European Union, *Directive (EU) 2022/2557*; European Union, *Directive (EU) 2022/2555*; Magyarország Országgyűlése, *2012. évi CLXVI. törvény*; Magyarország Országgyűlése, *2024. évi LXIX. törvény*.

¹¹⁵ Nurol Makina Hungary, "Nurol Makina Hungary Announces Strategic Joint Venture with Rába Group," press release, December 18, 2023; Rába Automotive Holding Plc., "Announcement of RÁBA Automotive Holding Plc. on the Establishment of the Hungarian-Turkish Joint Venture Company," Budapest Stock Exchange disclosure, December 18, 2023.

¹¹⁶ European Commission, *Action Plan on Military Mobility 2.0*, JOIN(2022) 48 final (Brussels, November 10, 2022); Nurol Makina Hungary, "Nurol Makina Hungary Announces Strategic Joint Venture with Rába Group"; Rába Automotive Holding Plc., *Annual Report 2024* (Győr: Rába Automotive Holding Plc., 2025).

- A Colt CZ Hungary és a Hirtenberger Defence Systems a közép-európai védelmi ipari integráció irányába mutat.¹¹⁷ A cseh, osztrák, török, német és magyar kapcsolatból kirajzolódó hálózat azt jelzi, hogy Magyarország nem önálló hadiipari szigetként, hanem regionális értékláncok részeként válhat versenyképessé. A Colt CZ esetében a kulcskérdés a technológiaátadás és a kézifegyveripari beszállítói képesség megteremtése. A Hirtenberger és a CSG felől nézve pedig az aknavető-, lőszer- és tüzérségi rendszerek európai keresletének növekedése kínálhat lehetőséget. Ezeknél a projekteknél az állam feladata nem a mindenáron való tulajdonszerzés, hanem a magyar hozzáadott érték, az exportkontroll és az ellátásbiztonság biztosítása.¹¹⁸

A tulajdonosi háló összességében azt mutatja, hogy a magyar védelmi ipar feletti kontroll ma többszintű és megosztott.¹¹⁹ A magyar állam jelen van megrendelőként, résztulajdonosként és szabályozóként. A kulcstechnológiák jelentős része külföldi stratégiai partnerek kezében van. A digitális és kommunikációs infrastruktúrák egy része hazai magántőkéhez kötődik. Az exportpiacokhoz való hozzáférés pedig döntően nemzetközi vállalatokon és szövetségi kapcsolatokon keresztül nyílik meg.

Ez a szerkezet önmagában nem hibás, de csak akkor szolgálja a magyar érdeket, ha világos stratégiai kontrollrendszer kapcsolódik hozzá. A következő kormány feladata ezért nem a tulajdonosi háló szétverése, hanem annak pontos feltérképezése és szabályozása. Meg kell határozni, hol szükséges közvetlen állami tulajdon, hol elegendő aranyrészvény vagy nemzetbiztonsági vétőjog, hol indokolt a szigorú export- és beruházásellenőrzés, és hol kell teret adni a magántőkének és a külföldi technológiai partnereknek.¹²⁰

A magyar védelmi ipar jövőjét végső soron nem az dönti el, hogy minden stratégiai vállalat állami vagy magánkézben van-e. Az dönti el, hogy a magyar állam képes-e átlátható, jogállami és NATO/EU-kompatibilis módon érvényesíteni a nemzetbiztonsági

¹¹⁷ Colt CZ Group SE, "Colt CZ Group Signed a Joint Venture Agreement in Hungary," press release, December 22, 2022; 4iG Plc., "Hungarian State and 4iG Group Signed Sale and Purchase Agreements"; Czechoslovak Group, "CSG Acquires a 49% Stake in Hirtenberger Defence Systems."

¹¹⁸ Council of the European Union, Council Common Position 2008/944/CFSP of 8 December 2008 Defining Common Rules Governing Control of Exports of Military Technology and Equipment, Official Journal of the European Union L 335/99, December 13, 2008; United Nations, Arms Trade Treaty, adopted April 2, 2013, entered into force December 24, 2014; Wassenaar Arrangement Secretariat. The Wassenaar Arrangement on Export Controls for Conventional Arms and Dual-Use Goods and Technologies: Initial Elements. Vienna: Wassenaar Arrangement Secretariat. Accessed June 26, 2026..

¹¹⁹ 4iG Plc., "Historical Step in the Hungarian Defence Sector"; 4iG Plc., "Hungarian State and 4iG Group Signed Sale and Purchase Agreements"; Rheinmetall AG, "NATO Member Hungary Orders 218 Lynx"; Airbus, "Airbus Helicopters and Hungarian Government"; Colt CZ Group SE, "Colt CZ Group Signed a Joint Venture Agreement in Hungary."

¹²⁰ OECD, *OECD Guidelines on Corporate Governance of State-Owned Enterprises*; European Union, *Regulation (EU) 2019/452*; Consolidated Version of the Treaty on the Functioning of the European Union, art. 346.

érdekeit¹²¹ egy olyan ökoszisztémában, ahol a tulajdon, a technológia, az export és az

2. ábra: Az elmúlt évtizedben kialakult magyar védelmi ipari cégek tulajdonosi szerkezete 2026-ban. (Forrás: saját kép)

infrastruktúra feletti kontroll több szereplő között oszlik meg.

II. STRATÉGIAI KÖRNYEZET

2.1. Az európai védelmi ipar visszatérése: az EU új védelmi ipari stratégiája

Az európai integráció történetének egyik legnagyobb paradoxona, hogy miközben az Európai Unió a világ egyik legerősebb gazdasági tömbjévé vált, a védelmi ipar területén évtizedeken keresztül nem alakult ki valódi közös stratégia. A hidegháború

¹²¹ NATO, NATO 2022 Strategic Concept; European Union, Regulation (EU) 2019/452; European Union, Directive (EU) 2022/2557; European Union, Directive (EU) 2022/2555.

végét követően a legtöbb tagállam úgy tekintett a katonai képességekre, mint olyan területre, amelynek fejlesztését elsősorban nemzeti hatáskörben kell kezelni, miközben a kontinens biztonságának végső garanciáját a NATO és az Egyesült Államok jelentette. Ez a modell hosszú ideig politikailag kényelmes és költségvetésileg is fenntarthatónak tűnt, de közben az európai védelmi technológiai és ipari bázis fokozatosan széttagoltta, alulfinanszírozottá és számos kritikus képesség esetében külső beszállítóktól függővé vált.¹²²

A 2022-ben kezdődött orosz–ukrán háború ezt a kényelmes feltételezést alapjaiban rendítette meg. Az Európai Bizottság, az Európai Védelmi Ügynökség és az Európai Tanács stratégiai dokumentumai egyaránt abból indulnak ki, hogy Európa hosszú távon nem támaszkodhat kizárólag külső biztonsági garanciákra, és különösen nem engedheti meg magának, hogy nagy intenzitású konfliktus esetén ne rendelkezzen megfelelő ipari háttérrel.¹²³ Az ukrajnai háború első éveit világosan megmutatták, hogy az európai védelmi ipari kapacitások jelentős része nem alkalmas egy elhúzódó, nagy intenzitású konfliktus igényeinek kielégítésére. A probléma nem csupán a haditechnikai eszközök számában jelent meg, hanem a lőszergyártásban, a karbantartási kapacitásokban, a készletezésben, a beszállítói láncok sérülékenységében és az európai közös beszerzések hiányosságaiában is.¹²⁴

Ebből a felismerésből született meg 2024-ben az első átfogó European Defence Industrial Strategy, vagyis az EDIS. A dokumentum nem egyszerűen egy újabb szakpolitikai közlemény, hanem az Európai Unió védelmi iparpolitikai gondolkodásának fordulópontja.¹²⁵ Az EDIS 2035-ig terjedő időhorizonton határozza meg az európai védelmi technológiai és ipari bázis megerősítésének céljait. Központi logikája szerint Európának nem elegendő többet költenie védelemre; azt is biztosítani kell, hogy a megnövekedett források jelentős része európai gyártókapacitásokat, európai beszállítói láncokat és európai technológiai szuverenitást erősítsen.¹²⁶

Az EDIS egyik legfontosabb politikai célkitűzése, hogy 2030-ra az uniós tagállamok védelmi beszerzési költségvetésének legalább 50 százaléka az európai védelmi

¹²² European Commission and High Representative, *A New European Defence Industrial Strategy*, 1–7; European Defence Agency, *Defence Data 2023–2024* (Brussels: European Defence Agency, 2024), 4–8.

¹²³ Council of the European Union, *A Strategic Compass for Security and Defence* (Brussels: Council of the European Union, March 21, 2022), 7–13; European Commission and High Representative, *A New European Defence Industrial Strategy*, 1–3.

¹²⁴ European Commission and High Representative, *A New European Defence Industrial Strategy*, 4–11; European Defence Agency, *Defence Data 2023–2024*, 11–15.

¹²⁵ European Commission and High Representative, *A New European Defence Industrial Strategy*, 1–3; European Commission, “First Ever Defence Industrial Strategy and a New Defence Industry Programme to Enhance Europe’s Readiness,” press release, March 5, 2024.

¹²⁶ European Commission and High Representative, *A New European Defence Industrial Strategy*, 4–11.

technológiai és ipari bázison belül kerüljön elköltésre, 2035-re pedig ez az arány 60 százalékra emelkedjen. A stratégia emellett azt is célként rögzíti, hogy a tagállamok védelmi beszerzéseik legalább 40 százalékát együttműködésben hajtsák végre.¹²⁷ Ez azért fontos, mert az európai védelmi piac egyik legsúlyosabb szerkezeti problémája éppen a fragmentáció: a tagállamok gyakran külön-külön vásárolnak, külön rendszereket tartanak fenn, és ezzel párhuzamos, drága, nehezen interoperábilis struktúrákat hoznak létre.¹²⁸

Az EDIS jogi és pénzügyi végrehajtási eszközeként jelent meg az EDIP, vagyis a European Defence Industry Programme rendelettervezete.¹²⁹ Az EDIP célja, hogy a stratégiai szintű EDIS-célokat konkrét uniós finanszírozási, beszerzési és iparpolitikai eszközökre fordítsa le. A rendelettervezet olyan keretet hozna létre, amely támogatja a közös beszerzéseket, a védelmi termékek időben történő rendelkezésre állását, az ipari kapacitások bővítését és a válsághelyzeti ellátásbiztonságot. A dokumentum különösen fontos eleme, hogy a védelmi ipart nem pusztán piaci szektorként kezeli, hanem stratégiai ellátásbiztonsági rendszerként, amelynek működése közvetlenül kapcsolódik az uniós biztonságpolitikai célokhoz.¹³⁰

Az EDIS és az EDIP előtt már megjelentek olyan célzott uniós eszközök, amelyek a háború közvetlen következményeire reagáltak. Ilyen volt az ASAP, vagyis az Act in Support of Ammunition Production, amelyet az Európai Unió 2023-ban fogadott el.¹³¹ Az ASAP-rendelet célja az európai lőszer- és rakétagyártási kapacitások gyors bővítése volt, különösen a föld-föld és tüzérségi lőszeres területén. A rendelet jelentősége abban áll, hogy először teremtett uniós szintű jogi és pénzügyi keretet a védelmi termelési kapacitások sürgősségi bővítésére. Ez nem hagyományos kutatás-fejlesztési program volt, hanem válságreakciós iparpolitikai eszköz: azt ismerte el, hogy a lőszergyártás nem pusztán nemzeti védelmi ipari kérdés, hanem európai stratégiai szűk keresztmetszet.¹³²

¹²⁷ European Commission and High Representative, *A New European Defence Industrial Strategy*, 19–21; Carnegie Endowment for International Peace, “Understanding the EU’s New Defense Industrial Strategy,” March 8, 2024.

¹²⁸ European Commission and High Representative, *A New European Defence Industrial Strategy*, 4–7; European Defence Agency, *Defence Data 2023–2024*, 11–15.

¹²⁹ European Commission, Proposal for a Regulation Establishing the European Defence Industry Programme and a Framework of Measures to Ensure the Timely Availability and Supply of Defence Products, COM(2024) 150 final (Brussels, March 5, 2024).

¹³⁰ European Commission, Proposal for a Regulation Establishing the European Defence Industry Programme, 1–5; European Commission and High Representative, *A New European Defence Industrial Strategy*, 8–11.

¹³¹ European Union, Regulation (EU) 2023/1525 on Supporting Ammunition Production (ASAP).

¹³² European Union, Regulation (EU) 2023/1525 on Supporting Ammunition Production (ASAP), recitals 1–7; European Commission and High Representative, *A New European Defence Industrial Strategy*, 8–11.

E dokumentumok együttese új keretet ad a magyar védelmi ipar értelmezéséhez is. A Lynx-program, a várpalotai lőszergyártás, az Airbus Helicopters Hungary, a Colt CZ Hungary vagy a Gidrán-program nem kizárólag magyar haderőfejlesztési projektek. Potenciálisan annak az európai védelmi ipari rendszernek az elemei lehetnek, amelyet az EU a következő évtizedben fel kíván építeni. Magyarország számára ezért a kérdés már nem pusztán az, hogy ezek a beruházások képesek-e kiszolgálni a Magyar Honvédség igényeit, hanem az, hogy képesek-e bekapcsolódni az európai közös beszerzési, termelési, karbantartási és ellátási láncokba.¹³³ A magyar védelmi ipari kapacitások jövőbeni értékét jelentős részben az határozza majd meg, hogy mennyire illeszkednek az EDIS és az EDIP logikájába: vagyis képesek-e európai hozzáadott értéket, interoperabilitást, exportképességet és ellátásbiztonsági szerepet felmutatni.

2.2. NATO és az európai újrafegyverkezés gazdaságtana

A NATO szintjén a 2020-as évek közepére szintén alapvető fordulat következett be. A 2014-es walesi csúcs után a tagállamok hivatalosan vállalták,¹³⁴ hogy védelmi kiadásukat a GDP 2 százalékához közelítik, de ez a cél hosszú ideig inkább politikai iránymutatásként működött, mint valódi kötelezettségként. Az orosz agresszió és különösen a 2022-es teljes körű invázió után azonban a védelmi kiadások növelése már nem csupán amerikai nyomás vagy szövetségi megfelelési kérdés lett, hanem az európai biztonságpolitika központi eleme.¹³⁵

A 2024-es washingtoni NATO-csúcstalálkozó deklarációja szerint az európai szövetségesek és Kanada védelmi kiadásai 2024-ben 18 százalékkal nőttek, ami évtizedek óta a legnagyobb emelkedés. A dokumentum azt is rögzíti, hogy a szövetségesek több mint kétharmada elérte a GDP 2 százalékának megfelelő védelmi kiadási szintet, miközben a NATO egyértelművé tette: sok esetben a 2 százalék feletti kiadás is szükséges lesz a meglévő képességihiányok megszüntetéséhez és az új regionális védelmi tervek végrehajtásához.¹³⁶

A washingtoni csúcs egyik legfontosabb iparpolitikai dokumentuma a NATO Industrial Capacity Expansion Pledge volt. Ez a vállalás a szövetség szintjén ismeri el, hogy a kollektív védelem nemcsak haderőstruktúrát, hanem ipari kapacitást is igényel. A dokumentum szerint a szövetségesek felgyorsítják a védelmi ipari kapacitások és

¹³³ European Commission and High Representative, *A New European Defence Industrial Strategy*, 12–15; European Commission, *Proposal for a Regulation Establishing the European Defence Industry Programme*, 13–18.

¹³⁴ NATO, *Wales Summit Declaration* (Newport: NATO, September 5, 2014), paras. 14–15.

¹³⁵ NATO, *NATO 2022 Strategic Concept*; NATO, *Washington Summit Declaration* (Washington, DC: NATO, July 10, 2024), paras. 5–7.

¹³⁶ NATO, *Washington Summit Declaration*, para. 6.

termelés bővítését, összhangban az Észak-atlanti Szerződés 2. és 3. cikkével.¹³⁷ A NATO tehát a védelmi ipari kapacitást már nem pusztán gazdasági háttérfeltételként, hanem az elrettentés, a védelmi tervezés és Ukrajna támogatásának alapvető elemként kezeli.¹³⁸

Ez a fordulat Magyarország számára különösen fontos. A NATO új regionális védelmi tervei nem egyszeri beszerzéseket igényelnek, hanem tartós ipari, logisztikai és készletezési képességeket. A szövetségnek nem arra van szüksége, hogy minden tagállam minden fegyverrendszert maga gyártson, hanem arra, hogy a szövetségen belül létrejöjjenek olyan specializált ipari és fenntartási csomópontok, amelyek bizonyos területeken megbízható kapacitást nyújtanak. A lőszergyártás, a katonai mobilitás, a járművek életciklus-támogatása, a javító- és karbantartókapacitások, a digitális logisztika és a biztonságos kommunikáció pontosan ilyen területek.

A NATO megközelítése ugyanakkor jogilag is fontos különbséget jelent az EU-hoz képest. Az EU elsősorban szabályozási, finanszírozási és iparpolitikai eszközökkel próbálja erősíteni az európai védelmi ipart. A NATO ezzel szemben katonai követelményeket, regionális védelmi terveket, interoperabilitási standardokat és képességcélokat határoz meg. A két rendszer nem helyettesíti, hanem kiegészíti egymást. Magyarország számára az optimális stratégia ezért nem az, hogy külön EU-s vagy külön NATO-s logikában gondolkodik, hanem az, hogy a hazai védelmi ipari kapacitásokat olyan módon fejleszti, hogy azok egyszerre illeszkedjenek az EU védelmi ipari programjaihoz és a NATO képességtervezési igényeihez.¹³⁹

Katonapolitikai értelemben a magyar védelmi ipar sikerének végső mércéje nem önmagában a gyárak száma, a beruházások értéke vagy a tulajdonosi szerkezet, hanem az, hogy a létrejött kapacitások milyen mértékben járulnak hozzá a Magyar Honvédség hadrafoghatóságához, a NATO Defence Planning Process keretében meghatározott képességcélok teljesítéséhez, a NATO regionális védelmi terveinek végrehajthatóságához és a szövetségi ellátásbiztonsághoz. A magyar védelmi iparpolitikát ezért nem pusztán gazdaságfejlesztési stratégiaként, hanem nemzeti és szövetségi képességfejlesztési eszközként is értékelni kell.

2.3. A kritikus infrastruktúrák szerepe a XXI. századi nemzetbiztonságban

¹³⁷ NATO, *NATO Industrial Capacity Expansion Pledge*; North Atlantic Treaty, Washington, DC, April 4, 1949, arts. 2–3.

¹³⁸ NATO, *NATO Industrial Capacity Expansion Pledge*; NATO, Washington Summit Declaration, paras. 5–7.

¹³⁹ NATO, *NATO Industrial Capacity Expansion Pledge*; NATO, *NATO Defence Planning Process*, official description, accessed June 26, 2026; European Commission and High Representative, *A New European Defence Industrial Strategy*, 12–15.

A stratégiai környezet harmadik meghatározó eleme a kritikus infrastruktúrák jogi és biztonságpolitikai fogalmának átalakulása. A korábbi megközelítés elsősorban az energiaellátásra, a közlekedésre, a vízellátásra és más klasszikus közműrendszerekre koncentrált. A 2020-as évekre azonban világossá vált, hogy egy modern állam működését legalább ennyire meghatározzák a digitális hálózatok, az adatközpontok, a távközlési infrastruktúrák, a műholdas szolgáltatások, a pénzügyi hálózatok és a kiberbiztonsági rendszerek.¹⁴⁰

Az Európai Unió erre a változásra két egymást kiegészítő jogi eszközzel reagált: a Critical Entities Resilience Directive, vagyis a CER-irányelv, valamint a NIS2-irányelv elfogadásával.¹⁴¹ A CER-irányelv célja, hogy az alapvető társadalmi és gazdasági funkciókat biztosító kritikus szervezetek ellenállóbbá váljanak a természeti, technológiai, hibrid és emberi eredetű fenyegetésekkel szemben. Az irányelv nem csupán a hagyományos infrastruktúrákra vonatkozik, hanem többek között az energiára, közlekedésre, banki és pénzügyi infrastruktúrákra, egészségügyre, ivóvíz- és szennyvízrendszerekre, digitális infrastruktúrákra, közigazgatásra, űrszektorra és élelmiszerláncra is.¹⁴²

A NIS2-irányelv ezzel párhuzamosan a kiberbiztonsági rezsimeket alakítja át. Míg a korábbi NIS-irányelv szűkebb körre vonatkozott, a NIS2 már szélesebb szektorális lefedettséget és szigorúbb kockázatkezelési, jelentéstételi és irányítási követelményeket ír elő.¹⁴³ A jogszabály lényege, hogy a kiberbiztonságot nem pusztán informatikai megfelelési kérdésként, hanem vállalatirányítási és nemzetbiztonsági kockázatként kezeli. Ez a védelmi ipar szempontjából különösen fontos, mert a haditechnikai gyártás, a logisztika, a karbantartás, a katonai kommunikáció és a beszállítói láncok működése ma már mélyen digitalizált rendszerektől függ.¹⁴⁴

Magyarország esetében ezért a kritikus infrastruktúrák kérdése nem választható el a védelmi ipari tulajdonosi szerkezettől. Ha egy vállalati kör egyszerre rendelkezik távközlési, űripari, adatkommunikációs, rendszerintegrációs és védelmi ipari

¹⁴⁰ European Union, Directive (EU) 2022/2557 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2022 on the Resilience of Critical Entities and Repealing Council Directive 2008/114/EC, Official Journal of the European Union L 333/164, December 27, 2022, arts. 2–3 and annex; European Union, Directive (EU) 2022/2555 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2022 on Measures for a High Common Level of Cybersecurity across the Union, Official Journal of the European Union L 333/80, December 27, 2022, arts. 2–3 and annexes I–II.

¹⁴¹ European Union, Directive (EU) 2022/2557 on the Resilience of Critical Entities; European Union, Directive (EU) 2022/2555 on Measures for a High Common Level of Cybersecurity across the Union.

¹⁴² European Union, Directive (EU) 2022/2557 on the Resilience of Critical Entities, annex.

¹⁴³ European Union, Directive (EU) 2022/2555 on Measures for a High Common Level of Cybersecurity across the Union, arts. 20–23.

¹⁴⁴ European Union, Directive (EU) 2022/2555 on Measures for a High Common Level of Cybersecurity across the Union, arts. 21–22 and annex I; NATO, NATO 2022 Strategic Concept (Brussels: NATO, June 29, 2022), paras. 24–25.

érdekeltségekkel, akkor az már nem pusztán piaci koncentrációs vagy versenyjogi kérdés. Nemzetbiztonsági kérdéssé válik, mert az állam válsághelyzeti működésének több eleme is ugyanazon gazdasági szereplő kontrollja alá kerülhet.¹⁴⁵ Ez nem jelenti azt, hogy minden ilyen infrastruktúrát közvetlen állami tulajdonba kell venni, de azt igen, hogy az államnak világos jogi, szabályozói és válsághelyzeti kontrollmechanizmusokat kell fenntartania.¹⁴⁶

A CER és a NIS2 logikája alapján a magyar államnak külön kell választania a tulajdon, az irányítás, a működtetés és a válsághelyzeti rendelkezési jog kérdését. Egy kritikus adatközpont, katonai kommunikációs hálózat vagy műholdas szolgáltatás esetében nem önmagában az a döntő, hogy ki a tulajdonos, hanem az, hogy az állam rendelkezik-e auditjoggal, hozzáférési joggal, biztonsági minősítési rendszerrel, incidensjelentési mechanizmussal, beszállítói lánc feletti rálátással és rendkívüli helyzetben aktiválható rendelkezési joggal. Ez az a pont, ahol a védelmi ipar, a kiberbiztonság és a kritikus infrastruktúra-védelem egységes stratégiai területté válik.¹⁴⁷

2.4. Logisztika, ellátási láncok és védelmi technológiák: Magyarország rejtett lehetősége

A stratégiai környezet negyedik meghatározó eleme a katonai logisztika és az ellátási láncok felértékelődése.¹⁴⁸ Az ukrajnai háború egyik legfontosabb európai tanulsága az volt, hogy a modern háborúban nem elegendő fegyverrendszereket birtokolni. Azokat mozgatni, javítani, ellátni, digitalizált rendszerben nyomon követni és hosszú időn keresztül fenntartani is kell. A logisztika ezért nem háttérszolgáltatás, hanem önálló stratégiai képesség.¹⁴⁹

¹⁴⁵ European Union, Regulation (EU) 2019/452 of the European Parliament and of the Council of 19 March 2019 Establishing a Framework for the Screening of Foreign Direct Investments into the Union, Official Journal of the European Union L 79I/1, March 21, 2019, art. 4; Magyarország Országgyűlése, 2018. évi LVII. törvény a Magyarország biztonsági érdekét sértő külföldi befektetések ellenőrzéséről, Nemzeti Jogszabálytár, 1–2. §.

¹⁴⁶ European Union, Directive (EU) 2022/2557 on the Resilience of Critical Entities, arts. 4–6 and 13; Magyarország Országgyűlése, 2012. évi CLXVI. törvény a létfontosságú rendszerek és létesítmények azonosításáról, kijelöléséről és védelméről, Nemzeti Jogszabálytár, 1–4. §.

¹⁴⁷ European Union, Directive (EU) 2022/2557 on the Resilience of Critical Entities; European Union, Directive (EU) 2022/2555 on Measures for a High Common Level of Cybersecurity across the Union; Magyarország Országgyűlése, 2024. évi LXIX. törvény Magyarország kiberbiztonságáról, Nemzeti Jogszabálytár, preamble and 1–3. §.

¹⁴⁸ European Commission and High Representative of the Union for Foreign Affairs and Security Policy, *Action Plan on Military Mobility 2.0*, JOIN(2022) 48 final (Brussels, November 10, 2022), 1–5; NATO, *NATO Industrial Capacity Expansion Pledge* (Washington, DC: NATO, July 10, 2024).

¹⁴⁹ European Commission and High Representative, *Action Plan on Military Mobility 2.0*, 1–6; NATO, *Washington Summit Declaration* (Washington, DC: NATO, July 10, 2024), paras. 5–7.

Az Európai Unió már a háború előtt felismerte a katonai mobilitás problémáját, de a 2022-es invázió után ez a kérdés új politikai súlyt kapott. A Military Mobility 2.0 Action Plan célja, hogy az EU-n belüli katonai mozgás gyorsabb, kiszámíthatóbb és infrastrukturálisan megalapozottabb legyen. A dokumentum közvetlenül kapcsolódik az EU Strategic Compass céljaihoz, és arra épít, hogy válsághelyzetben a katonai erőknek gyorsan, nagy mennyiségben és határokon átnyúló akadályok nélkül kell tudniuk mozogni.¹⁵⁰

A katonai mobilitás jogi és infrastruktúra-politikai dimenzióját tovább erősíti a TEN-T szabályozási kerete.¹⁵¹ A transzeurópai közlekedési hálózat ma már nem pusztán civil közlekedéspolitikai projektként értelmezhető, hanem potenciális kettős felhasználású infrastruktúraként is. Az Európai Bizottság kifejezetten rögzíti, hogy a TEN-T hálózat katonai és civil célokat egyaránt szolgálhat, és a tagállamokkal együttműködésben törekszik arra, hogy az infrastruktúra mindkét igényrendszernek megfeleljen.¹⁵² Ez a megközelítés Magyarország számára különösen fontos, mert az ország földrajzi helyzete a Balkán, Közép-Európa, Ukrajna és a Fekete-tenger térsége közötti logisztikai kapcsolatok metszéspontjába helyezi.¹⁵³

A modern katonai logisztika azonban már nem csupán közúti, vasúti vagy kikötői kapacitásokról szól. Egyre nagyobb jelentősége van a digitális logisztikai platformoknak, a prediktív karbantartásnak, a készletgazdálkodási rendszereknek, a katonai ellátási láncok kiberbiztonságának,¹⁵⁴ valamint a drónokkal, mesterséges intelligenciával és szenzorhálózatokkal támogatott készlet- és eszközmenedzsmentnek. Ez az a terület, ahol Magyarország számára nem feltétlenül a legnagyobb tökeigényű hadiipari gyártás jelenti a fő lehetőséget, hanem a specializált

¹⁵⁰ European Commission and High Representative, *Action Plan on Military Mobility 2.0*, 1–6; Council of the European Union, *A Strategic Compass for Security and Defence* (Brussels: Council of the European Union, March 21, 2022), 30–34.

¹⁵¹ European Parliament and Council, Regulation (EU) 2024/1679 of 13 June 2024 on Union Guidelines for the Development of the Trans-European Transport Network, Amending Regulations (EU) 2021/1153 and (EU) No 913/2010 and Repealing Regulation (EU) No 1315/2013, Official Journal of the European Union L, June 28, 2024.

¹⁵² European Commission and High Representative, *Action Plan on Military Mobility 2.0*, 6–9; European Parliament and Council, *Regulation (EU) 2024/1679*, recitals and arts. 1–4.

¹⁵³ European Commission and High Representative, *Action Plan on Military Mobility 2.0*, 6–9; European Parliament and Council, *Regulation (EU) 2024/1679*, annexes on the trans-European transport network corridors.

¹⁵⁴ European Union, Directive (EU) 2022/2555 on Measures for a High Common Level of Cybersecurity across the Union, arts. 21–22; European Commission and High Representative, *Action Plan on Military Mobility 2.0*, 8–11.

logisztikai, karbantartási, életciklus-támogatási és digitális védelmi szolgáltatások fejlesztése.¹⁵⁵

Ebből a szempontból a magyar védelmi ipar már meglévő elemei jól illeszkedhetnek az európai és NATO-s igényekhez. A Lynx- és Gidrán-program köré építhető harcjármű-életciklus-támogatás, a Rába mobilitási és járműipari kompetenciái, az Aeroplex repülőgép-karbantartási képességei, a várpalotai lőszeripari kapacitások és a digitális védelmi technológiai cégek együtt olyan ökoszisztémát alkothatnak, amely túlmutat az egyszerű gyártáson.¹⁵⁶ Magyarország reális stratégiai célja ezért nem feltétlenül az, hogy teljes fegyverrendszerek önálló fejlesztőjévé váljon, hanem az, hogy regionális logisztikai, karbantartási, ellátásilánc- és védelmi technológiai csomóponttá alakuljon.¹⁵⁷

A következő évtizedben a védelmi ipari versenyképességet nem kizárólag a gyárak száma vagy a beszerzési szerződések volumene határozza majd meg. Legalább ennyire fontos lesz, hogy egy ország mennyire képes biztosítani a haditechnikai eszközök hosszú távú működtetését, az ellátási láncok ellenállóképességét, a kritikus infrastruktúrák védelmét és a NATO/EU-rendszerekhez való interoperábilis kapcsolódást.¹⁵⁸ Magyarország ebben a térben akkor lehet sikeres, ha az elmúlt években létrejött védelmi ipari kapacitásokat nem elszigetelt projekteknek tekinti, hanem egy új, európai beágyazottságú védelmi gazdasági stratégia elemeinek.

III. JAVASLATOK EGY 2026 UTÁNI ÚJ MAGYAR KORMÁNY SZÁMÁRA

3.1. Kiindulópont: nem rombolni, hanem visszavenni a stratégiai kontrollt

¹⁵⁵ European Commission and High Representative of the Union for Foreign Affairs and Security Policy, *A New European Defence Industrial Strategy: Achieving EU Readiness through a Responsive and Resilient European Defence Industry*, JOIN(2024) 10 final (Brussels, March 5, 2024), 8–15; European Commission and High Representative, *Action Plan on Military Mobility 2.0*, 1–6.

¹⁵⁶ European Commission and High Representative, *A New European Defence Industrial Strategy*, 8–15; NATO, *NATO Industrial Capacity Expansion Pledge*.

¹⁵⁷ European Commission and High Representative, *Action Plan on Military Mobility 2.0*, 1–9; European Parliament and Council, *Regulation (EU) 2024/1679*; NATO, *NATO Industrial Capacity Expansion Pledge*.

¹⁵⁸ European Union, *Directive (EU) 2022/2557 on the Resilience of Critical Entities*; European Union, *Directive (EU) 2022/2555 on Measures for a High Common Level of Cybersecurity across the Union*; NATO, *NATO 2022 Strategic Concept*, paras. 24–25.

A 2026 utáni magyar védelmi iparpolitika legfontosabb kiindulópontja az lehet, hogy az új kormány ne az elmúlt években létrejött védelmi ipari kapacitások lebontását tekintse politikai feladatnak.¹⁵⁹ A magyar védelmi ipar jelenlegi szerkezete kétségtelenül politikailag terhelt, több ponton átláthatatlan és erősen koncentrált tulajdonosi viszonyokra épül, ugyanakkor az is nyilvánvaló, hogy valós ipari, technológiai és nemzetbiztonsági képességek jöttek létre.¹⁶⁰ Ezek felszámolása nem a politikailag kedvezményezett tulajdonosi köröket gyengítené, hanem Magyarország hosszú távú védelmi, ipari és európai pozícióit.

A helyes stratégiai cél ezért nem a hadiipar „visszabontása”, hanem a stratégiai kontroll, az átláthatóság és a demokratikus állami felügyelet visszaépítése.¹⁶¹ Egy 2026 utáni új magyar kormány számára az első feladat nem a meglévő védelmi ipari kapacitások lebontása, hanem azok átvilágítása, depolitizálása és stratégiai kontroll alá rendezése lenne.

Egy modern európai védelmi ipari modell nem azonos sem a teljes államosítással, sem a teljes privatizációval. Az Európai Unió új védelmi ipari stratégiája, az EDIS, valamint az EDIP-rendelettervezet egyaránt abból indul ki, hogy Európának erős, versenyképes, exportképes és technológiailag fejlett védelmi ipari bázisra van szüksége. Ugyanakkor a kritikus kapacitások, az ellátásbiztonság és a katonai célú infrastruktúrák feletti kontroll nem kezelhető pusztán piaci logika szerint.¹⁶²

A magyar modellnek ezért hibridnek kell lennie. Ahol valódi gyártási, export- és innovációs teljesítményre van szükség, ott helye van a magántőkének, a nemzetközi partnereknek és a vegyesvállalati struktúráknak. Ahol azonban kritikus infrastruktúra, katonai kommunikáció, stratégiai adatvagyon, hadianyag-ellátás, nemzetbiztonsági jelentőségű logisztika vagy monopolhelyzetben lévő védelmi kapacitás jelenik meg,

¹⁵⁹ European Commission and High Representative, *A New European Defence Industrial Strategy*, 4–15; Consolidated Version of the Treaty on the Functioning of the European Union, art. 346.

¹⁶⁰ Lásd a jelen tanulmány korábbi, vállalati forrásokkal alátámasztott programhivatkozásait: Rheinmetall AG, “NATO Member Hungary Orders 218 Lynx Infantry Fighting Vehicles from Rheinmetall Worth More Than €2 Billion,” press release, September 10, 2020; Airbus, “Airbus Helicopters and Hungarian Government to Establish Manufacturing Site in Gyula,” press release, May 28, 2019; Colt CZ Group SE, “Colt CZ Group Signed a Joint Venture Agreement in Hungary,” press release, December 22, 2022.

¹⁶¹ OECD, *OECD Guidelines on Corporate Governance of State-Owned Enterprises* (Paris: OECD Publishing, 2015), 17–30; European Union, Regulation (EU) 2019/452, arts. 4–6.

¹⁶² European Commission and High Representative, *A New European Defence Industrial Strategy*, 8–15; European Union, Directive (EU) 2022/2557 on the Resilience of Critical Entities, arts. 4–6 and 13; European Union, Regulation (EU) 2019/452, art. 4.

ott az államnak nem pusztán szabályozóként, hanem végső kontrollszereplőként kell jelen lennie.¹⁶³

A tulajdonosi döntési szabályt nem ideológiai, hanem funkcionális alapon kell meghatározni. Teljes vagy többségi állami tulajdon ott indokolt, ahol az adott kapacitás közvetlenül meghatározza a Magyar Honvédség háborús ellátását, a kritikus katonai infrastruktúrák működésfolytonosságát, a minősített adatáramlás biztonságát vagy a válsághelyzeti szuverén döntéshozatalt. Stratégiai kisebbségi tulajdont, aranyrészvényt, vétójogot és válsághelyzeti hozzáférési jogokat ott kell alkalmazni, ahol a magán- vagy külföldi tulajdon nemzetbiztonsági szempontból elfogadható, de az államnak meg kell tartania a végső kontrollt a kulcsdöntések felett. Szabályozott magántulajdon ott ösztönözhető, ahol a piaci verseny, az innováció, az export és a nemzetközi technológiai partnerség magasabb értéket teremt anélkül, hogy sértené a hadrafoghatóságot, az ellátásbiztonságot vagy a szövetségi kötelezettségeket.

3.2. Mit kell megőrizni?

Az első és legfontosabb szakpolitikai feladat a létrejött valós képességek azonosítása és megőrzése. A magyar védelmi iparban ma már vannak olyan elemek, amelyek politikai eredetüktől függetlenül nemzeti stratégiai értéket képviselnek. Ezek közé tartozik a Lynx-program köré épülő zalaegerszegi páncélozott járműipari kapacitás, a várpalotai lőszeripari beruházás, a Gidrán- és Rába-kapacitásokra épülő katonai mobilitási ökoszisztéma, a kiskunfélegyházi kézfegyvergyártás, az Airbus gyulai repülőipari beszállítói jelenléte, az Aeroplex karbantartási képessége, valamint a Hirtenbergerhez kapcsolódó aknavető- és lőszeripari tudás.

Ezeket nem szabad pártpolitikai zsákmányként kezelni. Az új kormány első lépése ezért egy független, nemzetbiztonsági, iparpolitikai és pénzügyi átvilágítás lenne.¹⁶⁴ Ennek nem az lenne a célja, hogy előre eldöntött politikai ítéletet mondjon a vállalatokról, hanem az, hogy szétválassza egymástól a három kategóriát: a valódi stratégiai értéket, a piacképes ipari kapacitást és a politikai járadékszerzést.

Meg kell őrizni minden olyan kapacitást, amely hozzájárul a Magyar Honvédség ellátásbiztonságához, NATO-kompatibilis képességek fenntartásához vagy az európai

¹⁶³ European Union, Directive (EU) 2022/2557 on the Resilience of Critical Entities, arts. 4–6 and 13; European Union, Regulation (EU) 2019/452, art. 4; Magyarország Országgyűlése, 2012. évi CLXVI. törvény, 1–4. §; Magyarország Országgyűlése, 2018. évi LVII. törvény, 1–2. §.

¹⁶⁴ European Union, Regulation (EU) 2019/452, arts. 4–6; Magyarország Országgyűlése, 2018. évi LVII. törvény, 2–6. §; OECD, OECD Guidelines on Corporate Governance of State-Owned Enterprises, 17–30.

védelmi ipari értékláncokba való beilleszkedéshez.¹⁶⁵ Különösen fontos a lőszergyártás, a harcjármű-karbantartás, az alkatrészellátás, a katonai járművek életciklus-támogatása és a repülőipari beszállítói kompetencia. Ezek azok a területek, ahol Magyarország méretéből fakadóan nem teljes spektrumú hadiipari nagyhatalommá, hanem specializált regionális szolgáltató és gyártó központtá válhat.¹⁶⁶

Meg kell őrizni a nemzetközi technológiai partnerségeket is. Rheinmetall, Airbus, Colt CZ, Nurol Makina, CSG vagy más európai szereplők jelenléte önmagában nem probléma, hanem lehetőség. A probléma akkor keletkezik, ha a magyar állam nem tudja pontosan, milyen technológiát, milyen hozzáadott értéket, milyen exportlehetőséget és milyen hazai beszállítói fejlődést kap ezekből az együttműködésekben. A 2026 utáni kormányzati ciklus egyik stratégiai feladata nem a külföldi partnerek kiszorítása lesz, hanem a szerződéses feltételek, technológiaátadási kötelezettségek, beszállítói arányok és hosszú távú magyar ipari hasznok újratárgyalása lehet.¹⁶⁷

Meg kell őrizni a védelmi ipari tudást is. Egy gyár bezárható, egy szerződés felmondható, de az elveszett mérnöki, gyártási, minőségbiztosítási és logisztikai kompetencia pótlása hosszú éveket vesz igénybe. Ezért minden olyan intézkedés, amely a politikai megtisztítás nevében szakemberek, mérnökök, technikusok vagy nemzetközi kapcsolatok elvesztéséhez vezetne, stratégiai hiba lenne.¹⁶⁸

3.3. Mit kell átalakítani?

A megőrzés azonban nem jelentheti a jelenlegi struktúra változatlan fenntartását. A magyar védelmi ipar legnagyobb problémája nem az, hogy létrejöttek bizonyos képességek, hanem az, hogy ezek jelentős része politikailag koncentrált, átláthatatlan és gyenge demokratikus kontroll alatt álló tulajdonosi és irányítási rendszerben működik.¹⁶⁹

¹⁶⁵ European Commission and High Representative, *A New European Defence Industrial Strategy*, 12–15; European Commission, *Proposal for a Regulation Establishing the European Defence Industry Programme and a Framework of Measures to Ensure the Timely Availability and Supply of Defence Products*, COM(2024) 150 final (Brussels, March 5, 2024), 13–18.

¹⁶⁶ European Commission and High Representative, *Action Plan on Military Mobility 2.0*, 1–9; European Commission and High Representative, *A New European Defence Industrial Strategy*, 8–15.

¹⁶⁷ European Commission and High Representative, *A New European Defence Industrial Strategy*, 12–15; European Commission, *Proposal for a Regulation Establishing the European Defence Industry Programme*, 13–18; OECD, *OECD Guidelines on Corporate Governance of State-Owned Enterprises*, 45–58.

¹⁶⁸ European Commission and High Representative, *A New European Defence Industrial Strategy*, 8–15; OECD, *OECD Science, Technology and Innovation Outlook 2023: Enabling Transitions in Times of Disruption* (Paris: OECD Publishing, 2023), chapters on technology diffusion and industrial capabilities.

¹⁶⁹ OECD, *OECD Guidelines on Corporate Governance of State-Owned Enterprises*, 17–30 and 45–58; European Union, *Regulation (EU) 2019/452*, arts. 4–6.

Elsőként az állami vagyonkezelési modellt kell átalakítani. Az N7 Holding és az ahhoz kapcsolódó struktúrák eredeti logikája elvileg védhető volt: az állam stratégiai ipari részeseit professzionális holdingban kezelni önmagában nem hibás modell. A probléma akkor keletkezik, ha ez a holdingrendszer nem átlátható, nem parlamentileg ellenőrzött, és végső soron egy politikailag kötődő magánholding irányába mozdítja ki a stratégiai eszközöket.¹⁷⁰

A 2026 utáni új magyar kormány számára ezért indokolt lenne egy új, törvényben rögzített Nemzeti Védelmi Ipari Vagyonkezelő és Felügyeleti Keret létrehozása. Ez nem feltétlenül új intézményt jelentene, hanem egy olyan jogi és governance-rendszert, amely világosan meghatározza, hogy mely védelmi ipari részeseink minősülnek stratégiai állami vagyonnak, melyek működtethetők piaci alapon, melyekben szükséges aranyrészvény vagy különleges vétőjog, és melyek esetében elegendő a nemzetbiztonsági jóváhagyási mechanizmus.¹⁷¹

Másodszor át kell alakítani a közbeszerzési és védelmi beszerzési rendszert.¹⁷² A hadiipar sajátosságai miatt a teljes nyilvánosság nem minden esetben lehetséges, de ez nem jelentheti az átláthatóság teljes hiányát. A védelmi beszerzésekben létre kell hozni egy több szintű ellenőrzési modellt, amelyben a részletes műszaki és nemzetbiztonsági adatok védettek maradnak, de a szerződéses logika, a költségkeretek, a teljesítési határidők, a beszállítói arányok és az állami kockázatvállalás ellenőrizhetővé válik.¹⁷³

Harmadszor a magyar védelmi ipari stratégia nem maradhat vállalati tranzakciók összessége. Jelenleg sok fejlesztés inkább üzleti és politikai megállapodásokból áll össze, mintsem egy világos nemzeti iparpolitikai koncepcióból. A 2026 utáni új magyar kormánynak ezért szüksége lenne egy tízéves Nemzeti Védelmi Ipari Stratégiára, amely

¹⁷⁰ OECD, OECD Guidelines on Corporate Governance of State-Owned Enterprises, 45–58; European Union, Regulation (EU) 2019/452, art. 4; Magyarország Országgyűlése, 2018. évi LVII. törvény, 1–2. §.

¹⁷¹ European Union, Regulation (EU) 2019/452, arts. 4–6; Magyarország Országgyűlése, 2018. évi LVII. törvény, 2–6. §; Magyarország Kormánya, 246/2018. (XII. 17.) Korm. rendelet a Magyarország biztonsági érdekét sértő külföldi befektetések ellenőrzéséről szóló 2018. évi LVII. törvény végrehajtásáról, Nemzeti Jogszabálytár.

¹⁷² European Union, Directive 2009/81/EC of the European Parliament and of the Council of 13 July 2009 on Defence and Security Procurement, Official Journal of the European Union L 216/76, August 20, 2009; Magyarország Országgyűlése, 2016. évi XXX. törvény a védelmi és biztonsági célú beszerzésekről, Nemzeti Jogszabálytár, 1. §.

¹⁷³ European Union, Directive 2009/81/EC on Defence and Security Procurement, recitals 1–18 and arts. 1–2; Magyarország Országgyűlése, 2016. évi XXX. törvény, 1–3. §.

összhangban áll az EDIS, az EDIP, a NATO képességtervezési célok, a CER- és NIS2-követelmények, valamint a magyar haderőfejlesztési igények rendszerével.¹⁷⁴

Negyedszer át kell alakítani az egyetemeket, kutatóintézeteket, startupok és hadiipari vállalatok kapcsolatát. A magyar védelmi ipar akkor válhat exportképesé, ha nem csupán licencgyártásra és összeszerelésre épül. A következő évtizedben a védelmi technológiai versenyben a szoftver, a mesterséges intelligencia, a dróntechnológia, a kiberbiztonság, a szenzorika, a prediktív karbantartás és a digitális logisztika legalább olyan fontos lesz, mint a hagyományos gyártás.¹⁷⁵ Ezeken a területeken a magyar startupoknak, egyetemeknek és mérnöki vállalkozásoknak valódi belépési lehetőségük lehet.

3.4. Mit kell visszavenni állami kontroll alá?

A legérzékenyebb kérdés az, hogy mi az, amit nem elég szabályozni, hanem valamilyen formában állami kontroll alá kell helyezni. Itt fontos különbséget tenni az állami tulajdon és az állami kontroll között. Nem minden stratégiai eszközt kell száz százalékban állami kontroll alá venni. Ugyanakkor minden olyan eszköz felett, amely válsághelyzetben az állam működőképességét, a honvédség hadrafoghatóságát vagy a NATO-kötelezettségek teljesítését érinti, biztosítani kell a végső állami rendelkezési jogot.¹⁷⁶

Állami kontroll alá kell tartoznia minden katonai kommunikációs, titkosított adatátviteli, műholdas vagy stratégiai adatközponti infrastruktúrának, amely a honvédelmi vagy államigazgatási működéshez kapcsolódik. Ezek esetében a magántulajdon önmagában nem kizárt, de csak akkor fogadható el, ha az állam rendelkezik különleges hozzáférési, audit-, incidensjelentési, biztonsági minősítési és rendkívüli helyzeti rendelkezési joggal. A CER- és NIS2-irányelvek logikája pontosan ebbe az irányba mutat: a kritikus szervezetek ellenállóképessége nem pusztán piaci működési kérdés, hanem közbiztonsági és nemzetbiztonsági feladat.¹⁷⁷

¹⁷⁴ European Commission and High Representative, *A New European Defence Industrial Strategy*; European Commission, *Proposal for a Regulation Establishing the European Defence Industry Programme*; NATO, *NATO Defence Planning Process, official description*, accessed June 26, 2026; European Union, *Directive (EU) 2022/2557*; European Union, *Directive (EU) 2022/2555*; Magyarország Országgyűlése, *2021. évi CXL. törvény a honvédelemről és a Magyar Honvédségről, Nemzeti Jogszabálytár*.

¹⁷⁵ European Commission and High Representative, *A New European Defence Industrial Strategy*, 12–15; European Union, *Directive (EU) 2022/2555*, annexes I–II; NATO, *NATO 2022 Strategic Concept*, paras. 24–25.

¹⁷⁶ European Union, *Directive (EU) 2022/2557*, arts. 4–6 and 13; Magyarország Országgyűlése, *2012. évi CLXVI. törvény*, 1–4. §; Magyarország Országgyűlése, *2021. évi CXL. törvény*, provisions on defence administration and special legal-order defence tasks.

¹⁷⁷ European Union, *Directive (EU) 2022/2557*, recitals 1–5 and arts. 4–6; European Union, *Directive (EU) 2022/2555*, arts. 20–23; Magyarország Országgyűlése, *2024. évi LXIX. törvény Magyarország kiberbiztonságáról*.

Állami kontroll alá kell tartoznia a hadianyag-ellátás stratégiai szűk keresztmetszeteinek is. Ez különösen igaz a lőszergyártásra, robbanóanyagokra, hajtóanyagokra, kritikus alkatrészekre és olyan készletezési rendszerekre, amelyek nélkül a Magyar Honvédség vagy a szövetségi kötelezettségek teljesítése rövid időn belül sérülne. A várpalotai lőszeripari kapacitás ezért nem kezelhető egyszerű magánipari beruházásként. Működhet vegyesvállalati formában, de a készletpolitika, válsághelyzeti rendelkezési jog, exportkorlátozás és nemzeti ellátási prioritás kérdésében az államnak végső kontrollal kell rendelkeznie.¹⁷⁸

Állami kontroll alá kell tartoznia a stratégiai tulajdonosi tranzakcióknak is. Az Európai Unió FDI-screening rendszere már ma is abból indul ki,¹⁷⁹ hogy a biztonságot vagy közrendet érintő külföldi befektetéseket tagállami és uniós szinten vizsgálni kell. A magyar modellnek azonban nemcsak a külföldi, hanem a belföldi stratégiai koncentrációt is kezelnie kell. Ha egy vállalati kör egyszerre válik meghatározóvá távközlésben, adatkommunikációban, műholdas szolgáltatásokban, védelmi iparban és állami beszerzésekben, akkor az már nem pusztán versenyjogi, hanem nemzetbiztonsági kérdés.¹⁸⁰

Állami kontroll alá kell tartoznia továbbá a nemzetbiztonsági jelentőségű exportengedélyezésnek. A magyar védelmi ipar exportképességének növelése kívánatos cél, de csak olyan rendszerben, amely megfelel az EU közös álláspontjának a fegyverexport-ellenőrzésről, a nemzetközi szankciós rezsimeknek és a NATO-szövetségi kötelezettségeknek. Egy exportorientált magyar védelmi ipar csak akkor lehet hiteles, ha világos, jogállami és politikailag nem manipulálható exportkontroll-rendszer működik mögötte.¹⁸¹

3.5. Hol van helye a magántőkének?

¹⁷⁸ European Union, Regulation (EU) 2023/1525 of the European Parliament and of the Council of 20 July 2023 on Supporting Ammunition Production (ASAP), Official Journal of the European Union L 185/7, July 24, 2023, recitals 1–7; European Commission and High Representative, A New European Defence Industrial Strategy, 8–11; Consolidated Version of the Treaty on the Functioning of the European Union, art. 346.

¹⁷⁹ European Union, Regulation (EU) 2019/452 Establishing a Framework for the Screening of Foreign Direct Investments into the Union, arts. 1 and 4–6.

¹⁸⁰ European Union, Regulation (EU) 2019/452, art. 4; European Union, Directive (EU) 2022/2557; Magyarország Országgyűlése, 2018. évi LVII. törvény, 1–2. §.

¹⁸¹ Council of the European Union, Council Common Position 2008/944/CFSP of 8 December 2008 Defining Common Rules Governing Control of Exports of Military Technology and Equipment, Official Journal of the European Union L 335/99, December 13, 2008; United Nations, Arms Trade Treaty, adopted April 2, 2013, entered into force December 24, 2014; Wassenaar Arrangement Secretariat. The Wassenaar Arrangement on Export Controls for Conventional Arms and Dual-Use Goods and Technologies: Initial Elements. Vienna: Wassenaar Arrangement Secretariat. Accessed June 26, 2026.

A magántőke kizárása a magyar védelmi iparból súlyos hiba lenne. A modern védelmi ipar tőkeigényes, technológiaintenzív és gyors innovációs ciklusokkal működő ágazat.¹⁸² Az állam önmagában ritkán képes hatékonyan finanszírozni és működtetni azokat a fejlesztéseket, amelyekben a szoftver, a mesterséges intelligencia, a szenzorika, az űripar, a dróntechnológia vagy a kiberbiztonság gyorsan változó piaci logikája dominál.

A magántőkének elsősorban ott van helye, ahol verseny, innováció és exportképesség szükséges. Ilyen terület lehet a védelmi szoftverfejlesztés, a kiberbiztonság, a drónalapú logisztika, a prediktív karbantartás, a katonai flottamenedzsment, a digitális ikermodellek, a kiképzési szimuláció, az ipari automatizálás, valamint a kettős felhasználású technológiák fejlesztése.¹⁸³ Ezekben az ágazatokban az állam feladata nem a közvetlen tulajdonszerzés, hanem a kereslet megteremtése, a szabványosítás, a minősítés, a tesztkörnyezet biztosítása és az exporttámogatás.¹⁸⁴

A magántőke helye lehet a gyártási kapacitásokban is, különösen ott, ahol a nemzetközi partner technológiát, piacot és menedzsmenttudást hoz. A Rheinmetallhoz, Airbushhoz, Colt CZ-hez vagy Nurolog Makinához hasonló partnerekkel létrejött vegyesvállalatok akkor szolgálják a magyar érdeket, ha a magyar fél nem passzív kisebbségi részesedéssel, hanem világos iparpolitikai célokkal vesz részt bennük. A cél nem önmagában a tulajdoni arány maximalizálása, hanem a magyar hozzáadott érték, a beszállítói részvétel, a technológiaátadás és az exportlehetőség növelése.¹⁸⁵

A magántőkének ugyanakkor nem lehet korlátlan szerepe a stratégiai infrastruktúrák felett. A védelmi iparban a piaci hatékonyság csak addig elfogadható elsődleges szempontként, amíg nem sérti az ellátásbiztonságot, a nemzetbiztonsági kontrollt és a szövetségi kötelezettségeket. Ezért a 2026 utáni új magyar kormányknak nem

¹⁸² European Commission and High Representative, A New European Defence Industrial Strategy, 12–15; European Commission, Proposal for a Regulation Establishing the European Defence Industry Programme, 13–18.

¹⁸³ European Union, Regulation (EU) 2021/821 of the European Parliament and of the Council of 20 May 2021 Setting Up a Union Regime for the Control of Exports, Brokering, Technical Assistance, Transit and Transfer of Dual-Use Items, Official Journal of the European Union L 206/1, June 11, 2021; Wassenaar Arrangement Secretariat. The Wassenaar Arrangement on Export Controls for Conventional Arms and Dual-Use Goods and Technologies: Initial Elements. Vienna: Wassenaar Arrangement Secretariat. Accessed June 26, 2026.

¹⁸⁴ European Commission and High Representative, A New European Defence Industrial Strategy, 12–15; European Commission, Proposal for a Regulation Establishing the European Defence Industry Programme, 13–18; NATO, NATO Defence Planning Process.

¹⁸⁵ European Commission and High Representative, A New European Defence Industrial Strategy, 12–15; OECD, OECD Guidelines on Corporate Governance of State-Owned Enterprises, 45–58.

magántőke-ellenes, hanem koncentrációellenes és kontrollpárti stratégiára van szüksége.¹⁸⁶

A magyar modell sikerének kulcsa az lehet, hogy a magántőkét nem politikai-gazdasági patronázslogika építésre, hanem versenyre, innovációra és exportteljesítményre használja. Ehhez átlátható pályázati rendszerekre, védelmi innovációs alapra, független szakmai minősítésre és EU/NATO-kompatibilis közbeszerzési keretekre van szükség.¹⁸⁷ A nemzetközi tapasztalatok alapján azok az országok sikeresek, amelyekben az állam erős stratégiai megrendelő, de nem torzítja politikai alapon a piaci versenyt.

3.6. Hogyan lehet a magyar védelmi ipart exportképes és politikailag semleges nemzeti stratégiai ágazattá alakítani?

A magyar védelmi ipar exportképességének alapfeltétele a politikai semlegesítés. Ez nem azt jelenti, hogy a hadiipar politikamentes terület lenne, hiszen minden védelmi ipari stratégia állami döntéseken, költségvetési prioritásokon és külpolitikai orientáción alapul. A politikai semlegesítés azt jelenti, hogy az ágazat működése nem egy adott párthoz, politikailag beágyazott tulajdonosi körökhöz kapcsolódó vállalatok vagy klientúrához kötődik, hanem hosszú távú nemzeti stratégiai keretben működik.¹⁸⁸

Ennek első feltétele egy parlamenti konszenzusra törekvő Nemzeti Védelmi Ipari Stratégia elfogadása. A dokumentumnak legalább tízéves időtávra kellene meghatároznia, hogy Magyarország mely területeken kíván specializálódni. A realitások alapján ezek nem a teljes spektrumú fegyverrendszer-fejlesztés, hanem a páncélozott járművek gyártása és fenntartása, a lőszergyártás, a kézfegyveripar, a repülőipari beszállítás, a katonai mobilitás, a karbantartás, a digitális logisztika, a kiberbiztonság és bizonyos űripari szolgáltatások lehetnek.¹⁸⁹

Kormányzati és katonai prioritálás szempontjából ezeket a területeket nem szabad azonos sürgősségűnek tekinteni. Indokolt lenne egy háromszintű prioritási rend kialakítása. Az első szintbe a lőszer- és robbanóanyag-gyártás, a katonai mobilitás, a Host Nation Support, az életciklus-támogatás, az MRO és az alkatrészellátás tartozna, mert ezek közvetlenül érintik a háborús hadrafoghatóságot és a szövetséges

¹⁸⁶ European Union, Regulation (EU) 2019/452, arts. 4–6; European Union, Directive (EU) 2022/2557, arts. 4–6; OECD, OECD Guidelines on Corporate Governance of State-Owned Enterprises, 17–30.

¹⁸⁷ European Union, Directive 2009/81/EC on Defence and Security Procurement; Magyarország Országgyűlése, 2016. évi XXX. törvény a védelmi és biztonsági célú beszerzésekről; NATO, NATO Defence Planning Process.

¹⁸⁸ OECD, OECD Guidelines on Corporate Governance of State-Owned Enterprises, 17–30; European Commission and High Representative, A New European Defence Industrial Strategy, 4–7.

¹⁸⁹ European Commission and High Representative, A New European Defence Industrial Strategy, 12–15; NATO, NATO 2022 Strategic Concept, paras. 24–25; European Union, Directive (EU) 2022/2555, annex I.

megerősítés végrehajthatóságát. A második szintbe a biztonságos kommunikáció, a kiberreziliencia, a digitális logisztika, a beszállítói tanúsítás és a NATO-kompatibilis minőségbiztosítás kerülne. A harmadik szintet a hosszabb távú innováció, a kettős felhasználású technológiák, a repülőipari résterületek és az űripari szolgáltatások alkotnák. Ez a prioritizálás lehetővé tenné, hogy az állam különbséget tegyen az azonnali katonai szükségletek, a középtávú ipari képességépítők és a hosszú távú technológiai lehetőségek között.

A Nemzeti Védelmi Ipari Stratégiának tartalmaznia kellene egy NATO-illeszkedési mátrixot, amely a meglévő és javasolt magyar védelmi ipari kapacitásokat konkrét szövetségi képességigényekhez kapcsolja. Ez megakadályozná, hogy a stratégia általános iparpolitikai dokumentummá váljon, és biztosítaná, hogy minden prioritási területet NATO-releváns képességi, hadrafoghatósági, interoperabilitási és ellátásbiztonsági szempontok alapján értékeljenek.

NATO/EU-igény	Magyar kapacitás	Fő hiányosság	2027–2030 közötti szakpolitikai lépés	Mutató
Lőszerellátás és készletezés	Várpalota, Hirttenbergerhez kapcsolódó portfólió, robbanóanyag- és hajtóanyag-kapacitások	korlátozott felskálázási képesség, készletezés és ellátásilánc-reziliencia	NATO- és EU-igényekhez illeszkedő nemzeti lőszer- és készletezési terv	éves termelési és tartalékcélok
Katonai mobilitás és szövetséges megerősítés	Rába, Gidrán, Lynx, MÁV, Magyar Közút, logisztikai infrastruktúra	infrastrukturális szűk keresztmetszetek, határátlépési eljárások, kevés minősített folyosó	Magyar Katonai Mobilitási Központ és Nemzeti Katonai Mobilitási Stratégia	minősített NATO/EU mobilitási útvonalak száma
Életciklus-támogatás és MRO	Lynx, Gidrán, Aeroplex, kiválasztott jármű- és repülőipari karbantartási kapacitások	széttagolt MRO-ökoszisztéma, korlátozott regionális szolgáltatói szerep	regionális fenntartási és javítóközpont szárazföldi és repülőipari rendszerekre	javítási átfutási idő és rendelkezésre állási mutatók

NATO/EU-igény	Magyar kapacitás	Fő hiányosság	2027–2030 közötti szakpolitikai lépés	Mutató
Digitális reziliencia és biztonságos kommunikáció	4iG, kiberbiztonsági, műholdas és kettős felhasználású digitális kapacitások	koncentrációs kockázat, kibermegfelelés, állami hozzáférési jogok	CER/NIS2/NATO-kompatibilis kritikusinfrastruktúra-kontrollrendszer	auditált és tanúsított rendszerek száma
Beszállítói integráció és interoperabilitás	Magyar kkv-k és középvállalatok	gyenge tanúsítási bázis, korlátozott NATO-kompatibilis minőségbiztosítás	Nemzeti Védelmi Beszállító-fejlesztési Program	AQAP/STANAG/NATO-kodifikációra kész beszállítók száma

1. táblázat. A magyar védelmi ipari kapacitások NATO- és EU-illeszkedési mátrixa, 2027–2030¹⁹⁰
 (Forrás: a szerző saját szerkesztése NATO-, EU- és magyar stratégiai, jogi és védelmi ipari dokumentumok alapján, különösen a NATO Defence Planning Process, a NATO Industrial Capacity Expansion Pledge, a NATO Washington Summit Declaration, az Európai Bizottság új védelmi ipari stratégiája, az EDIP-javaslat, az EDA Defence Data 2024–2025, valamint a releváns magyar védelmi, biztonsági, kiberbiztonsági és kritikusinfrastruktúra-védelmi jogszabályok figyelembevételével.)

Második feltételként létre kell hozni egy Védelmi Ipari Átláthatósági és Nemzetbiztonsági Felügyeleti Rendszert. Ennek nem az lenne a célja, hogy minden szerződés nyilvános legyen, hanem az, hogy a stratégiai döntések ellenőrizhetők legyenek. A rendszernek tartalmaznia kellene a stratégiai vállalatok nyilvántartását, a kritikus infrastruktúrák besorolását, a tulajdonosi változások előzetes nemzetbiztonsági vizsgálatát, a beszállítói láncok kockázatelemzését és a válsághelyzeti rendelkezési jogokat.¹⁹¹

Harmadik feltételként a magyar védelmi ipart be kell kapcsolni az európai finanszírozási és beszerzési keretekbe. Az EDIS, EDIP, ASAP, European Defence Fund és Military Mobility programok nem pusztán támogatási források, hanem piacépítő mechanizmusok.¹⁹² A magyar cégeknek akkor lesz esélyük exportpiacra lépni, ha részt vesznek közös európai konzorciumokban, megfelelnek a NATO és EU minősítési

¹⁹⁰ A mátrix nem hivatalos NATO- vagy EU-besorolás, hanem a tanulmány szakpolitikai javaslata. Célja annak bemutatása, hogy a meglévő és fejleszthető magyar védelmi ipari kapacitások miként illeszthetők a szövetségi képességfejlesztési, hadrafoghatósági, interoperabilitási és ellátásbiztonsági követelményekhez.

¹⁹¹ European Union, *Directive (EU) 2022/2557*, arts. 4–6 and 13; European Union, *Regulation (EU) 2019/452*, arts. 4–6; Magyarország Országgyűlése, 2012. évi CLXVI. törvény; Magyarország Országgyűlése, 2018. évi LVII. törvény.

¹⁹² European Commission and High Representative, *A New European Defence Industrial Strategy*; European Commission, *Proposal for a Regulation Establishing the European Defence Industry Programme*; European Union, *Regulation (EU) 2023/1525 on Supporting Ammunition Production (ASAP)*; European Union, *Regulation (EU) 2021/697 of the European Parliament and of the Council of 29 April 2021 Establishing the European Defence Fund*, Official Journal of the European Union L 170/149, May 12, 2021; European Commission and High Representative, *Action Plan on Military Mobility 2.0*.

követelményeinek, és nem kizárólag hazai állami megrendelésekre építik üzleti modelljüket.¹⁹³

Negyedik feltétel a beszállítói bázis magyarítása, de nem protekcionista, hanem minőségalapú módon. A magyar kis- és középvállalatok csak akkor kapcsolódhatnak be a védelmi ipari értékláncokba, ha megfelelnek a minőségbiztosítási, kiberbiztonsági és NATO-kompatibilitási követelményeknek.¹⁹⁴ Ezért szükség lenne egy Defence Supplier Development Programme létrehozására, amely képzést, tanúsítást, exportfelkészítést és technológiai modernizációt kínál a potenciális magyar beszállítóknak.

Ötödik feltétel a korrupciós és politikai kitétség csökkentése. A magyar védelmi ipar csak akkor lesz hiteles exportpiaci szereplő, ha a nemzetközi partnerek számára is kiszámítható, átlátható és jogállami működésű rendszerben jelenik meg. A politikailag túlterhelt tulajdonosi struktúrák rövid távon tőkét és kapcsolatrendszert biztosíthatnak, de hosszú távon rontják az exportképességet, mert bizalmi, reputációs és szankciós kockázatokat hordoznak.¹⁹⁵

A 2026 utáni új magyar kormány előtt álló történelmi lehetőség éppen abban áll, hogy a magyar védelmi ipart kiemelve a gyengén ellenőrzött tulajdonosi koncentráció logikájából, de ne rombolja le az elmúlt években létrejött képességeket. A cél egy olyan nemzeti stratégiai ágazat kialakítása lehet, amely egyszerre szolgálja a Magyar Honvédség ellátásbiztonságát, a NATO-kötelezettségek teljesítését, az európai védelmi ipari integrációt, a magyar technológiai fejlődést és az exportképes ipari növekedést.¹⁹⁶

A magyar védelmi ipar jövőjének kulcsa ezért nem az, hogy állami vagy magánkézben van-e minden egyes vállalat. A kulcs az, hogy ki gyakorolja a stratégiai kontrollt, milyen szabályok szerint történnek a tulajdonosi és beszerzési döntések, mennyi valódi magyar hozzáadott érték keletkezik, és képes-e az ágazat politikai ciklusokon átívelő nemzeti iparpolitikai keretben működni.¹⁹⁷ Ha erre a 2026 utáni új magyar kormány képes intézményi választ adni, akkor a magyar védelmi ipar nem az Orbán-korszak

¹⁹³ NATO, *NATO Defence Planning Process*; NATO, *NATO Industrial Capacity Expansion Pledge*; European Commission and High Representative, *A New European Defence Industrial Strategy*, 12–15.

¹⁹⁴ NATO, *NATO Defence Planning Process*; European Union, *Directive (EU) 2022/2555*, arts. 20–23; European Commission and High Representative, *A New European Defence Industrial Strategy*, 12–15.

¹⁹⁵ Council of the European Union, *Council Common Position 2008/944/CFSP*; United Nations, *Arms Trade Treaty*; European Union, *Regulation (EU) 2021/821 on Dual-Use Items*.

¹⁹⁶ North Atlantic Treaty, Washington, DC, April 4, 1949, arts. 3 and 5; NATO, *Washington Summit Declaration*, paras. 5–7; NATO, *NATO Industrial Capacity Expansion Pledge*.

¹⁹⁷ OECD, *OECD Guidelines on Corporate Governance of State-Owned Enterprises*, 17–30; European Commission and High Representative, *A New European Defence Industrial Strategy*, 4–7.

örökségének problémája, hanem egy új, európai beágyazottságú magyar nemzeti stratégiai ágazat alapja lehet.

IV. INTÉZMÉNYI ÉS JOGI KERETRENDSZER A MAGYAR VÉDELMI IPAR ÚJRAPOZICIONÁLÁSÁHOZ

4.1. Tulajdonosi átvilágítás és stratégiai vagyonvédelem: egy magyar modell kialakítása

A magyar védelmi ipar kormányváltás utáni újrapozicionálásának első feltétele nem politikai, hanem jogi és intézményi természetű. Az elmúlt években létrejött hadiipari és védelmi technológiai struktúrák jelentős része vegyes tulajdonosi modellben, állami és magánszereplők együttműködésében, illetve külföldi stratégiai partnerek bevonásával épült ki.¹⁹⁸ Ez önmagában nem rendkívüli jelenség. A modern európai védelmi ipar szinte mindenhol vegyes tulajdonosi és partnerségi modellekre épül. A probléma akkor keletkezik, ha az állam nem rendelkezik pontos képpel arról, hogy mely eszközök felett milyen mértékű tényleges kontrollt gyakorol, hol találhatók kritikus függőségek, és mely vállalati struktúrák hordoznak nemzetbiztonsági kockázatot.¹⁹⁹

Egy új magyar kormány számára ezért az első lépés egy teljes körű tulajdonosi, szerződéses és nemzetbiztonsági átvilágítás lenne. Ennek nem az lenne a célja, hogy előre eldöntött politikai következtetéseket igazoljon, hanem az, hogy tényszerűen feltárja a magyar védelmi ipari ökoszisztéma tényleges működését.²⁰⁰ A vizsgálatnak nem állhat meg a közvetlen tulajdonosok szintjén. A védelmi iparban különösen fontos a végső kedvezményezettek, a vagyonkezelő alapok, holdingstruktúrák, közvetett tulajdoni láncok, opciós szerződések, hitelezői kitettségek, állami garanciák és stratégiai beszállítói kapcsolatok feltárása is. Egy vállalat formális tulajdonosa ugyanis nem mindig azonos azzal a szereplővel, aki tényleges befolyást gyakorol a stratégiai döntések felett.²⁰¹

¹⁹⁸ European Commission and High Representative, A New European Defence Industrial Strategy, 4–15; OECD, OECD Guidelines on Corporate Governance of State-Owned Enterprises, 45–58; European Union, Regulation (EU) 2019/452, art. 4.

¹⁹⁹ European Union, Regulation (EU) 2019/452, arts. 4–6; Magyarország Országgyűlése, 2018. évi LVII. törvény, 1–2. §; Magyarország Kormánya, 246/2018. (XII. 17.) Korm. rendelet.

²⁰⁰ OECD, OECD Guidelines on Corporate Governance of State-Owned Enterprises, 17–30; European Union, Regulation (EU) 2019/452, arts. 4–6; Magyarország Országgyűlése, 2018. évi LVII. törvény.

²⁰¹ European Union, Regulation (EU) 2019/452, art. 4; OECD, OECD Guidelines on Corporate Governance of State-Owned Enterprises, 45–58.

A tulajdonosi átvilágítás jogi modelljét négy szinten kellene felépíteni. Az első szint a klasszikus vállalati tulajdonosi térkép lenne, amely azonosítja a közvetlen és közvetett tulajdonosokat, a szavazati jogokat, a kisebbségi védelmi jogokat, a vétójogokat és az esetleges opciós megállapodásokat. A második szint a szerződéses függőségek vizsgálata lenne: ki birtokolja a kulcslicencket, ki adja a technológiát, ki rendelkezik az exportengedélyezéshez szükséges jogosultságokkal, és milyen feltételek mellett szüntethető meg vagy módosítható egy-egy együttműködés. A harmadik szint a nemzetbiztonsági kitétség lenne, amely azt vizsgálja, hogy az adott vállalat kapcsolódik-e katonai kommunikációhoz, adatközpontokhoz, műholdas rendszerekhez, lőszerellátáshoz, logisztikai infrastruktúrához vagy minősített információk kezeléséhez.²⁰² A negyedik szint az állami kitétség és közpénzügyi függőség vizsgálata lenne: milyen arányban épül az adott vállalat állami megrendelésekre, állami támogatásokra, állami garanciákra vagy politikailag vezérelt piacra.

Ez a modell összhangban állna azzal az európai gondolkodással, amely a védelmi ipart már nem pusztán gazdasági ágazatként, hanem stratégiai ellátásbiztonsági rendszerként kezeli. Az Európai Bizottság 2024-es European Defence Industrial Strategy dokumentuma szerint Európának olyan védelmi technológiai és ipari bázisra van szüksége, amely képes csökkenteni a függőségeket, erősíteni az ellátási láncok ellenállóképességét és növelni az európai gyártási kapacitásokat. Ez a logika Magyarországon is alkalmazható: a tulajdonosi átvilágítás célja nem a piaci működés felszámolása, hanem annak eldöntése, hogy hol elegendő a piaci felügyelet, hol indokolt az állami stratégiai kontroll, és hol szükséges a közvetlen állami tulajdonosi vagy aranyrészvény-jellegű beavatkozás.

A magyar modellnek ezért nem általános államosításra, hanem differenciált stratégiai vagyonsvédelemre kell épülnie. Ahol egy vállalat exportképes terméket gyárt, versenypiaci logikában működik, és nem kezel kritikus állami vagy katonai infrastruktúrát, ott a magántulajdon és a nemzetközi partnerség természetes és kívánatos. Ahol viszont a vállalat működése közvetlenül érinti a honvédség hadrafoghatóságát, a hadianyag-ellátást, a katonai adatkommunikációt, a műholdas szolgáltatást vagy a válsághelyzeti logisztikát, ott az államnak a tulajdoni hányadtól függetlenül biztosítania kell a végső rendelkezési jogot. Ez jelenthet aranyrészvényt, stratégiai vétójogot, rendkívüli helyzeti rendelkezési jogot, biztonsági auditjogot, exportkorlátozási jogosítványt vagy kötelező nemzetbiztonsági jóváhagyást minden tulajdonosi változás esetén.

4.2. Az EU állami támogatási keretrendszere és a magyar védelmi ipar

²⁰² European Union, Directive (EU) 2022/2557; European Union, Directive (EU) 2022/2555; Magyarország Országgyűlése, 2024. évi LXIX. törvény Magyarország kiberbiztonságáról; Magyarország Országgyűlése, 2021. évi CXL. törvény a honvédelemről és a Magyar Honvédségről.

A magyar védelmi ipar újrapozicionálása nem történhet az Európai Unió állami támogatási szabályainak figyelmen kívül hagyásával.²⁰³ A védelmi ipar sajátossága ugyanakkor az, hogy egyszerre tartozik a belső piac, az iparpolitika, a nemzetbiztonság és a külpolitika határterületére.²⁰⁴ Ezért a jogi környezet összetettebb, mint a hagyományos gazdaságfejlesztési támogatások esetében.

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. cikke főszabályként tiltja azokat az állami támogatásokat, amelyek torzítják a versenyt és érintik a tagállamok közötti kereskedelmet.²⁰⁵ A védelmi iparban azonban létezik egy különleges kivételi logika: az EUMSZ 346. cikke lehetővé teszi, hogy a tagállamok alapvető biztonsági érdekeik védelmében bizonyos intézkedéseket hozzanak a fegyverek, lőszeres és hadianyagok gyártása vagy kereskedelme területén.²⁰⁶ Ez a kivétel azonban nem korlátlan. Az Európai Unió joggyakorlata és a Bizottság értelmezése szerint a 346. cikkre való hivatkozásnak szükségesnek, arányosnak és konkrét biztonsági érdekekkel igazolhatónak kell lennie.²⁰⁷ Nem használható általános iparpolitikai kibúvóként, és nem szolgálhat egyszerűen politikailag kedvezményezett vállalatok támogatásának igazolására.

Ez különösen fontos egy új magyar kormány számára. A magyar védelmi ipar fejlesztéséhez továbbra is szükség lehet állami forrásokra, garanciákra, megrendelésekre és hosszú távú iparpolitikai támogatásra. Ugyanakkor ezeknek a támogatásoknak egyértelműen kapcsolódniuk kell a honvédelmi képességekhez, az európai ellátásbiztonsághoz, a NATO-kötelezettségekhez vagy a kritikus technológiai kapacitások megőrzéséhez. Az állami támogatás akkor védhető, ha stratégiai célt szolgál, mérhető eredményeket vállal, és nem egy politikailag kötődő tulajdonosi kör járadékát finanszírozza.²⁰⁸

²⁰³ European Union, *Consolidated Version of the Treaty on the Functioning of the European Union*, Official Journal of the European Union C 326/47, October 26, 2012, arts. 107–109.

²⁰⁴ European Union, *Consolidated Version of the Treaty on the Functioning of the European Union*, arts. 107, 346; European Commission and High Representative of the Union for Foreign Affairs and Security Policy, *A New European Defence Industrial Strategy: Achieving EU Readiness through a Responsive and Resilient European Defence Industry*, JOIN(2024) 10 final, Brussels, March 5, 2024, 4–7.

²⁰⁵ European Union, *Consolidated Version of the Treaty on the Functioning of the European Union*, art. 107(1).

²⁰⁶ European Union, *Consolidated Version of the Treaty on the Functioning of the European Union*, art. 346(1)(b); Council of the European Union, Council Decision 255/58 of 15 April 1958 Determining the List of Products to Which Article 346(1)(b) of the Treaty Applies.

²⁰⁷ European Commission, *Commission Interpretative Communication on the Application of Article 296 of the Treaty in the Field of Defence Procurement*, COM(2006) 779 final, Brussels, December 7, 2006, 6–9; European Union, *Directive 2009/81/EC of the European Parliament and of the Council of 13 July 2009 on Defence and Security Procurement*, Official Journal of the European Union L 216/76, August 20, 2009, recitals 16–18.

²⁰⁸ European Union, *Consolidated Version of the Treaty on the Functioning of the European Union*, art. 107(1); OECD, *OECD Guidelines on Corporate Governance of State-Owned Enterprises* (Paris: OECD Publishing, 2015), 17–30.

Az EDIS és az EDIP ebben a tekintetben új lehetőséget nyit.²⁰⁹ Az Európai Bizottság a védelmi ipar megerősítését már uniós stratégiai célként tekinti, és az EDIP-rendelettervezet kifejezetten olyan eszközöket kíván létrehozni, amelyek támogatják az európai védelmi ipari kapacitások bővítését, a közös beszerzéseket és a válsághelyzeti termelési képességeket. Ez Magyarország számára azt jelenti, hogy a jövőben a védelmi ipari fejlesztések egy részét nem nemzeti kivételként, hanem uniós iparpolitikai keretbe illesztett programként lehet finanszírozni.²¹⁰

A magyar védelmi ipari stratégia ezért akkor lehet sikeres, ha nem az EUMSZ 346. cikkének túlhasználata épít, hanem arra, hogy a magyar kapacitásokat európai programokhoz kapcsolja.²¹¹ A várpalotai lőszergyártás például nem csupán magyar nemzetbiztonsági projektként, hanem az európai lőszergyártási kapacitások bővítésének részeként is értelmezhető. Az ASAP-rendelet már 2023-ban felismerte, hogy a lőszer- és rakétagyártási kapacitások növelése uniós szintű prioritás.²¹² A magyar államnak ezért minden olyan fejlesztésnél, amely lőszeripart, robbanóanyaggyártást, rakétaalkatrészeket, katonai mobilitást vagy életciklus-támogatást érint, meg kell vizsgálnia, hogy az illeszthető-e EDIP-, ASAP-, EDF- vagy Military Mobility-keretbe.²¹³

Egy 2026 utáni új magyar kormány számára az állami támogatási politika lényege tehát nem a támogatások megszüntetése lenne, hanem azok átállítása klientúra finanszírozásról stratégiai teljesítményfinanszírozásra. A támogatás feltétele lehetne a magyar beszállítói arány növelése, az exportbevétel, a NATO- vagy EU-minősítés megszerzése, a technológiaátadás, a kutatás-fejlesztési együttműködés, az egyetemi kapcsolat, a kiberbiztonsági megfelelés vagy a válsághelyzeti rendelkezésre állási

²⁰⁹ European Commission and High Representative, A New European Defence Industrial Strategy, 4–15; European Commission, Proposal for a Regulation Establishing the European Defence Industry Programme and a Framework of Measures to Ensure the Timely Availability and Supply of Defence Products, COM(2024) 150 final, Brussels, March 5, 2024, 1–5.

²¹⁰ European Commission, Proposal for a Regulation Establishing the European Defence Industry Programme, 1–5 and 13–18; European Parliament and Council, Regulation (EU) 2021/697 of 29 April 2021 Establishing the European Defence Fund, Official Journal of the European Union L 170/149, May 12, 2021.

²¹¹ European Union, Consolidated Version of the Treaty on the Functioning of the European Union, art. 346; European Commission, Commission Interpretative Communication on the Application of Article 296 of the Treaty in the Field of Defence Procurement, COM(2006) 779 final, 6–9.

²¹² European Parliament and Council, *Regulation (EU) 2023/1525 of 20 July 2023 on Supporting Ammunition Production (ASAP)*, Official Journal of the European Union L 185/7, July 24, 2023, recitals 1–7 and arts. 1–3.

²¹³ European Commission, Proposal for a Regulation Establishing the European Defence Industry Programme; European Parliament and Council, Regulation (EU) 2023/1525 on Supporting Ammunition Production; European Parliament and Council, Regulation (EU) 2021/697 Establishing the European Defence Fund; European Commission and High Representative, Action Plan on Military Mobility 2.0, JOIN(2022) 48 final, Brussels, November 10, 2022.

kötelezettség. Így az állam nem egyszerűen pénzt adna a hadiiparnak, hanem mérhető nemzeti képességeket vásárolna.²¹⁴

4.3. Közbeszerzés és védelmi beszerzések

A védelmi beszerzések átláthatósága minden demokratikus államban nehéz kérdés. A hadiipar sajátosságai miatt bizonyos műszaki, taktikai, nemzetbiztonsági és szerződéses adatok nem lehetnek teljesen nyilvánosak.²¹⁵ Ugyanakkor a titkosság nem jelentheti azt, hogy a védelmi beszerzések teljesen kikerülnek a jogállami, parlamenti és pénzügyi ellenőrzés alól.²¹⁶

Az Európai Unió ezt a problémát a 2009/81/EK irányelvvel próbálta kezelni, amely a védelmi és érzékeny biztonsági beszerzésekre vonatkozó európai szabályokat határozza meg.²¹⁷ Az irányelv célja kettős: egyrészt elismeri, hogy a védelmi beszerzések komplexek és érzékenyek, ezért speciális szabályokat igényelnek; másrészt azt is kimondja, hogy a nemzetbiztonsági jelleg nem lehet automatikus indok a verseny és az átláthatóság teljes kizárására.²¹⁸

A magyar védelmi beszerzési rendszernek ezt a kettősséget kellene intézményesítenie. A cél nem az, hogy minden szerződés részlete nyilvánosságra kerüljön, hanem az, hogy a közpénzügyi és stratégiai döntések ellenőrizhetők legyenek. Egy korszerű magyar modell háromszintű ellenőrzési rendszert alkalmazhatna.²¹⁹ Az első szint a nyilvános pénzügyi elszámoltathatóság lenne, amely legalább a szerződés típusát, célját, nagyságrendjét, finanszírozási logikáját és teljesítési állapotát rögzíti. A második szint a zárt szakmai ellenőrzés lenne, amelyet parlamenti bizottság, Állami Számvevőszék, védelmi beszerzési hatóság vagy minősített szakértői testület

²¹⁴ European Commission and High Representative, A New European Defence Industrial Strategy, 12–15; OECD, OECD Guidelines on Corporate Governance of State-Owned Enterprises, 45–58.

²¹⁵ European Union, Directive 2009/81/EC on Defence and Security Procurement, recitals 16–18 and arts. 1–2; European Union, Consolidated Version of the Treaty on the Functioning of the European Union, art. 346.

²¹⁶ European Union, Directive 2009/81/EC on Defence and Security Procurement, recitals 1–6 and 16–18; Magyarország Országgyűlése, 2016. évi XXX. törvény a védelmi és biztonsági célú beszerzésekről, Nemzeti Jogszabálytár, 1–3. §.

²¹⁷ European Union, Directive 2009/81/EC on Defence and Security Procurement.

²¹⁸ European Union, Directive 2009/81/EC on Defence and Security Procurement, recitals 16–18; European Commission, Commission Interpretative Communication on the Application of Article 296 of the Treaty in the Field of Defence Procurement, 6–9.

²¹⁹ Magyarország Országgyűlése, 2016. évi XXX. törvény a védelmi és biztonsági célú beszerzésekről, 1–3. §; Magyarország Kormánya, 225/2016. (VII. 29.) Korm. rendelet a védelmi és biztonsági célú beszerzések központi ellenőrzéséről és engedélyezéséről, Nemzeti Jogszabálytár; Magyarország Kormánya, 226/2016. (VII. 29.) Korm. rendelet a védelmi és biztonsági célú beszerzésekről szóló 2016. évi XXX. törvény hatálya alá tartozó haditechnikai eszközök és szolgáltatások részletes paramétereiről, Nemzeti Jogszabálytár.

végezhetne. A harmadik szint a nemzetbiztonsági minősített ellenőrzés lenne, amely a valóban érzékeny műszaki, hírszerzési vagy hadműveleti adatokat kezeli.

Ez a modell különösen fontos a nagy értékű, hosszú távú életciklus-költségekkel járó beszerzések esetében. Egy harcjármű, helikopter vagy kommunikációs rendszer ára ugyanis nem merül ki a beszerzési költségben. A teljes életciklus során a karbantartás, alkatrészellátás, modernizáció, képzés, szoftverfrissítés és logisztika gyakran nagyobb költséget jelent, mint maga az eredeti beszerzés. A magyar államnak ezért nemcsak a vásárlás pillanatában, hanem a teljes életciklus alatt látnia kell a pénzügyi és nemzetbiztonsági kitétségeket.²²⁰

Az EUMSZ 346. cikkére való hivatkozást a magyar rendszerben szigorú indokolási kötelezettséghez kellene kötni.²²¹ Ha egy beszerzést kiemelnek az általános verseny- vagy közbeszerzési szabályok alól, akkor írásban rögzíteni kellene, hogy pontosan mely alapvető biztonsági érdek indokolja az eltérést, miért szükséges az adott eljárás, és milyen kontrollmechanizmusok biztosítják, hogy az eltérés ne váljon politikai vagy gazdasági visszaélés eszközévé. Ez nem gyengítené, hanem erősítené a védelmi beszerzéseket, mert növelné azok nemzetközi hitelességét.

4.4. FDI screening és a stratégiai tulajdonvédelem

A külföldi közvetlen befektetések ellenőrzése az elmúlt években az európai gazdasági biztonság egyik központi eszközévé vált.²²² Az EU 2019/452 rendelete olyan keretrendszert hozott létre, amelynek célja, hogy a tagállamok és az Európai Bizottság azonosítani, értékelni és szükség esetén mérsékelni tudják azokat a befektetési kockázatokat, amelyek a biztonságot vagy a közrendet érintik.²²³ A rendelet 2020 októbere óta teljes körűen alkalmazandó, és különösen a kritikus infrastruktúrákra, kritikus technológiákra, kettős felhasználású termékekre, védelmi iparra, adatokra, energiára, közlekedésre és stratégiai nyersanyagokra irányítja a figyelmet.²²⁴

²²⁰ European Union, Directive 2009/81/EC on Defence and Security Procurement, arts. 1–2; NATO, NATO Industrial Capacity Expansion Pledge, Washington, DC, July 10, 2024.

²²¹ European Union, Consolidated Version of the Treaty on the Functioning of the European Union, art. 346; European Commission, Commission Interpretative Communication on the Application of Article 296 of the Treaty in the Field of Defence Procurement, 6–9; Magyarország Kormánya, 225/2016. (VII. 29.) Korm. rendelet, 1–2. §.

²²² European Parliament and Council, Regulation (EU) 2019/452 of 19 March 2019 Establishing a Framework for the Screening of Foreign Direct Investments into the Union, Official Journal of the European Union L 79/1, March 21, 2019, arts. 1 and 4–6.

²²³ European Parliament and Council, Regulation (EU) 2019/452, art. 4.

²²⁴ European Parliament and Council, Regulation (EU) 2019/452, art. 4(1).

Magyarország szempontjából az FDI screening két okból is kulcsfontosságú. Egyrészt a magyar védelmi ipar jelentős része külföldi technológiai partnerekkel működik.²²⁵ Ez nem hátrány, hanem sok esetben a fejlődés feltétele. Rheinmetall, Airbus, Colt CZ, Nurol Makina vagy CSG nélkül Magyarország nem tudna rövid idő alatt olyan ipari kapacitásokat kiépíteni, amelyek európai szinten is relevánsak. Másrészt viszont minden ilyen partnerségnél világosan kell látni, hogy a technológia, a licenc, az exportpiac, a know-how és a kritikus alkatrészellátás felett ki gyakorol tényleges kontrollt.²²⁶

A stratégiai tulajdonvédelem ezért nem külfölditőke-ellenes politika. Éppen ellenkezőleg: a kiszámítható, jogállami és transzparens screening-rendszer növeli a minőségi befektetők bizalmát, mert világossá teszi, milyen szabályok alapján lehet belépni a stratégiai szektorokba.²²⁷ A probléma nem az, ha egy külföldi vállalat technológiát hoz Magyarországra. A probléma az, ha az állam nem rendelkezik eszközzel arra, hogy megakadályozza a kritikus kapacitások nem kívánt tulajdonosi átrendeződését, a know-how kikerülését vagy a stratégiai eszközök olyan szereplőhöz kerülését, amely biztonsági kockázatot jelent.

A magyar FDI screening rendszernek a védelmi iparban ki kellene terjednie a közvetett tulajdonosi változásokra is.²²⁸ Nem elegendő csak azt vizsgálni, ha egy külföldi befektető közvetlenül magyar védelmi ipari vállalatot vásárol. Vizsgálni kell azt is, ha egy külföldi szereplő a magyar vállalat anyavállalatában, finanszírozójában, licenctulajdonosában vagy kritikus beszállítójában szerez befolyást. A modern ellátási láncokban a kontroll gyakran nem a gyárkapunál, hanem a szoftverfrissítésnél, az exportengedélynél, az alkatrészellátásnál vagy a finanszírozási szerződésnél jelenik meg.

A 2025-ben előkészített uniós FDI-reformok iránya szintén azt mutatja, hogy az EU a jövőben még szigorúbb és egységesebb rendszert kíván működtetni a stratégiai befektetések vizsgálatára.²²⁹ A Reuters beszámolója szerint a tagállami screening-

²²⁵ European Commission and High Representative, *A New European Defence Industrial Strategy*, 12–15; European Parliament and Council, *Regulation (EU) 2019/452*, art. 4.

²²⁶ European Parliament and Council, *Regulation (EU) 2019/452*, art. 4(1); OECD, *OECD Guidelines on Corporate Governance of State-Owned Enterprises*, 45–58.

²²⁷ European Commission, *Guidance to the Member States concerning Foreign Direct Investment and Free Movement of Capital from Third Countries, and the Protection of Europe's Strategic Assets*, Brussels, March 25, 2020; European Parliament and Council, *Regulation (EU) 2019/452*, arts. 3–6.

²²⁸ European Parliament and Council, *Regulation (EU) 2019/452*, arts. 4–6; Magyarország Országgyűlése, 2018. évi LVII. törvény a Magyarország biztonsági érdekét sértő külföldi befektetések ellenőrzéséről, Nemzeti Jogszabálytár, 1–2. §; Magyarország Kormánya, 246/2018. (XII. 17.) Korm. rendelet a Magyarország biztonsági érdekét sértő külföldi befektetések ellenőrzéséről szóló 2018. évi LVII. törvény végrehajtásáról, Nemzeti Jogszabálytár.

²²⁹ European Commission, *Proposal for a Regulation on the Screening of Foreign Investments in the Union and Repealing Regulation (EU) 2019/452*, COM(2024) 23 final, Brussels, January 24, 2024.

mechanizmusok kiterjesztése érzékeny területekre, így katonai felszerelésekre, kettős felhasználású termékekre, kritikus nyersanyagokra, energiára, közlekedésre és fejlett technológiákra is kiterjedne. Ez a magyar szabályozás számára is irányadó lesz.

4.5. Exportkontroll és a magyar védelmi ipar nemzetközi pozicionálása

Egy exportképes magyar védelmi ipar csak akkor lehet hosszú távon sikeres, ha megbízható exportkontroll-rendszer áll mögötte.²³⁰ A hadiipari export nem azonos a hagyományos ipari exporttal. A fegyverek, lőszeresek, katonai technológiák és kettős felhasználású eszközök kivitele közvetlenül érinti a külpolitikát, az emberi jogokat, a regionális stabilitást, a szövetségi kötelezettségeket és a nemzetközi jogot.²³¹

Az Európai Unió fegyverexport-ellenőrzésének alapdokumentuma a Tanács 2008/944/KKBP közös álláspontja, amely közös szabályokat határoz meg a katonai technológia és felszerelések exportjának ellenőrzésére. A dokumentum nyolc kritérium alapján írja elő az engedélykérelmek értékelését.²³² Ezek között szerepelnek a nemzetközi kötelezettségek és szankciók, az emberi jogi helyzet, a célország belső helyzete, a regionális béke és stabilitás, a szövetségesek biztonsága, a vevő ország magatartása, az eltérítés vagy reexport kockázata, valamint az export és a célország fenntartható fejlődése közötti összhang.

Magyarország számára ez nem pusztán jogi megfelelési kérdés. Ha a magyar védelmi ipar valóban exportképes ágazattá kíván válni, akkor reputációs értelemben is megbízható szereplőként kell megjelennie.²³³ Egy politikailag kiszámíthatatlan vagy átláthatatlan exportengedélyezési rendszer rövid távon ugyan megkönnyíthet bizonyos üzleteket, de hosszú távon rontja a nemzetközi partnerek bizalmát, növeli a szankciós kockázatot és akadályozza az EU- vagy NATO-konzorciumokban való részvételt.

A magyar exportkontroll-rendszernek ezért két célt kell egyszerre szolgálnia. Egyrészt támogatnia kell a jogszerű, szövetségi és uniós keretekhez illeszkedő exportot.

²³⁰ Council of the European Union, Council Common Position 2008/944/CFSP of 8 December 2008 Defining Common Rules Governing Control of Exports of Military Technology and Equipment, Official Journal of the European Union L 335/99, December 13, 2008; United Nations, Arms Trade Treaty, adopted April 2, 2013, entered into force December 24, 2014.

²³¹ Council of the European Union, Council Common Position 2008/944/CFSP, art. 2; United Nations, Arms Trade Treaty, arts. 6–7.

²³² Council of the European Union, Council Common Position 2008/944/CFSP, art. 2.

²³³ Council of the European Union, Council Common Position 2008/944/CFSP, arts. 1–2; United Nations, Arms Trade Treaty, arts. 6–7; Wassenaar Arrangement Secretariat. The Wassenaar Arrangement on Export Controls for Conventional Arms and Dual-Use Goods and Technologies: Initial Elements. Vienna: Wassenaar Arrangement Secretariat. Accessed June 26, 2026.

Másrészt meg kell akadályoznia, hogy magyar gyártású vagy magyar közvetítéssel értékesített haditechnikai eszközök olyan végfelhasználókhoz kerüljenek, ahol azok emberi jogi visszaélésekhez, regionális instabilitáshoz vagy szövetségi érdekekkel ellentétes katonai felhasználáshoz kapcsolódhatnak.²³⁴

Ennek érdekében célszerű lenne létrehozni egy Magyar Védelmi Export- és Megfelelési Hivatalt.²³⁵ Ez nem pusztán engedélyező szerv lenne, hanem exporttámogató és compliance-központ is. Feladata lenne az exportpiacok elemzése, a vállalatok felkészítése az EU- és NATO-kompatibilis exportkövetelményekre, a végfelhasználói ellenőrzések koordinálása, a szankciós kockázatok vizsgálata és a nemzetközi együttműködések támogatása.²³⁶ Így a magyar állam nem akadályozná, hanem professzionális keretek közé terelné a védelmi exportot.

A Wassenaar Arrangement, az Arms Trade Treaty és az ENSZ-fegyverembargók további nemzetközi keretet adnak ennek a rendszernek.²³⁷ A magyar exportstratégia csak akkor lehet sikeres, ha nem egyszerűen piacokat keres, hanem politikailag és jogilag is fenntartható exportprofilt alakít ki. Ez különösen fontos a Nyugat-Balkán, a Közel-Kelet, Afrika vagy Ázsia egyes piaci esetében, ahol az üzleti lehetőségek gyakran magasabb politikai és reputációs kockázattal járnak.

V. VÉGREHAJTÁSI ÜTEMTERV

5.1. Az első 200 nap

A kormány első kétszáz napjának fő feladata nem a gyors tulajdonosi beavatkozás, hanem a helyzet pontos feltárása lenne. A védelmi iparban a kapkodó döntések rendkívül magas kockázattal járnak. Egy elhamarkodott szerződésbontás, államosítás vagy vezetőcsere könnyen megrendítheti a nemzetközi partnerek bizalmát, megszakíthat beszállítói láncokat, vagy veszélyeztetheti a Magyar Honvédség

²³⁴ Council of the European Union, Council Common Position 2008/944/CFSP, art. 2; United Nations, Arms Trade Treaty, arts. 6–7.

²³⁵ Magyarország Országgyűlése, 2005. évi CIX. törvény a haditechnikai termékek gyártásának és a haditechnikai szolgáltatások nyújtásának engedélyezéséről, Nemzeti Jogszabálytár, 2–2/B. §; Magyarország Kormánya, 156/2017. (VI. 16.) Korm. rendelet a haditechnikai tevékenység engedélyezésének és a vállalkozások tanúsításának részletes szabályairól, Nemzeti Jogszabálytár.

²³⁶ Council of the European Union, Council Common Position 2008/944/CFSP, art. 2; United Nations, Arms Trade Treaty, arts. 6–8; Magyarország Országgyűlése, 2005. évi CIX. törvény, 2/B. §; Magyarország Kormánya, 156/2017. (VI. 16.) Korm. rendelet.

²³⁷ Wassenaar Arrangement Secretariat, The Wassenaar Arrangement on Export Controls for Conventional Arms and Dual-Use Goods and Technologies: Initial Elements; United Nations, Arms Trade Treaty; United Nations Security Council, Consolidated United Nations Security Council Sanctions List, maintained by the Security Council Committee.

ellátásbiztonságát. Ezért az első kétszáz nap logikája az átvilágítás, stabilizálás és intézményi előkészítés kell legyen.²³⁸

Az első lépés a Nemzeti Védelmi Ipari Audit elindítása lenne. Ennek keretében a kormány független szakértői testületet hozna létre pénzügyi, jogi, nemzetbiztonsági, iparpolitikai és katonai szakértők bevonásával.²³⁹ A testület feladata a stratégiai vállalatok, vegyesvállalatok, állami részesedések, kritikus szerződések és nagy értékű állami kitétségek feltérképezése lenne. Az auditnak ki kellene terjednie az N7-hez kapcsolódó struktúrákra, a 4iG-védelmi portfólióra, a Rheinmetall- és Airbus-partnerségekre, a Gidrán/Rába/ Nurol-ágra, a lőszeripari kapacitásokra és minden olyan digitális vagy távközlési infrastruktúrára, amely védelmi jelentőséggel bír.²⁴⁰

Ezzel párhuzamosan el kellene készíteni a kritikus védelmi infrastruktúrák első nemzeti leltárát. Ez nem nyilvános lista lenne, hanem minősített kormányzati eszköz, amely meghatározza, mely gyárak, adatközpontok, kommunikációs rendszerek, logisztikai bázisok, műholdas szolgáltatások, hadianyag-készletek és karbantartási kapacitások minősülnek stratégiai jelentőségűnek. A CER- és NIS2-irányelvek alapján ez a leltár nemcsak a tulajdonjogi, hanem az ellenállóképességi és kiberbiztonsági szempontokat is tartalmazná.²⁴¹

Az első kétszáz napban a kormánynak tárgyalásokat kellene kezdenie a fő nemzetközi partnerekkel is. Rheinmetall, Airbus, Colt CZ, Nurol Makina, CSG és más szereplők számára világossá kell tenni, hogy Magyarország nem kívánja politikai alapon szétverni a működő ipari kapcsolatokat, de átláthatóbb, hosszabb távon kiszámíthatóbb és nemzetbiztonságilag rendezettebb kereteket akar.²⁴² Ez a bizalomépítés kulcsfontosságú lenne, mert a magyar védelmi ipar exportképessége és technológiai fejlődése nem képzelhető el stabil nemzetközi partnerségek nélkül.

5.2. Az első év

²³⁸ OECD, OECD Guidelines on Corporate Governance of State-Owned Enterprises, 17–30; European Parliament and Council, Regulation (EU) 2019/452, arts. 4–6; Magyarország Országgyűlése, 2018. évi LVII. törvény, 1–2. §.

²³⁹ OECD, OECD Guidelines on Corporate Governance of State-Owned Enterprises, 17–30 and 45–58; Magyarország Országgyűlése, 2021. évi CXL. törvény a honvédelemről és a Magyar Honvédségről, Nemzeti Jogszabálytár.

²⁴⁰ European Parliament and Council, Directive (EU) 2022/2557 of 14 December 2022 on the Resilience of Critical Entities, Official Journal of the European Union L 333/164, December 27, 2022, annex; European Parliament and Council, Directive (EU) 2022/2555 of 14 December 2022 on Measures for a High Common Level of Cybersecurity across the Union, Official Journal of the European Union L 333/80, December 27, 2022, annexes I–II; Magyarország Országgyűlése, 2024. évi LXIX. törvény Magyarország kiberbiztonságáról, Nemzeti Jogszabálytár.

²⁴¹ European Parliament and Council, Directive (EU) 2022/2557 on the Resilience of Critical Entities; European Parliament and Council, Directive (EU) 2022/2555 on Measures for a High Common Level of Cybersecurity across the Union.

²⁴² European Parliament and Council, Regulation (EU) 2019/452, arts. 4–6; Magyarország Országgyűlése, 2018. évi LVII. törvény, 1–2. §.

Az első év célja az átvilágítás eredményeinek intézményi és jogi keretbe rendezése lenne. Ekkorra kellene elkészülnie a Nemzeti Védelmi Ipari Stratégiának, amely legalább tízéves időtávon meghatározza Magyarország specializációs területeit.²⁴³ A stratégia nem lehet általános kívánságlista. Világosan meg kell jelölnie, hogy Magyarország mely területeken kíván regionális vagy európai szereplővé válni: lőszergyártásban, harcjármű-életciklus-támogatásban, katonai mobilitásban, repülőipari MRO-ban, kézfegyvergyártásban, digitális logisztikában, kiberbiztonságban vagy űripari szolgáltatásokban.²⁴⁴

Az első évben el kellene fogadni a kritikus védelmi infrastruktúrák új jogi keretét is. Ez lehet önálló törvény vagy a meglévő kritikus infrastruktúra-, kiberbiztonsági és honvédelmi joganyag átfogó módosítása. A lényeg az, hogy jogilag egyértelművé váljon: mely védelmi ipari és technológiai kapacitások esetében szükséges előzetes nemzetbiztonsági jóváhagyás, állami auditjog, válsághelyzeti rendelkezési jog vagy stratégiai vétőjog.²⁴⁵

Az első év másik központi feladata az állami vagyonkezelési modell reformja lenne.²⁴⁶ Az N7-hez hasonló holdinglogika önmagában nem hibás, de csak akkor fogadható el, ha világos mandátummal, szakmai vezetéssel, parlamenti ellenőrzéssel és nyilvános beszámolási kötelezettséggel működik. A védelmi ipari részesedéseket kezelő állami vagy vegyes állami szervezet nem válhat politikai parkoló pályává vagy magánérdekeket kiszolgáló tranzakciós platformmá.²⁴⁷ Feladata az állami stratégiai érdek képviselője, a nemzetközi partnerekkel való professzionális együttműködés és a magyar hozzáadott érték növelése kell legyen.

Ugyanebben az időszakban el kellene indítani a Defence Innovation Hungary és a Defence Supplier Development Programme programokat.²⁴⁸ Az előbbi a dróntechnológia, kiberbiztonság, mesterséges intelligencia, szenzorika, digitális

²⁴³ European Commission and High Representative, *A New European Defence Industrial Strategy*, 4–15; NATO, *NATO Industrial Capacity Expansion Pledge*, Washington, DC, July 10, 2024.

²⁴⁴ European Commission and High Representative, *A New European Defence Industrial Strategy*, 8–15; European Commission and High Representative, *Action Plan on Military Mobility 2.0*, 1–9; European Parliament and Council, *Directive (EU) 2022/2555*, annex I.

²⁴⁵ European Parliament and Council, *Directive (EU) 2022/2557 on the Resilience of Critical Entities*, arts. 4–6 and 13; European Parliament and Council, *Regulation (EU) 2019/452*, arts. 4–6; Magyarország Országgyűlése, 2012. évi CLXVI. törvény a létfontosságú rendszerek és létesítmények azonosításáról, kijelöléséről és védelméről, Nemzeti Jogszabálytár; Magyarország Országgyűlése, 2024. évi LXIX. törvény Magyarország kiberbiztonságáról.

²⁴⁶ OECD, *OECD Guidelines on Corporate Governance of State-Owned Enterprises*, 17–30 and 45–58; Magyarország Országgyűlése, 2007. évi CVI. törvény az állami vagyonról, Nemzeti Jogszabálytár.

²⁴⁷ OECD, *OECD Guidelines on Corporate Governance of State-Owned Enterprises*, 17–30, 45–58.

²⁴⁸ European Parliament and Council, *Regulation (EU) 2021/697 Establishing the European Defence Fund*; European Commission, *Proposal for a Regulation Establishing the European Defence Industry Programme*, 13–18.

logisztika és űripar területén támogatná az innovációt. Az utóbbi a magyar KKV-k és mérnöki vállalkozások NATO- és EU-kompatibilis beszállítói válását segítené. A két program együtt teremthetné meg azt a magyar beszállítói és innovációs bázist, amely nélkül a védelmi ipar könnyen megmaradna külföldi licencekre épülő összeszerelő kapacitásnak.²⁴⁹

5.3. A négyéves ciklus végére

A négyéves ciklus végére a cél már nem az örökölt struktúrák kezelése, hanem egy új, működő magyar védelmi ipari modell stabilizálása lenne.²⁵⁰ A siker mércéje nem az, hogy hány vállalat került állami kézbe vagy hány szerződést vizsgáltak felül, hanem az, hogy Magyarország képes-e átláthatóbb, exportképesebb, technológiailag fejlettebb és szövetségi szinten hasznosabb védelmi ipari rendszert működtetni.

A ciklus végére Magyarországnak rendelkeznie kellene egy teljes stratégiai védelmi ipari eszközlattal, működő tulajdonosi monitoringrendszerrel, megerősített exportkontroll-intézménnyel, EU/NATO-kompatibilis védelmi beszerzési rendszerrel és világos kritikus infrastruktúra-kontrollal.²⁵¹ A cél az lenne, hogy a stratégiai vállalatok tulajdonosi változásai ne történhessenek meg politikai alku vagy zárt üzleti megállapodás alapján, hanem előzetes nemzetbiztonsági, pénzügyi és iparpolitikai vizsgálat után.²⁵²

A négyéves ciklus végére reális cél lehet legalább több száz magyar vállalat védelmi beszállítói felkészítése, több tucat NATO- vagy EU-kompatibilis beszállítói minősítés megszerzése, magyar részvétel több európai védelmi ipari konzorciumban, valamint a hazai hozzáadott érték érdemi növelése a stratégiai projektekben.²⁵³ A legfontosabb mérőszám nem pusztán az exportbevétel lenne, hanem az, hogy a magyar vállalatok milyen mélységben kapcsolódnak be az európai ellátási láncokba: alkatrészgyártóként, karbantartóként, szoftverfejlesztőként, logisztikai szolgáltatóként, integrátorként vagy technológiai partnerként.

²⁴⁹ European Commission and High Representative, A New European Defence Industrial Strategy, 12–15; European Parliament and Council, Regulation (EU) 2021/697 Establishing the European Defence Fund.

²⁵⁰ OECD, OECD Guidelines on Corporate Governance of State-Owned Enterprises, 17–30; European Commission and High Representative, A New European Defence Industrial Strategy, 4–15.

²⁵¹ Council of the European Union, Council Common Position 2008/944/CFSP; European Parliament and Council, Directive 2009/81/EC on Defence and Security Procurement; European Parliament and Council, Directive (EU) 2022/2557 on the Resilience of Critical Entities; European Parliament and Council, Directive (EU) 2022/2555 on Measures for a High Common Level of Cybersecurity across the Union.

²⁵² European Parliament and Council, Regulation (EU) 2019/452, arts. 4–6; Magyarország Országgyűlése, 2018. évi LVII. törvény, 1–2. §; Magyarország Kormánya, 246/2018. (XII. 17.) Korm. rendelet.

²⁵³ European Commission, Proposal for a Regulation Establishing the European Defence Industry Programme, 13–18; European Parliament and Council, Regulation (EU) 2021/697 Establishing the European Defence Fund.

A ciklus végére Magyarországnak képesnek kellene lennie arra is, hogy regionális katonai logisztikai és életciklus-támogatási központként jelenjen meg.²⁵⁴ Ez a Gidrán-, Rába-, Lynx-, Aeroplex- és lőszeripari kapacitások összehangolásával érhető el. A cél nem az, hogy Magyarország minden fegyverrendszerből saját nemzeti típust fejlesszen, hanem az, hogy a NATO és az EU számára értékes, specializált szolgáltatásokat nyújtson: javítást, karbantartást, modernizációt, alkatrészellátást, készletgazdálkodást, logisztikai tervezést és digitális támogatást.²⁵⁵

A négyéves ciklus valódi sikere végül abban mérhető, hogy a magyar védelmi ipar kikerül-e a pártpolitikai zsákmánylogikából. Ha az ágazat továbbra is néhány politikailag kötődő szereplő üzleti modelljére épül, akkor a létrejött kapacitások hosszú távon sérülékenyek maradnak. Ha viszont sikerül átlátható, jogállami és stratégiai kontroll alatt működő rendszert kialakítani, akkor a magyar védelmi ipar nem az előző korszak problémás örökségeként, hanem egy új, európai beágyazottságú nemzeti iparpolitikai sikertörténetként értelmezhető.

SZAKPOLITIKAI AJÁNLÁSOK

Az egyes intézkedések elindítása előtt a következő kormánynak egyértelmű védelmi ipari döntési láncot kell kialakítania. A politikai felelősség a kormányt terhelje; a katonai követelményvalidáció a Honvéd Vezérkar feladata legyen; a nemzetbiztonsági átvilágítást az illetékes szolgálatok koordinálják; a tulajdonosi és vagyonezelési döntések az állami vagyonezelési keretrendszeren keresztül történjenek; az EU- és NATO-programokhoz való illesztést pedig a Honvédelmi Minisztérium, valamint az európai ügyekért és gazdaságfejlesztésért felelős tárcák közösen koordinálják. Ez a döntési lánc biztosítaná, hogy a védelmi iparpolitika ne elszigetelt vállalati tranzakciók sorozataként, hanem nemzeti képességfejlesztési rendszerként működjön.

1. Nemzeti Védelmi Ipari Audit Program

A következő kormány első feladata egy teljes körű Nemzeti Védelmi Ipari Audit Program elindítása legyen. Ennek célja nem politikai elszámoltatás, hanem a magyar védelmi ipari ökoszisztéma tényszerű tulajdonosi, pénzügyi, technológiai és nemzetbiztonsági feltérképezése. Az auditot a Miniszterelnökség politikai koordinációja mellett a Honvédelmi Minisztérium, az Állami Számvevőszék, a nemzetbiztonsági szolgálatok, a Gazdasági Versenyhivatal és független iparpolitikai szakértők bevonásával kellene végrehajtani. Ebben a folyamatban a Honvéd

²⁵⁴ European Commission and High Representative, *Action Plan on Military Mobility 2.0*, 1–9; NATO, *NATO Industrial Capacity Expansion Pledge*.

²⁵⁵ European Commission and High Representative, *A New European Defence Industrial Strategy*, 8–15; European Commission and High Representative, *Action Plan on Military Mobility 2.0*, 1–9.

Vezérkarnak kötelező katonai követelményvalidációs szerepet kell kapnia. Feladata nem az iparpolitikai döntéshozatal lenne, hanem annak szakmai értékelése, hogy az egyes stratégiai védelmi ipari beruházások hozzájárulnak-e a haderő hadrafoghatóságához, a NATO-képességcélok teljesítéséhez, az interoperabilitáshoz, a fenntartási képességhez, a háborús helyzetben történő felskálázhatósághoz és a Magyar Honvédség hosszú távú műveleti igényeihez. Katonai validáció nélkül egyetlen stratégiai védelmi ipari program sem minősülhetne teljes értékű nemzeti képességnek.

Az auditot kétlépcsős rendszerben kellene végrehajtani. Az első kilencven napon belül a kormány és a katonai vezetés kapjon egy korlátozott hozzáférésű stratégiai gyorsértékelést arról, hogy mely kapacitásokat kell megszakítás nélkül fenntartani, melyek igényelnek azonnali nemzetbiztonsági biztosítékokat, mely tulajdonosi struktúrákat kell felülvizsgálni, és mely projektek folytathatók piaci alapú működés mellett. A teljes, nyilvános audit később készülhet el, de az első szakasz értékelését zárt végrehajtási dokumentumként kell kezelni, mert szükségszerűen sérülékenységeket, függőségeket, szerződéses kitétségeket és működésfolytonossági kockázatokat érintene, amelyek részletes nyilvánosságra hozatala nem lenne indokolt.

A program jogi alapját külön kormányhatározat és szükség esetén átvilágítási törvény teremthetné meg, amely rögzíti az adatszolgáltatási kötelezettséget, a minősített adatok kezelésének szabályait, valamint az audit hatókörét. A vizsgálatnak 12 hónapon belül le kellene zárulnia, becsült költsége 15–20 millió euró lehet. Az auditnak minden 50 millió euró feletti stratégiai védelmi beruházásra, minden állami részesedésű védelmi ipari vállalatra, valamint minden kritikus védelmi infrastruktúrához kapcsolódó cégre ki kellene terjednie.

A program fő kockázata a politikai ellenállás, a jogviták és a nemzetközi partnerek bizalomvesztése lehet. Ezt úgy lehet mérsékelni, ha a kormány már az induláskor világossá teszi: az audit célja nem a működő ipari együttműködések szétverése, hanem a stratégiai kontroll, az átláthatóság és a nemzetbiztonsági megfelelés helyreállítása. Az elvárt eredmény egy teljes stratégiai eszközléltár, tulajdonosi térkép, technológiai függőségi jelentés és kritikus infrastruktúra-lista lenne.

2. Nemzeti Kritikus Infrastruktúra Törvény

A második ajánlás egy új Nemzeti Kritikus Infrastruktúra Törvény elfogadása, amely a CER- és NIS2-irányelvek logikájára építve egységesen kezeli a hagyományos, digitális és védelmi infrastruktúrákat. A törvény előkészítéséért az Igazságügyi Minisztérium, a Honvédelmi Minisztérium, az energia- és közlekedéspolitikai tárcák, valamint a nemzeti kiberbiztonsági intézményrendszer felelhetne.

A jogszabálynak külön kategóriába kellene sorolnia a katonai kommunikációs rendszereket, stratégiai adatközpontokat, műholdas és távközlési szolgáltatásokat,

hadianyaggyártást, védelmi logisztikai infrastruktúrákat, valamint azokat a digitális rendszereket, amelyek a honvédség működését vagy az állam válsághelyzeti döntéshozatalát támogatják. A törvénynek nem feltétlenül kellene minden ilyen infrastruktúrát állami tulajdonba venni, de biztosítania kellene az állami auditjogot, a tulajdonosi változások előzetes jóváhagyását, a rendkívüli helyzeti rendelkezési jogot és a kötelező kiberbiztonsági megfelelést.

A törvény elfogadásának reális határideje 18 hónap, előkészítési és intézményi költsége 5–10 millió euró lehet. A fő kockázat a túlzott szabályozás és a befektetői bizonytalanság, ezért a jogszabálynak világosan el kell választania a stratégiai kontrollt a piaci működés indokolatlan korlátozásától. Az elvárt eredmény egy olyan jogi rendszer, amely 2030-ig biztosítja a kijelölt kritikus infrastruktúrák teljes CER- és NIS2-megfelelését.

3. Nemzeti Védelmi Ipari Vagyonkezelő

A harmadik ajánlás az N7-modell átalakítása vagy annak helyén egy professzionális Nemzeti Védelmi Ipari Vagyonkezelő létrehozása. Ennek feladata nem a politikai kinevezettek elhelyezése, hanem a stratégiai állami részesedések professzionális, transzparens és nemzetbiztonsági szempontból ellenőrzött kezelése lenne. A reformért a Nemzetgazdasági Minisztérium, a Honvédelmi Minisztérium és az Országgyűlés illetékes bizottságai felelnének.

A jogi eszköz egy külön védelmi ipari vagyonkezelési törvény lehetne, amely meghatározza a stratégiai állami részesedések körét, a vagyonkezelő mandátumát, a parlamenti beszámolási kötelezettséget, a vezetői kinevezések szakmai feltételeit és a nemzetbiztonsági vétőjogokat. A reform 24 hónapon belül végrehajtható lenne, becsült intézményi költsége 20–30 millió euró.

A fő kockázat az, hogy az új vagyonkezelő pusztán a régi struktúra átnevezett változatává válik. Ezt csak erős governance-szabályokkal, nyilvános éves stratégiai jelentéssel, független felügyelőbizottsággal és OECD corporate governance elvekhez igazított működéssel lehet elkerülni. Az elvárt eredmény egy olyan állami tulajdonosi modell, amely képes egyszerre biztosítani a stratégiai kontrollt, a nemzetközi partnerek bizalmát és a piaci működés szakmai racionalitását.

4. Védelmi Innováció Magyarország Program

A negyedik ajánlás egy többéves Védelmi Innováció Magyarország Program, angolul Defence Innovation Hungary Programme, elindítása. Ennek célja, hogy Magyarország ne maradjon pusztán licencgyártó vagy összeszerelő ország, hanem a védelmi technológiák bizonyos területein önálló fejlesztési képességet építsen ki. A program fókuszterületei a dróntechnológia, mesterséges intelligencia, katonai logisztika,

szenzorika, kiberbiztonság, űripar, prediktív karbantartás és digitális harctéri rendszerek lehetnek.

A programért a Kulturális és Innovációs Minisztérium, az NKFIH, a HIPA és a Honvédelmi Minisztérium közösen felelhetne. Jogi alapját nemzeti innovációs programról szóló kormányhatározat és többéves költségvetési keret adhatná. A programot 2027 és 2035 között évi 100–150 millió eurós forrással lehetne működtetni, részben nemzeti költségvetésből, részben EDF-, EDIP-, Horizon Europe- és NATO DIANA-kapcsolódásokon keresztül.²⁵⁶

A fő kockázat az agyelszívás, a gyenge piaci érdeklődés és az, hogy a források politikailag kijelölt szereplőkhöz kerülnek valódi innovációs teljesítmény nélkül. Ezt nyílt, versenyalapú pályázati rendszerrel, nemzetközi szakértői értékeléssel és katonai validációs tesztkörnyezetekkel lehetne mérsékelni.²⁵⁷ Az elvárt eredmény 2035-re legalább 200 dual-use startup, 50 katonai technológiai spin-off és legalább 1 milliárd eurónyi összesített védelmi K+F befektetés lenne.²⁵⁸

5. Nemzeti Védelmi Beszállító-fejlesztési Program

Az ötödik ajánlás egy célzott Nemzeti Védelmi Beszállító-fejlesztési Program, angolul Defence Supplier Development Programme, létrehozása, amely magyar KKV-kat és középvállalatokat készít fel arra, hogy belépjenek az európai és NATO-kompatibilis védelmi értékláncokba. A programot a HIPA, a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara, a Honvédelmi Minisztérium és a Magyar Fejlesztési Bank közösen működtethetné.²⁵⁹

A program jogi alapját nemzeti beszállító-fejlesztési keretprogram adná, amely támogatná a minőségbiztosítási tanúsítványok megszerzését, a kiberbiztonsági megfelelést, a NATO AQAP-standardokhoz való igazodást, az exportfelkészítést és a

²⁵⁶ European Parliament and Council, Regulation (EU) 2021/697 of 29 April 2021 Establishing the European Defence Fund, Official Journal of the European Union L 170/149, May 12, 2021; European Commission, Proposal for a Regulation Establishing the European Defence Industry Programme and a Framework of Measures to Ensure the Timely Availability and Supply of Defence Products, COM(2024) 150 final, Brussels, March 5, 2024; European Parliament and Council, Regulation (EU) 2021/695 of 28 April 2021 Establishing Horizon Europe, Official Journal of the European Union L 170/1, May 12, 2021; NATO, Defence Innovation Accelerator for the North Atlantic (DIANA): Annual Report 2024, Brussels: NATO, 2025.

²⁵⁷ European Parliament and Council, Regulation (EU) 2021/697 Establishing the European Defence Fund, arts. 10–12; European Commission, Proposal for a Regulation Establishing the European Defence Industry Programme, arts. 24–31; NATO, DIANA Annual Report 2024.

²⁵⁸ European Commission and High Representative, A New European Defence Industrial Strategy: Achieving EU Readiness through a Responsive and Resilient European Defence Industry, JOIN(2024) 10 final, Brussels, March 5, 2024, 12–15; European Parliament and Council, Regulation (EU) 2021/697 Establishing the European Defence Fund.

²⁵⁹ European Commission and High Representative, A New European Defence Industrial Strategy, 12–15; European Commission, Proposal for a Regulation Establishing the European Defence Industry Programme, 13–18.

technológiai modernizációt.²⁶⁰ Annak érdekében, hogy a beszállító-fejlesztés ne pusztán gazdaságfejlesztési támogatási programmá váljon, a siker méréséhez külön interoperabilitási és standardizációs mutatókat kellene rendelni. Ezek közé tartozhatna a NATO AQAP-kompatibilis minőségbiztosítási tanúsítást megszerző vállalatok száma, az alkalmazandó STANAG-követelményekhez illeszkedő termékek vagy komponensek száma, a NATO-kodifikációs rendszerbe bekerülő tételek száma, a kiberbiztonsági és exportkontroll-auditon megfelelt beszállítók száma, valamint azon magyar vállalatok száma, amelyek NATO- és EU-tagállamokban működő fővállalkozók beszállítói láncba integrálódnak. A 2027–2035 közötti időszakra legalább 300 millió eurós keret lenne indokolt.²⁶¹

A fő kockázat a magyar KKV-k alacsony technológiai felkészültsége, a tőkehiány és a védelmi ipari minősítések hiánya. A program sikere ezért nem egyszerű támogatásosztáson múlik, hanem azon, hogy képes-e valódi minősítési, mentorálási és beszállítói integrációs pályát kínálni. Az elvárt eredmény 2035-re legalább 500 magyar minősített védelmi beszállító, valamint az,²⁶² hogy a stratégiai védelmi projekteken a magyar hozzáadott érték aránya elérje legalább a 30 százalékot.²⁶³

6. Magyar Katonai Mobilitási Központ

A hatodik ajánlás Magyarország közép-európai katonai mobilitási és logisztikai csomóponttá fejlesztése. Ez a tanulmány egyik legfontosabb stratégiai javaslata, mert Magyarország földrajzi helyzete, vasúti és közúti kapcsolatai, valamint a Gidrán-, Rába-, Lynx-, Aeroplex- és lőszeripari kapacitások együtt valódi regionális lehetőséget teremtenek.²⁶⁴

A program felelősei a Honvédelmi Minisztérium, az Építési és Közlekedési Minisztérium, a MÁV, a Magyar Közút, a HIPA és a védelmi ipari szereplők lennének. Jogi alapját egy Nemzeti Katonai Mobilitási Stratégia és az ahhoz kapcsolódó

²⁶⁰ NATO Standardization Office, AQAP-2110: NATO Quality Assurance Requirements for Design, Development and Production, Edition D, Version 1, June 2016; NATO Standardization Office, AQAP-2310: NATO Quality Assurance Requirements for Aviation, Space and Defence Suppliers, Edition B, Version 1, December 2017.

²⁶¹ A költségbecslés a szerző saját szakpolitikai becslése, amely az EDF, EDIP és nemzeti beszállító-fejlesztési programok lehetséges finanszírozási logikájából indul ki.

²⁶² A 2035-ös célérték a tanulmány szakpolitikai javaslata; viszonyítási keretként lásd: European Commission and High Representative, *A New European Defence Industrial Strategy*, 12–15.

²⁶³ A 30 százalékos hazai hozzáadott érték-cél a tanulmány szakpolitikai javaslata, nem jelenlegi statisztikai adat.

²⁶⁴ European Commission and High Representative of the Union for Foreign Affairs and Security Policy, *Action Plan on Military Mobility 2.0*, JOIN(2022) 48 final, Brussels, November 10, 2022, 1–9; European Parliament and Council, *Regulation (EU) 2024/1679 of 13 June 2024 on Union Guidelines for the Development of the Trans-European Transport Network*, Official Journal of the European Union L, June 28, 2024; NATO, *NATO Industrial Capacity Expansion Pledge*, Washington, DC, July 10, 2024.

infrastruktúra-fejlesztési csomag adhatná. A 2027–2032 közötti időszakra 1–2 milliárd eurós beruházási igény reális, amely részben EU Military Mobility, CEF, EIB és NATO-kompatibilis forrásokból finanszírozható.²⁶⁵

A programnak a vasúti katonai mobilitás, közúti áteresztőképesség, raktárbázisok, javítóközpontok, hadianyag-logisztika, MRO-szolgáltatások és digitális ellátásilánc-menedzsment fejlesztésére kellene koncentrálnia. Műveleti szinten a központot a Host Nation Support, valamint a Reception, Staging and Onward Movement követelményei köré kellene szervezni. Ennek részeként fel kellene térképezni és minősíteni Magyarország fő katonai mobilitási folyosóit a vasúti úrszelvények, tengelyterhelési korlátok, hidak katonai teherbírási besorolása, alagutak és terminálok kapacitása, határátlépési eljárások, üzemanyag- és lőszeraktározási képességek, védett logisztikai csomópontok, nehéztechnika-szállító kapacitások, vészhelyzeti javítóbázisok és digitális mozgásirányítási rendszerek szempontjából.

A cél az lenne, hogy Magyarország ne csupán földrajzilag helyezkedjen el a NATO keleti megerősítési útvonalain, hanem technikailag és intézményileg is képes legyen nagy volumenű szövetséges mozgások támogatására válsághelyzetben. Védelmi tervezési szempontból a központot válsághelyzeti hadrafoghatósági mutatók alapján kellene értékelni. Ezek közé tartozna a szövetséges mozgások támogatásának képessége D+30 és D+90 tervezési időhorizonton belül, a nehéztechnika mozgatására minősített vasúti és közúti folyosók rendelkezésre állása, a kiemelt szárazföldi rendszerek javítási átfutási ideje, az üzemanyag- és lőszeraktározási csomópontok elérhetősége, valamint a digitális mozgásirányítási rendszerek kibernetikus ellenálló képessége. Ezeket a mutatókat a Honvédelmi Minisztériumnak, a Honvéd Vezérkarnak és az érintett civil infrastruktúra-irányító szervezeteknek közösen kellene felülvizsgálniuk. A fő kockázat a magyar infrastruktúra hiányossága, a regionális verseny Lengyelországgal és Romániával, valamint az, hogy a projekt civil közlekedéspolitikai és katonai mobilitási céljai nem kapcsolódnak össze. Az elvárt eredmény egy olyan regionális katonai logisztikai központ, amely Magyarországot nemcsak gyártóként, hanem szolgáltatóként is bekapcsolja a NATO és az EU védelmi rendszerébe.²⁶⁶

7. Nemzeti Védelmi Exportstratégia

²⁶⁵ European Commission and High Representative, *Action Plan on Military Mobility 2.0*, 6–9; European Parliament and Council, *Regulation (EU) 2021/1153 of 7 July 2021 Establishing the Connecting Europe Facility*, Official Journal of the European Union L 249/38, July 14, 2021; European Investment Bank, *EIB Group Strategic Roadmap 2024–2027*, Luxembourg: European Investment Bank, 2024.

²⁶⁶ European Commission and High Representative, *Action Plan on Military Mobility 2.0*, 1–9; NATO, *Washington Summit Declaration*, Washington, DC, July 10, 2024, paras. 5–7; NATO, *NATO Industrial Capacity Expansion Pledge*.

A hetedik ajánlás egy önálló Nemzeti Védelmi Exportstratégia elfogadása. A magyar védelmi ipar hosszú távú fenntarthatósága nem alapulhat kizárólag a Magyar Honvédség megrendelésein. Az exportképes ágazattá váláshoz világos termék- és szolgáltatásprofilra, célpiaci prioritásokra, nemzetközi partnerségekre, valamint jogállami és szövetségi kompatibilis exportkontroll-rendszerre van szükség.²⁶⁷ A stratégia felelősei a Külgazdasági és Külügyminisztérium, a Honvédelmi Minisztérium, a HIPA és egy újonnan létrehozandó Defence Export Office lehetnének. A jogi keretet a fegyverexport-engedélyezés, a haditechnikai külkereskedelem, a kettős felhasználású termékek ellenőrzése, az EU Common Position 2008/944/CFSP, az Arms Trade Treaty és a Wassenaar Arrangement rendszere adná.²⁶⁸

A prioritásrégiókat csak óvatosan szabad meghatározni. A Nyugat-Balkán, Közép-Európa, a Baltikum, a Közel-Kelet és NATO-partnerországok potenciális célpiacként jelenhetnek meg, de minden exporthatározásnak a végfelhasználói ellenőrzésen, az emberi jogi kockázatokon, az EU-szankciós rendszeren és a szövetségi érdekeken kell alapulnia.²⁶⁹

A stratégiának ezért három kategóriába kellene sorolnia a lehetséges exportokat. A piros kategóriába azok a célországok, végfelhasználók vagy tranzakciós struktúrák tartoznának, amelyek összeegyeztethetetlenek az EU-szankciós rendszerrel, az Arms Trade Treaty előírásaival, a Council Common Position 2008/944/CFSP követelményeivel, a szövetségi érdekekkel vagy Magyarország reputációs biztonságával. A feltételes kategóriába azok a piacok kerülnének, ahol az export csak megerősített végfelhasználói ellenőrzés, reexport-korlátozás, politikai kockázatelemzés és tárcaközi jóváhagyás mellett engedélyezhető. A preferált kategóriába az EU- és NATO-tagállamok, a szorosan illeszkedő partnerországok, valamint azok a projektek tartoznának, amelyek erősítik a szövetségi ellátásbiztonságot, az interoperabilitást és az ipari rezilienciát. A cél nem pusztán az exportvolumen növelése, hanem egy reputációs is védhető, jogilag tiszta és hosszú távon fenntartható magyar védelmi exportprofil kialakítása.

²⁶⁷ Council of the European Union, Council Common Position 2008/944/CFSP of 8 December 2008 Defining Common Rules Governing Control of Exports of Military Technology and Equipment, Official Journal of the European Union L 335/99, December 13, 2008; United Nations, Arms Trade Treaty, adopted April 2, 2013, entered into force December 24, 2014; Wassenaar Arrangement Secretariat. The Wassenaar Arrangement on Export Controls for Conventional Arms and Dual-Use Goods and Technologies: Initial Elements. Vienna: Wassenaar Arrangement Secretariat. Accessed June 26, 2026.

²⁶⁸ Magyarország Országgyűlése, 2005. évi CX. törvény a haditechnikai termékek gyártásának és a haditechnikai szolgáltatások nyújtásának engedélyezéséről, Nemzeti Jogszabálytár; Magyarország Kormánya, 156/2017. (VI. 16.) Korm. rendelet a haditechnikai tevékenység engedélyezésének és a vállalkozások tanúsításának részletes szabályairól, Nemzeti Jogszabálytár; Magyarország Kormánya, 13/2011. (II. 22.) Korm. rendelet a kettős felhasználású termékek külkereskedelmi forgalmának engedélyezéséről, Nemzeti Jogszabálytár.

²⁶⁹ A célrégiók a tanulmány szakpolitikai javaslatai; az exportengedélyezés esetében minden esetben alkalmazandó a Council Common Position 2008/944/CFSP, az Arms Trade Treaty és az ENSZ/EU-szankciós rendszer.

ZÁRÓ KÖVETKEZTETÉS

Magyarország a 2020-as évek közepére olyan helyzetbe került, amelyre a rendszerváltás óta nem volt példa. Az ország ismét rendelkezik számottevő védelmi ipari gyártókapacitásokkal, nemzetközi technológiai partnerségekkel és olyan stratégiai infrastruktúrákkal, amelyek alkalmasak lehetnek arra, hogy az országot az európai védelmi ipar egyik regionális szereplőjévé emeljék.²⁷⁰

A kérdés már nem az, hogy szükség van-e magyar védelmi iparra. A kérdés az, hogy ki és milyen intézményi keretek között gyakorolja felette a stratégiai kontrollt.²⁷¹

A következő évtized sikerét nem az fogja meghatározni, hogy Magyarország hány harcjárművet vagy löszert gyárt. Sokkal inkább az, hogy képes-e integrálódni az európai védelmi ellátási láncokba, képes-e magas hozzáadott értékű technológiai tudást létrehozni,²⁷² valamint képes-e a védelmi ipart a nemzeti versenyképesség egyik motorjává tenni. A magyar védelmi ipar jövője végső soron nem iparpolitikai, hanem államstratégiai kérdés.²⁷³

Amennyiben Magyarország képes megőrizni a létrejött képességeket, biztosítani az állami stratégiai kontrollt, ugyanakkor teret engedni a versenynek, az innovációnak és a magántőkének, akkor a jelenlegi beruházások nem csupán a Zrínyi-program örökségét jelenthetik, hanem egy új, exportképes és európai beágyazottságú magyar védelmi ipar alapjait is.²⁷⁴

²⁷⁰ European Commission and High Representative, *A New European Defence Industrial Strategy*, 4–15; NATO, *NATO Industrial Capacity Expansion Pledge*.

²⁷¹ European Parliament and Council, Regulation (EU) 2019/452 of 19 March 2019 Establishing a Framework for the Screening of Foreign Direct Investments into the Union, Official Journal of the European Union L 79I/1, March 21, 2019, arts. 4–6; OECD, *OECD Guidelines on Corporate Governance of State-Owned Enterprises*, Paris: OECD Publishing, 2015, 17–30.

²⁷² European Commission and High Representative, *A New European Defence Industrial Strategy*, 12–15; European Commission, *Proposal for a Regulation Establishing the European Defence Industry Programme*, 13–18.

²⁷³ Council of the European Union, *A Strategic Compass for Security and Defence*, Brussels, March 21, 2022, 7–13; NATO, *NATO 2022 Strategic Concept*, Brussels, June 29, 2022, paras. 24–25; European Commission and High Representative, *A New European Defence Industrial Strategy*, 1–7.

²⁷⁴ European Commission and High Representative, *A New European Defence Industrial Strategy*, 12–15; European Commission, *Proposal for a Regulation Establishing the European Defence Industry Programme*, 13–18; NATO, *NATO Industrial Capacity Expansion Pledge*.

FORRÁSJEGYZÉK (BIBLIOGRAPHY)

EU-jog és szakpolitikai dokumentumok

Council of the European Union. *A Strategic Compass for Security and Defence: For a European Union That Protects Its Citizens, Values and Interests and Contributes to International Peace and Security*. Brussels: Council of the European Union, March 21, 2022.

Council of the European Union. *Council Common Position 2008/944/CFSP of 8 December 2008 Defining Common Rules Governing Control of Exports of Military Technology and Equipment*. *Official Journal of the European Union* L 335/99, December 13, 2008.

Council of the European Union. *Council Decision 255/58 of 15 April 1958 Determining the List of Products to Which Article 346(1)(b) of the Treaty Applies*. Brussels: Council of the European Union, 1958.

European Commission. *Annual Single Market Report 2024*. Brussels: European Commission, 2024.

European Commission. *Commission Interpretative Communication on the Application of Article 296 of the Treaty in the Field of Defence Procurement*. COM(2006) 779 final. Brussels, December 7, 2006.

European Commission. *Fifth Annual Report on the Screening of Foreign Direct Investments into the Union*. COM(2025) 632 final. Brussels, October 14, 2025.

European Commission. *First Ever Defence Industrial Strategy and a New Defence Industry Programme to Enhance Europe's Readiness*. Press release. Brussels, March 5, 2024.

European Commission. *Guidance to the Member States concerning Foreign Direct Investment and Free Movement of Capital from Third Countries, and the Protection of Europe's Strategic Assets*. Brussels, March 25, 2020.

European Commission. *Proposal for a Regulation Establishing the European Defence Industry Programme and a Framework of Measures to Ensure the Timely Availability and Supply of Defence Products*. COM(2024) 150 final. Brussels, March 5, 2024.

European Commission. *Proposal for a Regulation on the Screening of Foreign Investments in the Union and Repealing Regulation (EU) 2019/452*. COM(2024) 23 final. Brussels, January 24, 2024.

European Commission and High Representative of the Union for Foreign Affairs and Security Policy. *A New European Defence Industrial Strategy: Achieving EU Readiness through a Responsive and Resilient European Defence Industry*. JOIN(2024) 10 final. Brussels, March 5, 2024.

European Commission and High Representative of the Union for Foreign Affairs and Security Policy. *Action Plan on Military Mobility 2.0*. JOIN(2022) 48 final. Brussels, November 10, 2022.

European Defence Agency. *Defence Data 2024–2025*. Brussels: European Defence Agency, 2025.

European Parliament and Council. *Directive 2009/81/EC of the European Parliament and of the Council of 13 July 2009 on Defence and Security Procurement*. *Official Journal of the European Union* L 216/76, August 20, 2009.

European Parliament and Council. *Directive (EU) 2022/2555 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2022 on Measures for a High Common Level of Cybersecurity across the Union*. *Official Journal of the European Union* L 333/80, December 27, 2022.

European Parliament and Council. *Directive (EU) 2022/2557 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2022 on the Resilience of Critical Entities and Repealing Council Directive 2008/114/EC*. *Official Journal of the European Union* L 333/164, December 27, 2022.

European Parliament and Council. *Regulation (EU) 2019/452 of the European Parliament and of the Council of 19 March 2019 Establishing a Framework for the Screening of Foreign Direct Investments into the Union*. *Official Journal of the European Union* L 79I/1, March 21, 2019.

European Parliament and Council. *Regulation (EU) 2021/695 of the European Parliament and of the Council of 28 April 2021 Establishing Horizon Europe – the Framework Programme for Research and Innovation*. *Official Journal of the European Union* L 170/1, May 12, 2021.

European Parliament and Council. *Regulation (EU) 2021/697 of the European Parliament and of the Council of 29 April 2021 Establishing the European Defence Fund*. *Official Journal of the European Union* L 170/149, May 12, 2021.

European Parliament and Council. *Regulation (EU) 2021/821 of the European Parliament and of the Council of 20 May 2021 Setting Up a Union Regime for the Control of Exports, Brokering, Technical Assistance, Transit and Transfer of Dual-Use Items*. *Official Journal of the European Union* L 206/1, June 11, 2021.

European Parliament and Council. *Regulation (EU) 2021/1153 of the European Parliament and of the Council of 7 July 2021 Establishing the Connecting Europe Facility*. *Official Journal of the European Union* L 249/38, July 14, 2021.

European Parliament and Council. *Regulation (EU) 2023/1525 of the European Parliament and of the Council of 20 July 2023 on Supporting Ammunition Production (ASAP)*. *Official Journal of the European Union* L 185/7, July 24, 2023.

European Parliament and Council. *Regulation (EU) 2023/2418 of the European Parliament and of the Council of 18 October 2023 on Establishing an Instrument for the Reinforcement of the European Defence Industry through Common Procurement*. *Official Journal of the European Union* L, October 26, 2023.

European Parliament and Council. *Regulation (EU) 2024/1679 of the European Parliament and of the Council of 13 June 2024 on Union Guidelines for the Development of the Trans-European Transport Network*. *Official Journal of the European Union* L, June 28, 2024.

European Parliament and Council. *Regulation (EU) 2025/2643 of the European Parliament and of the Council of 16 December 2025 Establishing the European Defence Industry Programme and a Framework of Measures to Ensure the Timely Availability and Supply of Defence Products ('EDIP Regulation')*. *Official Journal of the European Union* L, December 29, 2025.

European Union. *Consolidated Version of the Treaty on the Functioning of the European Union*. *Official Journal of the European Union* C 326/47, October 26, 2012.

European Investment Bank. *EIB Group Strategic Roadmap 2024–2027*. Luxembourg: European Investment Bank, 2024.

NATO és nemzetközi jog

NATO. *Defence Innovation Accelerator for the North Atlantic (DIANA): Annual Report 2024*. Brussels: NATO, 2025.

NATO. *NATO 2022 Strategic Concept*. Brussels: NATO, June 29, 2022.

NATO. *NATO Defence Planning Process*. Official description. Brussels: NATO. Accessed June 26, 2026.

NATO. *NATO Industrial Capacity Expansion Pledge*. Washington, DC: NATO, July 10, 2024.

NATO. *NATO Standard AQAP-2110: NATO Quality Assurance Requirements for Design, Development and Production*. Edition D, Version 1. Brussels: NATO Standardization Office, June 2016.

NATO. *NATO Standard AQAP-2310: NATO Quality Assurance Requirements for Aviation, Space and Defence Suppliers*. Edition B, Version 1. Brussels: NATO Standardization Office, December 2017.

NATO. *Wales Summit Declaration*. Newport: NATO, September 5, 2014.

NATO. *Washington Summit Declaration*. Washington, DC: NATO, July 10, 2024.

North Atlantic Treaty. Washington, DC, April 4, 1949.

United Nations. *Arms Trade Treaty*. Adopted April 2, 2013; entered into force December 24, 2014.

United Nations Security Council. *Consolidated United Nations Security Council Sanctions List*. New York: United Nations Security Council. Accessed June 26, 2026.

Wassenaar Arrangement Secretariat. *The Wassenaar Arrangement on Export Controls for Conventional Arms and Dual-Use Goods and Technologies: Initial Elements*. Vienna: Wassenaar Arrangement Secretariat. Accessed June 26, 2026.

Magyar jogszabályok

Magyarország Kormánya. 13/2011. (II. 22.) Korm. rendelet a kettős felhasználású termékek külkereskedelmi forgalmának engedélyezéséről. Nemzeti Jogszabálytár.

Magyarország Kormánya. 156/2017. (VI. 16.) Korm. rendelet a haditechnikai tevékenység engedélyezésének és a vállalkozások tanúsításának részletes szabályairól. Nemzeti Jogszabálytár.

Magyarország Kormánya. 225/2016. (VII. 29.) Korm. rendelet a védelmi és biztonsági célú beszerzések központi ellenőrzéséről és engedélyezéséről. Nemzeti Jogszabálytár.

Magyarország Kormánya. 226/2016. (VII. 29.) Korm. rendelet a védelmi és biztonsági célú beszerzésekről szóló 2016. évi XXX. törvény hatálya alá tartozó haditechnikai eszközök és szolgáltatások részletes paramétereiről. Nemzeti Jogszabálytár.

Magyarország Kormánya. 246/2018. (XII. 17.) Korm. rendelet a Magyarország biztonsági érdekét sértő külföldi befektetések ellenőrzéséről szóló 2018. évi LVII. törvény végrehajtásáról. Nemzeti Jogszabálytár.

Magyarország Országgyűlése. 2005. évi CIX. törvény a haditechnikai termékek gyártásának és a haditechnikai szolgáltatások nyújtásának engedélyezéséről. Nemzeti Jogszabálytár.

Magyarország Országgyűlése. 2007. évi CVI. törvény az állami vagyonról. Nemzeti Jogszabálytár.

Magyarország Országgyűlése. 2012. évi CLXVI. törvény a létfontosságú rendszerek és létesítmények azonosításáról, kijelöléséről és védelméről. Nemzeti Jogszabálytár.

Magyarország Országgyűlése. 2016. évi XXX. törvény a védelmi és biztonsági célú beszerzésekről. Nemzeti Jogszabálytár.

Magyarország Országgyűlése. 2018. évi LVII. törvény a Magyarország biztonsági érdekét sértő külföldi befektetések ellenőrzéséről. Nemzeti Jogszabálytár.

Magyarország Országgyűlése. 2021. évi CXL. törvény a honvédelemről és a Magyar Honvédségről. Nemzeti Jogszabálytár.

Magyarország Országgyűlése. 2024. évi LXIX. törvény Magyarország kiberbiztonságáról. Nemzeti Jogszabálytár.

Vállalati és hivatalos források

4iG Plc. *Annual Report 2024*. Budapest: 4iG Plc., 2025.

4iG Plc. *Consolidated Financial and Management Report 2024 Q4*. Budapest: 4iG Plc., 2025.

4iG Plc. “4iG S&D, CSG Expand Defence Alliance, CSG Acquires Hirtenberger Stake.” Press release, March 31, 2026.

4iG Plc. “Extraordinary Announcement of 4iG Plc. on the Acquisition of Ownership in Certain Subsidiaries of N7 Holding.” Budapest Stock Exchange disclosure, February 27, 2026.

4iG Plc. “Historical Step in the Hungarian Defence Sector.” Press release, June 11, 2025.

4iG Plc. “Hungarian State and 4iG Group Signed Sale and Purchase Agreements Finalising the Defence Industry Portfolio.” Press release, October 6, 2025.

Airbus. “Airbus Helicopters and Hungarian Government to Establish Manufacturing Site in Gyula.” Press release, May 28, 2019.

Airbus. “Hungary Orders 16 H225M Multi-Purpose Helicopters.” Press release, December 14, 2018.

Airbus. “Hungary Orders 20 H145M Military Helicopters.” Press release, June 29, 2018.

Airbus. “Working at Airbus in Hungary.” Corporate webpage. Accessed June 26, 2026.

Colt CZ Group SE. *Annual Financial Report 2024*. Prague: Colt CZ Group SE, 2025.

Colt CZ Group SE. “Colt CZ Group Signed a Joint Venture Agreement in Hungary.” Press release, December 22, 2022.

CZ Firearms. “The CZ Brand Expands Production Capacity with Colt CZ Hungary.” July 14, 2024.

Czechoslovak Group. “CSG Acquires a 49% Stake in Hirtenberger Defence Systems and Expands Its Capabilities in Mortar Systems and Ammunition.” Press release, March 31, 2026.

Government of Hungary. “New Joint Venture Serving Strategic and National Interests Established.” July 22, 2020.

Hirtenberger Defence Systems. *Company Profile*. Hirtenberg: Hirtenberger Defence Systems. Accessed June 26, 2026.

Nurol Makina. “EJDER YALÇIN 4x4.” Product information. Ankara: Nurol Makina. Accessed June 26, 2026.

Rába Automotive Holding Plc. *Annual Report 2024*. Győr: Rába Automotive Holding Plc., 2025.

Rába Automotive Holding Plc. *Q1–Q4 2023 Report*. Győr: Rába Automotive Holding Plc., 2024.

Rába Automotive Holding Plc. “Announcement of RÁBA Automotive Holding Plc. on the Establishment of the Hungarian–Turkish Joint Venture Company.” Budapest Stock Exchange disclosure, December 18, 2023.

Rheinmetall AG. *Annual Report 2024*. Düsseldorf: Rheinmetall AG, 2025.

Rheinmetall AG. “Ammunition Production Capacity Increasing: Várpalota Ammo Plant Continues to Grow.” Press release, January 30, 2024.

Rheinmetall AG. “Ceremonial Handover in Hungary: Rheinmetall Takes Over Ammunition Factory in Várpalota, Hungary, after Completion.” Press release, July 30, 2024.

Rheinmetall AG. “New Ammunition Factory in Hungary.” Press release, January 17, 2023.

Rheinmetall AG. “NATO Member Hungary Orders 218 Lynx Infantry Fighting Vehicles from Rheinmetall Worth More Than €2 Billion.” Press release, September 10, 2020.

Rheinmetall AG. “Rheinmetall Hands Over the First Lynx from Hungarian Production.” Press release, July 26, 2024.

Rheinmetall AG. “Rheinmetall Opens Lynx Infantry Fighting Vehicle Factory in Zalaegerszeg, Hungary.” Press release, August 18, 2023.

Rheinmetall AG. “Rheinmetall Hungary Munitions Zrt.” Corporate subsidiary webpage. Accessed June 26, 2026.

Tudományos és szakpolitikai szakirodalom

Aviation Valley Association. *About Aviation Valley*. Rzeszów: Aviation Valley Association. Accessed June 26, 2026.

Balogh, Olivér. “The Hungarian Governmental Defence and Military Development Program ‘Zrínyi 2026’ as a National and Regional Security Factor.” *Security and Defence Quarterly* 24, no. 2 (2019): 55–70.

Besch, Sophia. “Understanding the EU’s New Defense Industrial Strategy.” Carnegie Endowment for International Peace, March 8, 2024.

European Commission. *European Cluster Collaboration Platform: Aviation Valley*. Brussels: European Commission. Accessed June 26, 2026.

International Institute for Strategic Studies. *The Military Balance 2024*. London: IISS, 2024.

Mejino-López, Juan, and Guntram B. Wolff. *A European Defence Industrial Strategy in a Hostile World*. Policy Brief 29/2024. Brussels: Bruegel, 2024.

OECD. *OECD Guidelines on Corporate Governance of State-Owned Enterprises*. Paris: OECD Publishing, 2015.

OECD. *OECD Guidelines on Corporate Governance of State-Owned Enterprises 2024*. Paris: OECD Publishing, 2024.

OECD. *OECD Science, Technology and Innovation Outlook 2023: Enabling Transitions in Times of Disruption*. Paris: OECD Publishing, 2023.

Padányi, József, and László Földi. “Military Technical Developments in Hungary in the Frame of Zrínyi 2026 Program.” In *Proceedings of the 2019 IEEE 17th International Symposium on Intelligent Systems and Informatics*. Piscataway, NJ: IEEE, 2019.

RAND Corporation. *Expanding Operating and Support Cost Analysis for Major Programs*. RR-2527. Santa Monica, CA: RAND Corporation, 2018.

SIPRI. *SIPRI Military Expenditure Database*. Stockholm: Stockholm International Peace Research Institute. Accessed June 26, 2026.

SIPRI. *SIPRI Yearbook 2024: Armaments, Disarmament and International Security*. Oxford: Oxford University Press, 2024.

SIPRI. *The SIPRI Top 100 Arms-Producing and Military Services Companies, 2024*. Stockholm: Stockholm International Peace Research Institute, 2025.

SIPRI. *Trends in World Military Expenditure, 2024*. Stockholm: Stockholm International Peace Research Institute, 2025.

Médiaforrások

Financial Times. “Europe Builds for War as Arms Factories Expand at Triple Speed.” August 11, 2025.

Reuters. “Czech Gunmaker Colt CZ Agrees Small Arms Factory Venture with Hungary.” December 22, 2022.

Reuters. “Hungary’s Government to Privatise Majority of Its Stake in the Defence Industry.” June 12, 2025.

Reuters. “World Military Spending Hits \$2.7 Trillion in Record 2024 Surge.” April 27, 2025.

Szerzői jogi és szellemi tulajdonjogi nyilatkozat

Jelen tanulmány, ideértve annak szerkezetét, szöveges tartalmát, elemzési keretét, tudományos megállapításait, szakpolitikai értékeléseit, stratégiai következtetéseit, táblázatait, ábráit, terminológiáját, eredeti megfogalmazásait, valamint minden olyan elemét, amely önálló szellemi alkotótevékenységet tükröz, Szélpál Szilárd és a PROSUM Foundation kizárólagos szellemi tulajdonát képezi.

Minden jog fenntartva. A tanulmány egésze vagy bármely része a szerzői jog jogosultjának előzetes, kifejezett írásbeli engedélye nélkül nem többszörözhető, nem terjeszthető, nem fordítható le, nem dolgozható át, nem közölhető nyilvánosan, nem tölthető fel digitális felületre, nem publikálható, nem továbbítható, nem tárolható visszakereshető adatbázisban, nem építhető be más műbe, és nem használható fel kutatási, kereskedelmi, intézményi, politikai, média-, oktatási, szakpolitikai vagy bármely egyéb célra, sem egészben, sem részben, sem elektronikus, mechanikus, digitális, nyomtatott vagy bármely más formában.

A mű védelme a hatályos jogszabályok által megengedett legteljesebb mértékben kiterjed az anyagok eredeti kiválasztására és elrendezésére, az elemzési módszertanra, a fogalmi szerkezetre, a stratégiai értékelésekre, a szakpolitikai ajánlásokra és a következtetésekre is. A tanulmány vagy annak bármely lényeges, egyedi vagy felismerhető részének engedély nélküli felhasználása, idézése a jogszabályok által megengedett kereteken túl, többszörözése, újraközlése, kivonatolása, átfogalmazása, fordítása, átdolgozása vagy terjesztése a szerzői jog jogosultjának jogait sérti.

A jelen tanulmányhoz kapcsolódó jogok a vonatkozó nemzeti szerzői jogi szabályok, az Európai Unió szerzői jogi rendelkezései, az irodalmi és művészeti művek védelméről szóló Berni Egyezmény, a WIPO Szerzői Jogi Szerződése, valamint a szellemi tulajdon védelmére és érvényesítésére vonatkozó egyéb nemzetközi jogi eszközök alapján védelemben részesülnek.

A tanulmány egészének vagy bármely részének felhasználására, idézésére, többszörözésére, fordítására, publikálására, terjesztésére vagy bármely más módon történő hasznosítására vonatkozó engedélykérelmet írásban kell a szerzői jog jogosultjához benyújtani. Az engedély megadása, megtagadása vagy feltételekhez kötése a jogosult kizárólagos mérlegelési jogkörébe tartozik.

A tanulmány engedély nélküli felhasználása polgári jogi, közigazgatási és adott esetben büntetőjogi jogkövetkezményeket vonhat maga után, ideértve különösen a jogsértés abbahagyására, a további jogsértéstől való eltiltásra, kártérítésre, sérelemdíjra, jogalap nélküli gazdagodás visszatérítésére, perköltség megfizetésére, valamint a hatályos jog által biztosított egyéb jogorvoslatokra irányuló igényeket.

© Szélpál Szilárd és PROSUM Foundation. Minden jog fenntartva.